

INFORME 76/2008

Servei d'Anàlisi de Continguts

Barcelona, 10 d'octubre de 2008

**Anàlisi sobre el tractament de la informació de l'accident d'un
avió a Barajas el dia 20 d'agost de 2008**

ÍNDEX

1. Mètode d'estudi
 - 1.1. Objecte de l'informe
 - 1.2. Univers d'estudi
 - 1.3. Definició de conceptes
 - 1.4. Operacionalització de les *Recomanacions sobre el tractament informatiu de tragèdies personals*
2. Anàlisi de les dades
 - 2.1. Reacció informativa
 - 2.1.1. Hora i format de les primeres informacions sobre l'accident
 - 2.2. Atenció informativa
 - 2.2.1. Temps de notícia sobre el tema
 - 2.2.2. Estructura de la graella
 - 2.3. El tractament informatiu a TV3
 - 2.3.1. Atenció informativa
 - 2.3.1.1. Estructura de graella
 - 2.3.1.2. Temps de notícia sobre el tema
 - 2.3.1.3. Temps de paraula dels actors
 - 2.3.2. Fonts d'informació contrastades
 - 2.3.3. Discurs de causalitat
 - 2.3.4. Elements de dramatització i espectacularització
 - 2.3.4.1. Canal visual
 - a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies
 - b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)
 - c) reconstruccions ficcionades
 - d) reiteració d'imatges
 - e) imatges de fèretres, morts i ferits
 - f) primers plans, zooms, plans de detall
 - g) transcripció de titulars de grafisme
 - h) avís de la duresa de les imatges
 - 2.3.4.2. Canal so
 - a) discurs dramatitzador
 - 2.3.4.3. Altres recursos d'espectacularització

- 2.3.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades
 - 2.3.5.1. Presència d'adults identificables
 - 2.3.5.2. Presència de menors identificables
 - 2.3.5.3. Rebuig manifest a la càmera
- 2.4. El tractament informatiu a TVE a Catalunya
 - 2.4.1. Atenció informativa
 - 2.4.1.1. Estructura de graella
 - 2.4.1.2. Temps de notícia sobre el tema
 - 2.4.1.3. Temps de paraula dels actors
 - 2.4.2. Fonts d'informació contrastades
 - 2.4.3. Discurs de causalitat
 - 2.4.4. Elements de dramatització i espectacularització
 - 2.4.4.1. Canal visual
 - a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies
 - b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)
 - c) reconstruccions ficcionades
 - d) reiteració d'imatges
 - e) imatges de fèretres, morts i ferits
 - f) primers plans, zooms, plans de detall
 - g) transcripció de titulars de grafisme
 - h) avís de la duresa de les imatges
 - 2.4.4.2. Canal so
 - a) discurs dramatitzador
 - 2.4.4.3. Altres recursos d'espectacularització
 - 2.4.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades
 - 2.4.5.1. Presència d'adults identificables
 - 2.4.5.2. Presència de menors identificables
 - 2.4.5.3. Rebuig manifest a la càmera
- 2.5. El tractament informatiu a La 1
 - 2.5.1. Atenció informativa
 - 2.5.1.1. Estructura de graella
 - 2.5.1.2. Temps de notícia sobre el tema
 - 2.5.1.3. Temps de paraula dels actors
 - 2.5.2. Fonts d'informació contrastades
 - 2.5.3. Discurs de causalitat

2.5.4. Elements de dramatització i espectacularització

2.5.4.1. Canal visual

- a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies*
- b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)*
- c) reconstruccions ficcionades*
- d) reiteració d'imatges*
- e) imatges de fèretres, morts i ferits*
- f) primers plans, zooms, plans de detall*
- g) transcripció de titulars de grafisme*
- h) avís de la duresa de les imatges*

2.5.4.2. Canal so

- a) discurs dramatitzador*

2.5.4.3. Altres recursos d'espectacularització

2.5.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades

2.5.5.1. Presència d'adults identificables

2.5.5.2. Presència de menors identificables

2.5.5.3. Rebuig manifest a la càmera

2.6. El tractament informatiu a 8tv

2.6.1. Atenció informativa

2.6.1.1. Estructura de graella

2.6.1.2. Temps de notícia sobre el tema

2.6.1.3. Temps de paraula dels actors

2.6.2. Fonts d'informació contrastades

2.6.3. Discurs de causalitat

2.6.4. Elements de dramatització i espectacularització

2.6.4.1. Canal visual

- a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies*
- b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)*
- c) reconstruccions ficcionades*
- d) reiteració d'imatges*
- e) imatges de fèretres, morts i ferits*
- f) primers plans, zooms, plans de detall*
- g) transcripció de titulars de grafisme*
- h) avís de la duresa de les imatges*

2.6.4.2. Canal so

- a) discurs dramatitzador*

- 2.6.4.3. Altres recursos d'espectacularització
- 2.6.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades
 - 2.6.5.1. Presència d'adults identificables
 - 2.6.5.2. Presència de menors identificables
 - 2.6.5.3. Rebuig manifest a la càmera
- 2.7. El tractament informatiu a Telecinco
 - 2.7.1. Atenció informativa
 - 2.7.1.1. Estructura de graella
 - 2.7.1.2. Temps de notícia sobre el tema
 - 2.7.1.3. Temps de paraula dels actors
 - 2.7.2. Fonts d'informació contrastades
 - 2.7.3. Discurs de causalitat
 - 2.7.4. Elements de dramatització i espectacularització
 - 2.7.4.1. Canal visual
 - a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies
 - b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)
 - c) reconstruccions ficcionades
 - d) reiteració d'imatges
 - e) imatges de fèretres, morts i ferits
 - f) primers plans, zooms, plans de detall
 - g) transcripció de titulars de grafisme
 - h) avís de la duresa de les imatges
 - 2.7.4.2. Canal so
 - a) discurs dramatitzador
 - 2.7.4.3. Altres recursos d'espectacularització
 - 2.7.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades
 - 2.7.5.1. Presència d'adults identificables
 - 2.7.5.2. Presència de menors identificables
 - 2.7.5.3. Rebuig manifest a la càmera
- 2.8. El tractament informatiu a Antena 3
 - 2.8.1. Atenció informativa
 - 2.8.1.1. Estructura de graella
 - 2.8.1.2. Temps de notícia sobre el tema
 - 2.8.1.3. Temps de paraula dels actors
 - 2.8.2. Fonts d'informació contrastades

2.8.3. Discurs de causalitat

2.8.4. Elements de dramatització i espectacularització

2.8.4.1. Canal visual

- a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies
- b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)
- c) reconstruccions ficcionades
- d) reiteració d'imatges
- e) imatges de fèretres, morts i ferits
- f) primers plans, zooms, plans de detall
- g) transcripció de titulars de grafisme
- h) avís de la duresa de les imatges

2.8.4.2. Canal so

- a) discurs dramatitzador

2.8.4.3. Altres recursos d'espectacularització

2.8.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades

2.8.5.1. Presència d'adults identificables

2.8.5.2. Presència de menors identificables

2.8.5.3. Rebuig manifest a la càmera

3. Síntesi de verificació del respecte a les *Recomanacions*

4. Síntesi

ÍNDIX DE QUADRES

- Quadre 1. Tots els prestadors. Relació de teleinformatius
- Quadre 2. Tots els prestadors. Relació de programes
- Quadre 3. Tots els prestadors. Primeres informacions sobre l'accident el 20/08/08
- Quadre 4. Temps de notícia sobre el tema distribuït per dies i prestadors de serveis (del 20 al 22 d'agost)
- Quadre 5. Temps de notícia sobre el tema distribuït per prestadors de serveis (del 20 al 22 d'agost)
- Quadre 6. 20/08/08. Tots els prestadors. Graella comparativa de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident
- Quadre 7. 21/08/08. Tots els prestadors. Graella comparativa de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident
- Quadre 8. 22/08/08. Tots els prestadors. Graella comparativa de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident
- Quadre 9. TV3. Relació de teleinformatius i en els no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident
- Quadre 10. TV3. Estructura de la graella de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident
- Quadre 11. TV3. Atenció informativa
- Quadre 12. TV3. Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius
- Quadre 13. TV3. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius
- Quadre 14. TV3. Títol i temps de notícia en els teleinformatius
- Quadre 15. TV3. Temps de paraula dels actors
- Quadre 16. TV3. Temps de paraula de les agrupacions
- Quadre 17. TV3. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia
- Quadre 18. TV3. Entrevistes en els teleinformatius
- Quadre 19. TV3. Fonts d'informació contrastades citades
- Quadre 20. TV3. Imatges d'arxiu d'altres tragèdies
- Quadre 21. TV3. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)
- Quadre 22. TV3. Reiteració d'imatges en un mateix teleinformatiu
- Quadre 23. TV3. Imatges de fèretres, morts i ferits
- Quadre 24. TV3. Imatges de primers plans i zooms
- Quadre 25. TV3. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)
- Quadre 26. TV3. Discurs dramatitzador
- Quadre 27. TV3. Altres recursos d'espectacularització
- Quadre 28. TV3. Presència d'adults identificables
- Quadre 29. TV3. Presència de menors identificables
- Quadre 30. TV3. Rebuig manifest a la càmera

Quadre 31. TVE a Catalunya. Relació de teleinformatius i no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Quadre 32. TVE a Catalunya. Atenció informativa

Quadre 33. TVE a Catalunya. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 34. TVE a Catalunya. Títol i temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 35. TVE a Catalunya. Temps de paraula dels actors

Quadre 36. TVE a Catalunya. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 37. TVE a Catalunya. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Quadre 38. TVE a Catalunya. Fonts d'informació contrastades citades

Quadre 39. TVE a Catalunya. Imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 40. TVE a Catalunya. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Quadre 41. TVE a Catalunya. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 42. La 1. Relació de teleinformatius i no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Quadre 43. La 1. Estructura de graella de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident

Quadre 44. La 1. Atenció informativa

Quadre 45. La 1. Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius

Quadre 46. La 1. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 47. La 1. Títol i temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 48. La 1. Temps de paraula dels actors

Quadre 49. La 1. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 50. La 1. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Quadre 51. La 1. Fonts d'informació contrastades citades

Quadre 52. La 1. Imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Quadre 53. La 1. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 54. La 1. Reiteració d'imatges en un mateix teleinformatiu

Quadre 55. La 1. Reiteració d'imatges en una mateixa notícia

Quadre 56. La 1. Imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 57. La 1. Imatges de primers plans i zooms

Quadre 58. La 1. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Quadre 59. La 1. Discurs dramatitzador

Quadre 60. La 1. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 61. La 1. Presència d'adults identificables

Quadre 62. La 1. Presència de menors identificables

Quadre 63. La 1. Rebuig manifest a la càmera

Quadre 64. 8tv. Relació de teleinformatius i no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Quadre 65. 8tv. Atenció informativa

Quadre 66. 8tv. Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius

Quadre 67. 8tv. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 68. 8tv. Títol i temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 69. 8tv. Temps de paraula dels actors

Quadre 70. 8tv. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 71. 8tv. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Quadre 72. 8tv. Fonts d'informació contrastades citades

Quadre 73. 8tv. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 74. 8tv. Reiteració d'imatges en un mateix teleinformatiu

Quadre 75. 8tv. Imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 76. 8tv. Imatges de primers plans i zooms

Quadre 77. 8tv. Titular de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Quadre 78. 8tv. Discurs dramatitzador

Quadre 79. 8tv. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 80. 8tv. Presència d'adults identificables

Quadre 81. Telecinco. Relació de teleinformatius i no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Quadre 82. Telecinco. Estructura de graella de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident

Quadre 83. Telecinco. Atenció informativa

Quadre 84. Telecinco. Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius

Quadre 85. Telecinco. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 86. Telecinco. Títol i temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 87. Telecinco. Temps de paraula dels actors

Quadre 88. Telecinco. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 89. Telecinco. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Quadre 90. Telecinco. Fonts d'informació contrastades citades

Quadre 91. Telecinco. Discurs de causalitat de l'accident

Quadre 92. Telecinco. Imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Quadre 93. Telecinco. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 94. Telecinco. Reiteració d'imatges en un mateix teleinformatiu

Quadre 95. Telecinco. Reiteració d'imatges en una mateixa notícia

Quadre 96. Telecinco. Imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 97. Telecinco. Imatges de primers plans i zooms

Quadre 98. Telecinco. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Quadre 99. Telecinco. Discurs dramatitzador

Quadre 100. Telecinco. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 101. Telecinco. Presència d'adults identificables

Quadre 102. Telecinco. Presència de menors identificables

Quadre 103. Telecinco. Rebuig manifest a la càmera

Quadre 104. Antena 3. Relació de teletinformatius i no-teletinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Quadre 105. Antena 3. Estructura de graella de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident

Quadre 106. Antena 3. Atenció informativa

Quadre 107. Antena 3. Percentatge de temps de notícia en els no-teletinformatius

Quadre 108. Antena 3. Percentatge de temps de notícia en els teletinformatius

Quadre 109. Antena 3. Títol i temps de notícia en els teletinformatius

Quadre 110. Antena 3. Temps de paraula dels actors

Quadre 111. Antena 3. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 112. Antena 3. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Quadre 113. Antena 3. Entrevistes en els teletinformatius

Quadre 114. Antena 3. Fonts d'informació contrastades citades

Quadre 115. Antena 3. Imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Quadre 116. Antena 3. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 117. Antena 3. Reiteració d'imatges en un mateix teletinformatiu

Quadre 118. Antena 3. Reiteració d'imatges en una mateixa notícia

Quadre 119. Antena 3. Imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 120. Antena 3. Imatges de primers plans i zooms

Quadre 121. Antena 3. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Quadre 122. Antena 3. Discurs dramatitzador

Quadre 123. Antena 3. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 124. Antena 3. Presència d'adults identificables

Quadre 125. Antena 3. Presència de menors identificables

Quadre 126. Antena 3. Rebuig manifest a la càmera

ÍNDIX DE FIGURES

- Figura 1. Temps de notícia sobre el tema distribuït per prestadors de serveis
- Figura 2. TV3. Atenció informativa en els teleinformatius i no-teleinformatius
- Figura 3. TV3. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius
- Figura 4. TV3. Temps de paraula de les agrupacions
- Figura 5. TV3. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia
- Figura 6. TVE a Catalunya. Temps de paraula de les agrupacions
- Figura 7. TVE a Catalunya. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia
- Figura 8. La 1. Atenció informativa en els teleinformatius i en els no-teleinformatius
- Figura 9. La 1. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius
- Figura 10. La 1. Temps de paraula de les agrupacions
- Figura 11. La 1. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia
- Figura 12. 8tv. Atenció informativa en els teleinformatius i en els no-teleinformatius
- Figura 13. 8tv. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius
- Figura 14. 8tv. Temps de paraula de les agrupacions
- Figura 15. 8tv. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia
- Figura 16. Telecinco. Atenció informativa en els teleinformatius i en els no-teleinformatius
- Figura 17. Telecinco. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius
- Figura 18. Telecinco. Temps de paraula de les agrupacions
- Figura 19. Telecinco. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia
- Figura 20. Antena 3. Atenció informativa en els teleinformatius i en els no-teleinformatius
- Figura 21. Antena 3. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius
- Figura 22. Antena 3. Temps de paraula de les agrupacions
- Figura 23. Antena 3. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia
- Figura 24. Temps de notícia sobre el tema per prestador de serveis
- Figura 25. Totes les cadenes. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius (del 20 al 22 d'agost)
- Figura 26. Totes les cadenes. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius per dia
- Figura 27. Totes les cadenes. Percentatge de temps de paraula d'actors ocasionals, d'intervencions especialitzades i d'actors polítics

1. Mètode d'estudi

1.1 Objecte d'estudi

L'objecte de l'estudi és l'anàlisi de les informacions sobre l'accident d'un avió a Barajas el dia 20 d'agost de 2008. Així, s'estudia:

- la reacció informativa dels diferents prestadors
- l'atenció informativa dedicada a l'accident
- l'adequació de les informacions emeses únicament en els teleinformatius a les *Recomanacions sobre el tractament informatiu de tragèdies personals*, de les quals 18 del total de les 34 s'han considerat aplicables a aquest informe.

1.2 Univers d'estudi

Tota la informació emesa a partir del moment de l'accident (aproximadament, les 14.30 h del dia 20/8) i durant els dies 20, 21 i 22 d'agost, a les cadenes TV3, La 1, Telecinco, Antena 3 TV i 8tv, entre les 9 i les 24 hores.

S'hi inclouen les tipologies següents:

Teleinformatius:

- Teleinformatius: discurs informatiu d'actualitat de periodicitat diària no especialitzat temàticament. Usualment combina una presentació formal des d'una taula amb la intercalació d'imatges il·lustratives de la informació.

No-teleinformatius:

- Avanç de teleinformatius: espai de curta durada que anticipa els continguts del teleinformatiu.
- Magazins informatius: programa sobre temes d'actualitat format per l'agregació de diferents parts amb, almenys, una característica en comú i amb un encapçalament genèric.
- Informatius especials: espais informatius no programats prèviament o de presència no regular que s'emeten amb resposta a una situació o a uns esdeveniments d'actualitat específics, en aquest cas sobre l'accident de Barajas.

Queden excloses les referències en programes d'altres tipologies i les emissions habituals d'informació continuada (per exemple, Canal 24 Horas de TVE i l'emissió conjunta dels teletinformatius habituals del 3/24).

Igualment, no s'inclou el Canal 3/24 en l'anàlisi, atès que les característiques d'aquest canal, totalment diferents a les de la resta de prestadors analitzats, distorsionarien les dades del conjunt de l'informe.

Relació de programes analitzats amb continguts sobre l'accident

Teleinformatius

Quadre 1. Tots els prestadors. Relació de teletinformatius

Prestador	Programa	Data
TV3	<i>TN migdia</i>	20, 21 i 22/8
	<i>TN vespre</i>	20, 21 i 22/8
	<i>Els matins d'estiu</i>	21 i 22/8
TVE a Catalunya	<i>L'informatiu migdia</i>	21/8
La 1	<i>TD1</i>	20, 21 i 22/8
	<i>TD2</i>	20, 21 i 22/8
	<i>TD especial¹</i>	20/8
8tv	<i>Notícies 8</i>	20, 21 i 22/8
Telecinco	<i>Informativos 1</i>	20, 21 i 22/8
	<i>Informativos 2</i>	20, 21 i 22/8
Antena 3 TV	<i>Noticias 1</i>	20, 21 i 22/8
	<i>Noticias 2</i>	20, 21 i 22/8

¹ El *TD Especial* s'ha inclòs en la tipologia de teletinformatius (i no en la de no-teletinformatius tal com li correspondria) perquè el prestador el va qualificar com a tal per la poca durada del *TD2* (que es va emetre a la mitja part d'un partit de futbol).

No-teleinformatius

Quadre 2. Tots els prestadors. Relació de programes

Prestador	Data	Programa	Hora d'inici	Hora final
TV3	20/8	<i>Última hora</i>	16:00	16:03
		<i>Última hora</i>	16:44	16:49
		<i>Última hora</i>	17:00	17:06
		<i>Última hora</i>	17:32	17:38
		<i>Especial informatiu</i>	18:00	20:32
		<i>Especial informatiu</i>	23:14	23:37
	21/8	<i>Els matins d'estiu (magazín)</i>	9:39	12:00
		<i>Avanç informatiu</i>	16:42	16:54
		<i>Avanç informatiu</i>	18:33	18:43
	22/8	<i>Els matins d'estiu (magazín)</i>	9:41	12:00
La 1	20/8	<i>Especial informativo</i>	17:42	19:40
	21/8	<i>Canal 24h</i>	10:00	10:13
		<i>Canal 24h</i>	11:00	11:22
		<i>Especial informativo</i>	12:00	13:59
		<i>Avance informativo</i>	14:44	14:59
		<i>España directo</i>	17:04	20:07
	22/8	<i>Avance informativo</i>	13:30	13:40
		<i>Avance informativo</i>	14:44	14:49
		<i>España directo</i>	18:13	19:33
		<i>Gente</i>	20:06	20:52
		<i>Comando actualidad</i>	22:06	22:39
8tv	20/8	<i>Avanç informatiu</i>	19:07	19:08
Telecinco	20/8	<i>Avance informativo</i>	16:25	16:35
		<i>Avance informativo</i>	17:10	17:32
		<i>Avance informativo</i>	17:40	18:05
		<i>Está pasando</i>	18:05	19:54
	21/8	<i>Avance informativo</i>	10:00	12:55
		<i>Está pasando</i>	17:57	19:27
	22/8	<i>Está pasando</i>	17:56	19:28
Antena 3	20/8	<i>Informativo especial</i>	16:46	17:31
		<i>El método Gonzo</i>	17:32	19:53
		<i>Informativo especial</i>	20:31	20:57
		<i>Informativo especial</i>	22:01	22:18
	21/8	<i>Informativo especial</i>	10:00	12:06
		<i>Informativo especial</i>	17:01	17:24
		<i>El método Gonzo</i>	17:24	19:31
		<i>Informativo especial</i>	20:20	20:51
	22/8	<i>Informativo especial</i>	10:01	12:01
		<i>El método Gonzo</i>	17:58	18:51
		<i>¿Dónde estás corazón?</i>	22:25	23:28

1.3 Definició dels conceptes

Temps de notícia

És el temps resultant de la suma total de la durada de les notícies referides a un tema o lloc geogràfic concret.

Temps de paraula

És el temps resultant de la suma total de la durada de les seqüències on un actor intervé, com a subjecte, fent un insert (inserció d'imatges i veu d'un actor polític o no polític, sense que hi intervingui cap mena de locució per part del mitjà).

Tipologies d'actors

Les tipologies d'actors són grans categories que permeten la ubicació, en el seu si, de diversos actors que s'ajusten als seus criteris definidors. D'aquesta manera, els actors, a més d'individualment, apareixen en grups i permeten conèixer dades referents a les diverses tipologies que s'han establert per a aquest estudi. Concretament per a aquest estudi, s'han definit les agrupacions següents:

- *Directius Spanair*: agrupa als actors econòmics membres de la companyia Spanair.
- *Persones expertes*: inclou tots aquells actors que aporten un punt de vista especialitzat sobre algun dels aspectes relacionats amb la tragèdia (psicòlegs, treballadors socials, pilots, expilots, enginyers, etc.)
- *Actors del món sanitari*: agrupa els actors que intervenen en la notícia en qualitat de professionals del món de la medicina tradicional i inclou el personal d'emergències d'aquest àmbit (metges, forenses, psiquiatres, treballadors del SAMUR, etc.)
- *Serveis d'emergències no sanitaris*: es refereix al personal dels diversos serveis d'emergències implicats en les conseqüències de l'accident, excepte els d'àmbit sanitari (bombers, protecció civil, etc.)
- *Persones afectades*: es refereix al col·lectiu format pels familiars de les víctimes.

- *Víctimes*: es refereix a les persones que viatjaven a l'avió.
- *Altres*: agrupa aquells actors que intervenen en la notícia en pertànyer a algun dels col·lectius implicats en l'accident (treballadors dels aeroports, treballadors de companyies aèries, etc.)
- *Actors circumstancials*: agrupa aquells actors que intervenen en la notícia com a part implicada de forma emocional en els fets narrats (inclou amics i veïns de les víctimes, testimonis de l'accident, usuaris de l'aeroport, etc.) i que no poden ser inclosos en cap altra tipologia.

Per analitzar l'adequació de les informacions a les *Recomanacions sobre el tractament informatiu de tragèdies personals*, s'han hagut d'agrupar les tipologies d'actors sota tres grans tipologies que es defineixen a continuació:

- *Actors polítics*: formen part d'aquesta tipologia els actors polítics d'àmbit estatal, autonòmic i local.
- *Actors ocasionals*: formen part d'aquesta tipologia les agrupacions de persones afectades, de víctimes, d'actors circumstancials, d'actors esportius i d'altres.
- *Intervencions especialitzades*: formen part d'aquesta tipologia les intervencions dels actors de les agrupacions de serveis d'emergències no sanitaris, actors del món sanitari, sindicats, persones expertes, directius d'Españair, món associatiu, església, associacions i col·lectius professionals i organitzacions empresarials.

1.4 Operacionalització de les *Recomanacions sobre el tractament informatiu de tragèdies personals*

Recomanacions adreçades especialment a les autoritats

Recomanació núm. 3

Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació i la temptació de protagonisme durant la seva presència al lloc dels accidents o esdeveniments tràgics. Haurien de renunciar a accions com les declaracions rutinàries o la convocatòria explícita de càmeres.

- *Es registren els inserts i temps de paraula dels actors (polítics i no polítics)*

Recomanació núm. 5

Les autoritats i els mitjans de comunicació han d'informar tota la població que en qualsevol circumstància, i especialment en situació dolosa, les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el seu dret a la intimitat i la privadesa.

- *Es registren totes les negatives explícites d'atenció als mitjans per part dels afectats, així com el respecte o no per part del prestador.*

Recomanacions adreçades especialment a les empreses audiovisuals

Recomanació núm. 3

Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes, excepte quan una informació constant o continuada sigui garantia de poder evitar l'extensió dels efectes tràgics.

- *Temps de notícia en teleinformatius i no-teleinformatius sobre l'accident*

Recomanació núm. 4

El sentit de la mesura i les proporcions és fonamental en la política informativa d'un mitjà davant d'un desastre o una tragèdia. Cal evitar els desplegaments desproporcionats de mitjans, les connexions innecessàries o el mer seguidisme de les autoritats que visiten el lloc o els afectats. També l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges.

- *Es registren les imatges reiterades (dues o més emissions de la mateixa imatge en el decurs d'una mateixa notícia o teleinformatiu)*

Recomanació núm. 5

Sempre que sigui possible, és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats, i substituir-la per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment (en medicina, arquitectura, enginyeria, psicologia, geologia, meteorologia...).

- *Es registra:*
 - a. *informacions que facin públiques dades personals dels afectats considerats individualment (nom, adreça, referències que permeten identificar una persona, etc.), excepte en casos d'insert; són admissibles identifications col·lectives (empreses, clubs de pertinença, etc.)*
 - b. *intervencions especialitzades*

Recomanacions adreçades especialment als professionals de la informació audiovisual

Recomanació núm. 1

Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades, quan no disposen d'una efectiva llibertat d'elecció i decisió, o quan poden veure incrementat per qualsevol via el seu patiment. És imperatiu respectar el seu dret a la privadesa.

- *Es registren les entrevistes, declaracions, inserts de les persones implicades emocionalment en la tragèdia.*

Recomanació núm. 2

Cal evitar, en general i fins on sigui possible, recórrer a la participació de menors.

- *Es registra:*
 - a. *qualsevol intervenció d'un menor com a subjecte de la notícia (amb temps de paraula)*
 - b. *imatges o informacions de menors que permeten la seva (hipotètica) identificació*

Recomanació núm. 3

En el curs de la informació sobre tragèdies convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de pressa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada, és la millor manera d'obtenir-ho.

- *Es registra les fonts d'informació contrastades citades*

Recomanació núm. 4

Resulta recomanable, en el tractament de les tragèdies, evitar qualsevol mena d'efectes i recursos que tenen una funció preferentment espectacularitzadora.

- *Aquesta recomanació es registra per l'acumulació de:*
 - a. la recomanació 5 (zooms),*
 - b. la recomanació 6 (plans curts)*
 - c. la recomanació 15 (lèxic espectacularitzador)*
 - d. d'altres recursos d'espectacularització*

Recomanació núm. 5

Cal procurar que els plans de persones afectades no transgredeixin la seva privadesa. Incrementar pel zoom la sensació de proximitat de la càmera més enllà del que s'obtindria per l'observació directa sovint pot vulnerar aquella privadesa.

- *Es registren els zooms sobre persones afectades (víctimes, familiars) sempre que puguin transgredir la seva privadesa (quan la facin identificable o quan exposin públicament l'estat d'afectació emocional). A l'efecte de l'anàlisi d'aquesta recomanació, no es registren els inserts d'aquestes mateixes persones.*

Recomanació núm. 6

No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment. En qualsevol cas, mai sense el seu consentiment explícit.

- *Es registren els plans curts i primers plans de persones afectades (víctimes, familiars sempre que puguin transgredir la seva privadesa (quan la facin identificable o quan exposin públicament els seus sentiments). A l'efecte de l'anàlisi d'aquesta recomanació no es registren els inserts d'aquestes mateixes persones.*

Recomanació núm. 7

Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments tràgics perquè poden evocar sobtadament situacions de patiment intens a moltes persones. Aquestes imatges d'arxiu, en qualsevol cas, haurien de ser preferentment despersonalitzades i no invocar tragèdies particulars si no és imprescindible.

- *Es registra qualsevol emissió d'imatges d'arxiu d'altres tragèdies*

Recomanació núm. 8

Convé introduir sempre un avís amb prou temps abans de l'emissió d'imatges d'escenes “dures”, assenyalant-ne clarament les característiques i proporcionant a l'audiència l'oportunitat efectiva de renunciar a la seva contemplació.

- *Es registren tots els avisos i la manca d'avís d'aquestes seqüències. S'entén per avís una menció òptica o acústica que adverteix de la duresa de les imatges. S'entén per imatges “dures” (de duresa excessiva) qualsevol en què hi hagi presència evident, deliberada i amb un alt grau d'explicitació, de cadàvers o ferits amb visió propera dels danys.*

Recomanació núm. 9

La distinció entre la cobertura en directe d'un esdeveniment tràgic, la seva reconstrucció documental (feta amb imatges i so pregravats) o la seva recreació per ficció dramatitzada, ha de ser assenyalada de manera inequívoca per no induir l'audiència a error.

- *Es registren totes les reconstruccions susceptibles de confusió amb indicació de l'existència d'un avís sobre el caràcter de reconstrucció de les imatges*

Recomanació núm. 14

Convé així mateix extremar la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejudicar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones (conductors, maquinistes, pilots, etc.).

- *Es registra qualsevol discurs que atribueixi explícitament la culpa de l'accident als pilots o personal de terra de la companyia aèria.*

Recomanació núm. 15

En la informació sobre tragèdies cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin i espectacularitzin innecessàriament el relat d'un esdeveniment i puguin atemorir víctimes, familiars o afectats potencials.

- *Es registren i transcriuen:*
 - a. *Off amb paraules i construccions d'aquest tipus*
 - b. *Totes les sobreimpressions que apareixen com a peu de notícia*

Recomanació núm. 16

Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats. En qualsevol cas, en la utilització d'imatges pròpies o de tercers sobre tragèdies que afectin persones, resulta recomanable que les imatges hagin passat per un procés d'edició i que no siguin emeses directament. Tanmateix, la no-edició de les imatges o l'opció pel directe no eximeixen de les responsabilitats a què al·ludeix aquest document.

- *Es registren totes les emissions de cintes de videoafeccionats indicant si han estat o no editades (quan ho indiqui la cadena).*

Recomanacions finals adreçades a la consideració general

Recomanació núm. 4

Cal evitar fins on sigui possible, i com a norma general, el recurs a imatges de víctimes mortes, de fèretres o persones ferides. Sovint aquesta mena d'imatges són emprades com a simple il·lustració i de manera reiterativa. Així mateix, cal no difondre les imatges de funerals i de celebracions similars sense comptar amb el consentiment explícit dels familiars. Que un acte d'aquestes característiques es produeixi en un lloc públic no eximeix de protegir la privadesa de les persones afectades.

- *Es registren totes les imatges de fèretres, morts o ferits.*

2. Anàlisi de les dades

2.1. Reacció informativa

2.1.1. Hora i programes amb les primeres informacions sobre l'accident

Quadre 3. Tots els prestadors. Primeres informacions sobre l'accident el 20/08/08

Cadena	Programa	Hora
TV3	<i>TN migdia</i>	15:18:09
La 1 TVE a Catalunya	<i>TD 1</i>	15:02:22
8tv	<i>Avanç informatiu</i>	19:07:27
Telecinco	<i>Informativos 1</i>	14:58:22
Antena 3 TV	<i>Noticias 1</i>	14:58:57

2.2. Atenció informativa

2.2.1. Temps de notícia sobre el tema

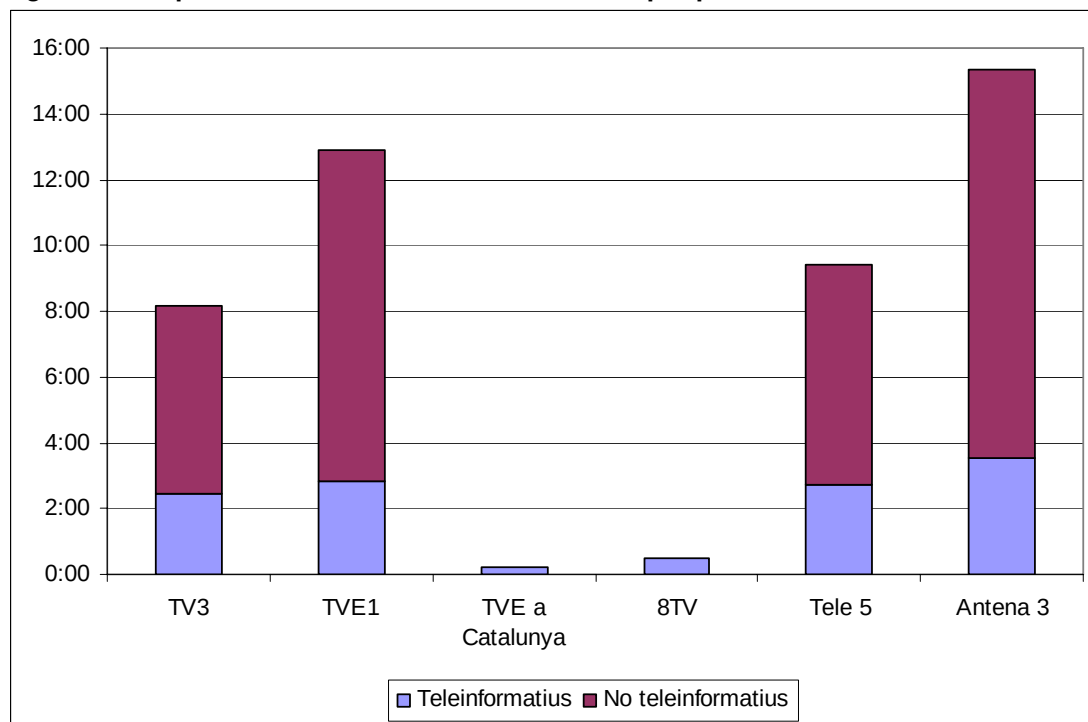
Quadre 4. Temps de notícia sobre el tema distribuït per dies i prestadors de serveis (del 20 al 22 d'agost)

Data	Prestador	Temps de notícia en els teleinformatius	Temps de notícia en els no-teleinformatius	Total
20/08/2008	TV3	00:30:34	03:15:13	03:45:47
	La 1	00:44:35	01:57:58	02:42:33
	TVE a Catalunya	--	--	--
	8tv	00:04:24	00:01:28	00:05:52
	Telecinco	01:03:05	02:45:39	03:48:44
	Antena 3	01:02:29	03:48:22	04:50:51
	Total	03:25:07	11:48:40	15:13:47
21/08/2008	TV3	01:22:10	02:00:25	03:22:35
	La 1	01:34:34	05:52:08	07:26:42
	TVE a Catalunya	00:11:45	--	00:11:45
	8tv	00:15:20	--	00:15:20
	Telecinco	01:01:46	03:40:31	04:42:17
	Antena 3	01:31:12	05:06:58	06:38:10
	Total	05:56:47	16:40:02	22:36:49
22/08/2008	TV3	00:32:52	00:32:59	01:05:51
	La 1	00:31:51	02:17:42	02:49:33
	TVE a Catalunya	--	--	--
	8tv	00:08:33	--	00:08:33
	Telecinco	00:38:21	00:14:04	00:52:25
	Antena 3	00:57:45	02:53:49	03:51:34
	Total	02:49:22	05:58:34	08:47:56
Total		12:11:16	34:27:16	46:38:32

Quadre 5. Temps de notícia sobre el tema distribuït per prestadors de serveis (del 20 al 22 d'agost)

Prestador	Temps de notícia en els teleinformatius	Temps de notícia en els no-teleinformatius	Total
TV3	2:25:36	5:48:37	8:14:13
La 1	2:51:00	10:07:48	12:58:48
TVE a Catalunya	0:11:45	0:00:00	0:11:45
8tv	0:28:17	0:01:28	0:29:45
Telecinco	2:43:12	6:40:14	9:23:26
Antena 3	3:31:26	11:49:09	15:20:35
Total	12:11:16	34:27:16	46:38:32

Figura 1. Temps de notícia sobre el tema distribuït per prestadors de serveis

2.2.2. Estructura de la graella²

Quadre 6. 20/08/08. Tots els prestadors. Graella comparativa de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident

	TV3	La 1/TVE a Catalunya	8tv	Telecinco	Antena 3
14:30	TN migdia Primera notícia: 15:18:09	Telediario 1 Primera notícia: 15:02:22		Informativos 1 Primera notícia: 14:58:22	Noticias 1 Primera notícia: 14:58:57
14:45					
15:00					
15:15					
15:30	Última hora			Avance informativo	Informativo especial
15:45					
16:00					
16:15					
16:30	Última hora			Avance informativo	El método Gonzo
16:45					
17:00					
17:15					
17:30	Última hora			Está pasando	
17:45					
18:00					
18:15					
18:30	Especial informatiu	Especial informativo	Avanç Primera notícia 19:07:27		
18:45					
19:00					
19:15					
19:30			Notícies 8		Informativo especial
19:45					
20:00					
20:15					
20:30	TN vespre	Telediario 2		Informativos 2	Noticias 2
20:45					
21:00					
21:15					
21:30		Telediario 2 Especial			Informativo especial
21:45					
22:00					
22:15					
22:30	Especial informatiu				
22:45					
23:00					
23:15					
23:30					
23:45					
24:00					

² Els programes ombrejats en blau són teleinformatius i els ombrejats en taronja són un altre tipus de programes (no-teleinformatius). La superfície no és estrictament proporcional a la durada dels programes.

Quadre 7. 21/08/08. Tots les prestadors. Graella comparativa de l'atenció informativa.
Programes amb informació sobre l'accident

	TV3	La 1/TVE a Catalunya	8tv	Telecinco	Antena 3	
09:00	Els matins d'estiu					
09:15						
09:30						
09:45	Els matins d'estiu (magazín)	Canal 24 Horas		Avance informativo	Informativo especial	
10:00						
10:15						
10:30						
10:45		Canal 24 Horas				
11:00						
11:15						
11:30						
11:45		Especial informativo				
12:00						
12:15						
12:30						
12:45						
13:00						
13:15						
13:30						
13:45						
14:00						
14:15		L'informatiu migdia				
14:30		TN migdia			Telediario 1	Informativos 1
14:45	Avance informativo					
15:00						
15:15						
15:30						
15:45						
16:00						
16:30						
16:45	Avanç informatiu	Espanya directo		Está pasando	El método Gonzo	
17:00						
17:15						
17:30						
17:45						
18:00						
18:15						
18:30						
18:45						Avanç informatiu
19:00						
19:15						
19:30						
19:45						
20:00						
20:15						
20:30		Notícies 8				
20:45						
21:00	TN vespre	Telediario 2	Informativos 2	Noticias 2		
21:15						
21:30						
21:45						

Quadre 8. 22/08/08. Tots els prestadors. Graella comparativa de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident

	TV3	La 1/TVE a Catalunya	8tv	Telecinco	Antena 3
09:00	Els matins d'estiu				
09:15					
09:30					
09:45	Els matins d'estiu (magazín)				Informativo especial
10:00					
10:15					
10:30					
10:45					
11:00					
11:15					
11:30					
11:45					
12:00					
12:15					
12:30...					
13:30		Avance informativo			
13:45					
14:15					
14:30					
14:45	TN migdia	Avance informativo			
15:00					
15:15					
15:30				Informativos 1	Noticias 1
15:45					
16:00				Telediario 1	
16:15					
16:30					
16:45					
17:00...					
18:00					
18:15		España directo		Está pasando	El método Gonzo
18:30					
18:45					
19:00					
19:15					
19:30					
19:45					
20:00					
20:15					
20:30			Gente		Notícies 8
20:45					
21:00	TN vespre	Telediario 2		Informativos 2	Noticias 2
21:15					
21:30					
21:45					
22:00					
22:15		Comando actualidad			
22:30					
22:45					
23:00					
23:15					

2.3. El tractament informatiu a TV3

2.3. El tractament informatiu a TV3

2.3.1. Atenció informativa

El prestador de serveis emet la primera informació sobre el tema a les 15:18:09 del dia 20 d'agost de 2008.

2.3.1.1. Estructura de graella

Quadre 9. TV3. Relació de teleinformatius i en els no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Prestador	Data	Programa	Hora d'inici	Hora final
TV3	20/8	<i>TN migdia</i>	14:30	15:22
		<i>Última hora</i>	16:00	16:03
		<i>Última hora</i>	16:44	16:49
		<i>Última hora</i>	17:00	17:06
		<i>Última hora</i>	17:32	17:38
		<i>Especial informatiu</i>	18:00	20:32
		<i>TN vespre</i>	21:00	21:44
		<i>Especial informatiu</i>	23:14	23:37
	21/8	<i>Els matins d'estiu</i>	9:00	09:39
		<i>Els matins d'estiu (magazín)</i>	9:39	12:00
		<i>TN migdia</i>	14:31	15:29
		<i>Avanç informatiu</i>	16:42	16:54
		<i>Avanç informatiu</i>	18:33	18:43
		<i>TN vespre</i>	21:00	21:36
	22/8	<i>Els matins d'estiu</i>	9:00	9:41
		<i>Els matins d'estiu (magazín)</i>	9:41	12:00
		<i>TN migdia</i>	14:31	15:23
		<i>TN vespre</i>	21:00	21:33

Quadre 10. TV3. Estructura de la graella de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident³

	20/08/08	21/08/08	22/08/08
09:00		<i>Els matins d'estiu</i>	<i>Els matins d'estiu</i>
09:15			
09:30			
09:45		<i>Els matins d'estiu</i> (magazín)	<i>Els matins d'estiu</i> (magazín)
10:00			
10:15			
10:30			
10:45			
11:00			
11:15			
11:30			
11:45			
12:00			
12:15			
12:30			
14:30	<i>TN migdia</i> <i>Primera notícia</i> <i>15:18:09</i>	<i>TN migdia</i>	<i>TN migdia</i>
14:45			
15:00			
15:15			
15:30	<i>Última hora</i>	<i>Avanç informatiu</i>	
15:45			
16:00			
16:15			
16:30			
16:45			
17:00			
17:15			
17:30			
17:45			
18:00	<i>Especial informatiu</i>	<i>Avanç informatiu</i>	
18:15			
18:30			
18:45			
19:00			
19:15			
19:30			
19:45			
20:00			
20:15			
20:30			
20:45			
21:00	<i>TN vespre</i>	<i>TN vespre</i>	<i>TN vespre</i>
21:15			
21:30			
22:00	<i>Especial informatiu</i>		
23:00			
23:15			
23:30			

³ Els programes ombrejats en blau són teleinformatius i els ombrejats en taronja són un altre tipus de programes (no-teleinformatius). La superfície no és estrictament proporcional a la durada dels programes.

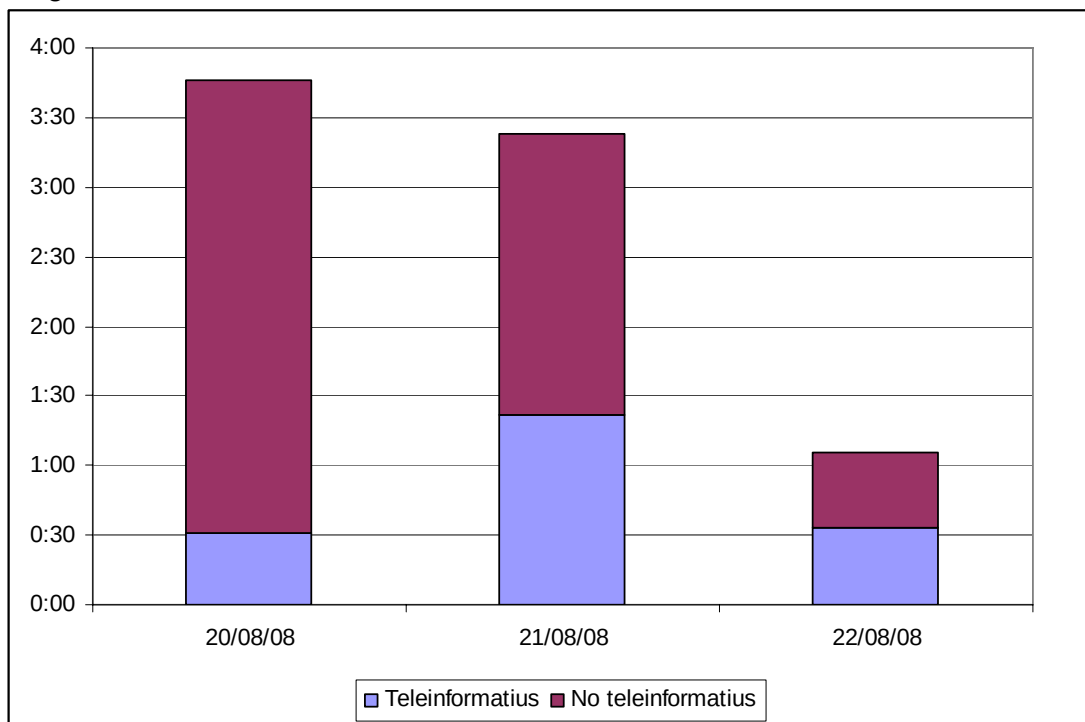
2.3.1.2. Temps de notícia sobre el tema

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: "Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes [...]"

Quadre 11. TV3. Atenció informativa

Data	Teleinformatius	No-teleinformatius	Total
20/08/2008	00:30:34	03:15:13	03:45:47
21/08/2008	01:22:10	02:00:25	03:22:35
22/08/2008	00:32:52	00:32:59	01:05:51
Total	02:25:36	05:48:37	08:14:13

Figura 2. TV3. Atenció informativa en els teleinformatius i no-teleinformatius

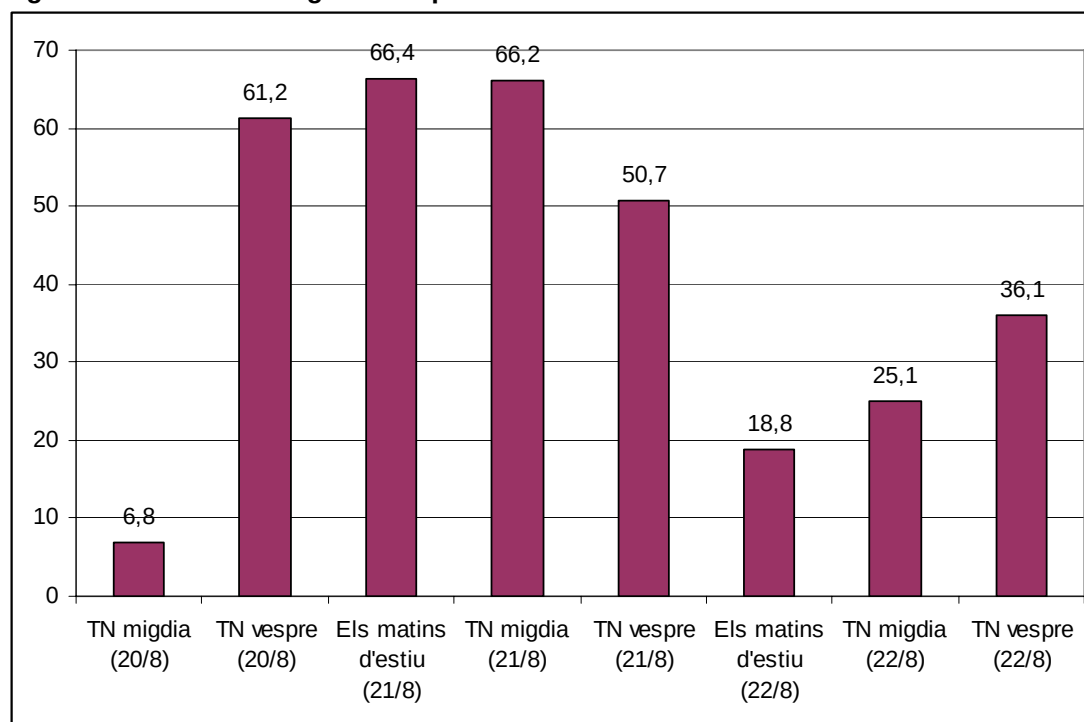
Quadre 12. TV3. Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/08	<i>Última hora 1</i>	0:03:10	0:03:10	100,0
	<i>Última hora 2</i>	0:05:14	0:05:14	100,0
	<i>Última hora 3</i>	0:05:53	0:05:53	100,0
	<i>Última hora 4</i>	0:06:09	0:06:09	100,0
	<i>Especial informatiu 1</i>	2:31:50	2:31:50	100,0
	<i>Especial informatiu 2</i>	0:22:57	0:22:57	100,0
21/08/08	<i>Els matins d'estiu (magazín)</i>	1:38:51	2:20:04	70,6
	<i>Avanç informatiu 1</i>	0:11:26	0:11:26	100,0
	<i>Avanç informatiu 2</i>	0:10:08	0:10:08	100,0
22/08/08	<i>Els matins d'estiu (magazín)</i>	0:32:59	02:19:02	23,7
Total		5:48:37	8:15:53	70,3

Quadre 13. TV3. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	<i>TN migdia</i>	00:03:32	00:52:13	6,8
	<i>TN vespre</i>	00:27:02	00:44:09	61,2
21/08/2008	<i>Els matins d'estiu</i>	00:26:08	00:39:20	66,4
	<i>TN migdia</i>	00:38:04	00:57:29	66,2
	<i>TN vespre</i>	00:17:58	00:35:27	50,7
22/08/2008	<i>Els matins d'estiu</i>	00:07:37	00:40:32	18,8
	<i>TN migdia</i>	00:13:12	00:52:37	25,1
	<i>TN vespre</i>	00:12:03	00:33:21	36,1
Total		02:25:36	05:55:08	41,0

Figura 3. TV3. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius

Quadre 14. TV3. Títol i temps de notícia en els teleinformatius

Data	Programa	Núm. notícia	Títol de la notícia	Durada
20/08/08	TN migdia	1	2 morts i 43 ferits en l'accident d'un avió d'Spanair a Barajas	0:01:21
		2	Última hora sobre l'accident a l'Aeroport de Barajas	0:01:09
		3	Informació al bloc resum	0:01:02
	TN vespre	4	Informació al bloc titulars	0:01:35
		5	L'accident aeri de Barajas deixa més de 150 morts	0:11:51
		6	S'ha activat el procediment forense de l'11-M per identificar les víctimes	0:02:18
		7	20 ferits, la majoria en estat crític, han estat traslladats a diferents hospitals de Madrid	0:01:42
		8	180 familiars de les víctimes viatjaran en un avió d'Spanair de Las Palmas a Madrid	0:00:47
		9	L'accident de Barajas ha afectat el funcionament de l'aeroport del Prat	0:01:53
		10	Suspesa la reunió prevista entre sindicats i Spanair per analitzar la viabilitat de l'empresa	0:00:40
		11	Feia 25 anys que no hi havia cap accident aeri a Barajas	0:01:42
		12	Notícies d'última hora de l'accident de Barajas	0:04:34
21/08/08	Els matins d'estiu	13	Informació al bloc titulars	0:00:40
		14	L'accident de Barajas deixa 153 morts i 19 ferits	0:00:42
		15	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 49 dels 153 morts	0:03:48
		16	El servei de l'Aeroport de Barajas està normalitzat i s'han reprès les tasques de recerca de dues persones desaparegudes	0:02:23

		17	S'ha creat una comissió d'investigació de l'accident i el govern ha dit que s'arribarà al fons per exigir responsabilitats	0:01:31
		18	L'avió sinistrat tenia 15 anys d'antiguitat i l'última revisió la va passar el gener	0:02:33
		19	Zapatero anuncia una investigació de l'accident aeri	0:00:51
		20	La majoria dels 19 ferits continuen greus o molt greus	0:00:54
		21	L'accident de Barajas va afectar el funcionament de l'aeroport del Prat, però avui la situació està pràcticament normalitzada	0:00:59
		22	Repàs a la portada dels diaris	0:01:36
		23	Entrevista a Olga Bernal, psicòloga de l'Equip Resposta Immediata Emergències de la Creu Roja	0:10:11
	TN migdia	24	Informació al bloc de segons titulars	0:01:43
		25	153 morts i 19 ferits, balanç de víctimes a l'accident de Barajas	0:00:53
		26	S'espera identificar totes les víctimes mortals en les pròximes 48 hores	0:01:46
		27	Sentiments de dolor, ràbia i impotència dels familiars de les víctimes de l'accident de Barajas	0:01:51
		28	Els Reis han donat el condol als familiars de les víctimes	0:00:39
		29	Tres dels 19 ferits en l'accident aeri continuen en estat molt greu, i un, en estat greu	0:02:22
		30	Zapatero ha visitat els ferits que hi ha ingressats a l'Hospital Ramon y Cajal	0:01:21
		31	El servei de l'Aeroport de Barajas està normalitzat	0:02:32
		32	Commodió a Las Palmas, d'on eren bona part dels passatgers de l'avió accidentat	0:02:02
		33	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes	0:02:15
		34	L'avió sinistrat tenia 15 anys d'antiguitat i l'última revisió ordinària la va passar al maig	0:03:34
		35	Suspena la reunió prevista entre sindicats i Spanair per analitzar la viabilitat de l'empresa	0:01:45
		36	Àmplia repercussió als mitjans informatius internacionals de l'accident de Barajas	0:01:20
		37	Se celebren uns minuts de silenci en memòria de les víctimes als Jocs Olímpics de Pequín	0:00:38
		38	Sentiments de dolor, ràbia i impotència dels familiars de les víctimes de l'accident de Barajas	0:02:54
		39	Han començat els treballs de la comissió d'investigació per aclarir les causes de l'accident	0:00:54
		41	Testimonis de dolor d'amics i coneguts de les víctimes de l'accident	0:01:51
		42	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes	0:00:41
		43	Comença el trasllat de fèretres des d'IFEMA al cementiri de La Almudena	0:02:39
		44	Els Reis han donat el condol als familiars de les víctimes	0:00:12
		45	El servei de l'Aeroport de Barajas està normalitzat	0:00:21
		46	Últimes notícies sobre l'accident de Barajas	0:02:00
		40	Repàs a algunes de les víctimes	0:01:51
	TN vespre	46	Informació al bloc titulars	0:01:23
		47	Testimonis de l'accident expliquen l'horror que han viscut	0:00:31
		48	Tres dels 19 ferits en l'accident aeri continuen en estat molt greu, i un, en estat greu	0:02:16
		49	Els serveis d'emergències expliquen l'horror que han viscut	0:02:11
		50	Visites institucionals als ferits de l'accident	0:01:06

		51	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 49 dels 153 morts	0:01:50
		53	Commoció a Las Palmas, d'on eren bona part dels passatgers de l'avió accidentat	0:01:29
		54	Testimonis de dolor d'amics i coneguts de les víctimes de l'accident	0:01:16
		55	Han començat els treballs de la comissió d'investigació per aclarir les causes de l'accident	0:00:47
		56	Zapatero promet una investigació exhaustiva i "conclusions clarificadores"	0:01:01
		57	Els experts creuen que s'ha de buscar més d'una explicació a l'accident	0:01:38
		58	Segons AENA, l'Aeroport de Barajas ha recuperat la normalitat	0:01:38
		59	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes	0:00:52
22/08/08	Els matins d'estiu	60	Informació al bloc titulars	0:00:34
		61	Tres dels 19 ferits en l'accident aeri continuen en estat molt greu, i un, en estat greu	0:02:03
		62	Testimonis de l'accident expliquen l'horror que han viscut	0:01:49
		63	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 49 dels 153 morts	0:01:32
		64	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes	0:00:27
		65	Encara no es coneixen les causes de l'accident d'avió de Barajas	0:01:12
	TN migdia	66	Informació al bloc titulars	0:01:34
		67	Interior admet que les identifications dels cadàvers podrien allargar-se quinze dies	0:03:00
		68	Tres ferits segueixen en estat molt greu i un altre rebrà l'alta dimarts que ve	0:01:42
		69	El vídeo de la catàstrofe de Barajas revela que el motor no es va incendiar	0:01:40
		70	Zapatero i Rivero han coincidit a lamentar la manca d'informació d'Spanair el dia de l'accident	0:00:58
		71	Un centenar de persones van al funeral de l'hostessa de Sant Boi	0:01:33
		72	El funeral de les víctimes de Gran Canària se celebrarà els primers dies de setembre	0:01:45
		73	Informació al bloc de segons titulars	0:01:00
	TN vespre	74	Informació al bloc titulars	0:01:21
		75	El malestar amb Spanair empeny els familiars de les víctimes a mobilitzar-se	0:01:37
		76	Fernández de la Vega ha promès que s'investigarà fins al final la causa de l'accident i que, si cal, es demanaran responsabilitats	0:00:53
		77	Zapatero i Rivero han coincidit a lamentar la manca d'informació d'Spanair el dia de l'accident	0:01:05
		78	Aviació civil sospita que una peça del motor despres va xocar contra el timó o el propulsor de l'aparell	0:01:33
		79	Tres ferits segueixen en estat molt greu i un altre rebrà l'alta dimarts que ve	0:01:26
		80	Els 80 cossos més afectats pel foc hauran de ser sotmesos a proves d'ADN	0:02:15
		81	Testimonis de l'accident expliquen l'horror que han viscut	0:01:53
Total				2:25:36

2.3.1.3. Temps de paraula dels actors en els teleinformatius

En aquest apartat, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 1: "Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades [...]", la recomanació 3: "Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació [...]" i la recomanació 5: "[...] substituir-la (la informació rutinària o supèrflua) per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment".

Quadre 15. TV3. Temps de paraula dels actors

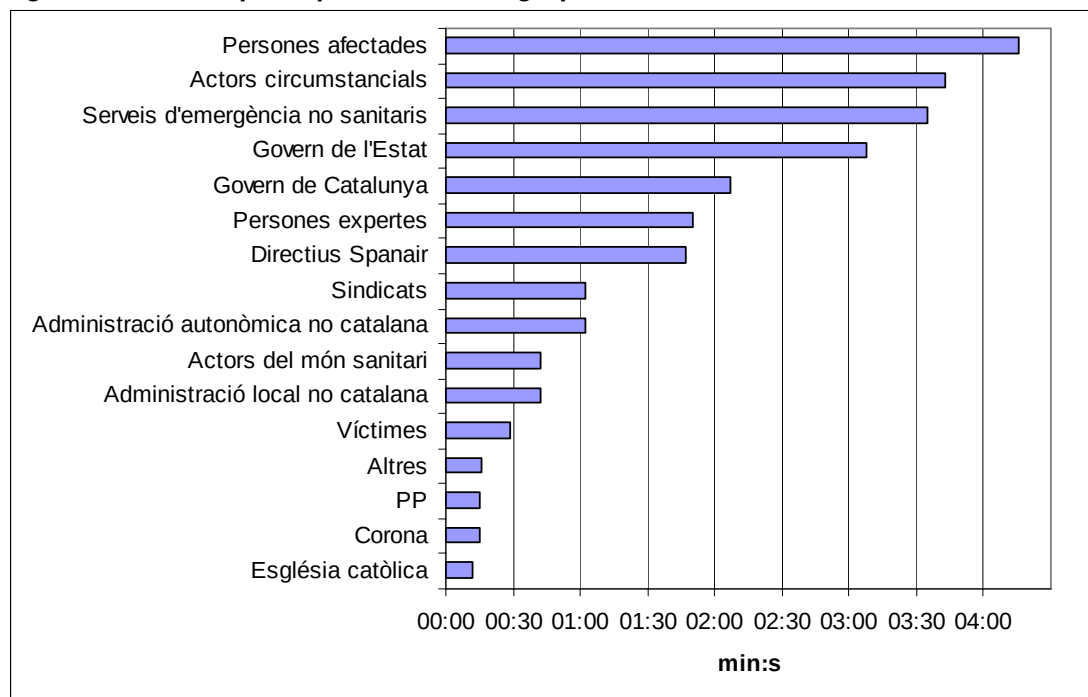
Identificació	Agrupació	Durada	Nre. d'inserts
Martínez, Francisco	Serveis d'emergències no sanitaris	0:03:22	4
Rodríguez Zapatero, José Luis	Govern de l'Estat	0:01:44	4
Medallo, Jordi	Govern de Catalunya	0:01:37	2
Álvarez, Magdalena	Govern de l'Estat	0:01:24	3
Sense identificar	Persones afectades	0:01:21	9
Mendoza, Javier	Directius Spanair	0:01:16	4
Rivero, Paulino	Administració autonòmica no catalana	0:01:02	2
Sense identificar (amiga d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:45	5
Vázquez, José María	Sindicats	0:00:44	2
Gómez, Antonio (videoaficionat testimoni de l'accident de Barajas)	Actors circumstancials	0:00:39	3
Allard, Sergio	Directius Spanair	0:00:31	2
Carod-Rovira, Josep-Lluís	Govern de Catalunya	0:00:30	1
Ruiz Gallardón, Alberto	Administració local no catalana	0:00:30	1
Caballero, Marcos	Persones afectades	0:00:28	1
Rodríguez, Ismael	Persones afectades	0:00:26	1
Laguarza, Cristina	Persones expertes	0:00:26	2
Sense identificar (participant d'una concentració)	Actors circumstancials	0:00:25	3
Corral, Ervigio	Actors del món sanitari	0:00:24	1
Domínguez, Laura	Persones afectades	0:00:21	2
Palomino, Ligia (supervivent accident Barajas)	Víctimes	0:00:21	1
Claret, Daniel	Persones expertes	0:00:20	1
García, Joan	Persones afectades	0:00:18	1
Casals, Jordi	Persones afectades	0:00:18	1
Sense identificar	Actors del món sanitari	0:00:18	1
Mauri, Jordi	Sindicats	0:00:18	1
José Antonio (treballador de l'Aeroport de Barajas)	Altres	0:00:16	1
Rajoy, Mariano	PP	0:00:15	1
De Borbón, Felipe	Corona	0:00:15	1
De las Heras, Marta (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:15	1
Román, Arturo	Persones expertes	0:00:15	1
Fernández, Dolores (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:15	1
Hernández, Domingo	Persones afectades	0:00:14	2
Palomino, Fernanda	Persones afectades	0:00:14	1
Tania	Persones afectades	0:00:13	2

Caballero, Josefa (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:13	1
Gómez, Liliana	Persones expertes	0:00:13	1
Sense identificar (treballadora social)	Persones expertes	0:00:13	1
Olivares, Benjamín	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:13	1
Royo, María Dolores	Persones expertes	0:00:13	1
Pino, Yiyo	Administració local no catalana	0:00:12	1
Padre Ángel	Església catòlica	0:00:12	1
Vidal, Rafael	Persones afectades	0:00:11	1
Sense identificar (usuari de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:11	1
Roselló, Ramón (amic d'una de les supervivents)	Actors circumstancials	0:00:11	1
Salazar, Dagoberto	Persones expertes	0:00:10	1
Palomino, Lúgia	Víctimes	0:00:08	1
Alan (usuari de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:08	1
Santos, Ana (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:08	1
Carama, José Manuel (usuari de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:07	1
Castro, Miguel (veí de Paracuellos del Jarama)	Actors circumstancials	0:00:07	1
Hernández, Yurena	Persones afectades	0:00:07	1
De Antonio, Isabel (veïna d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:06	1
Sense identificar (amic d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:06	1
Santamaría, Santiago	Persones afectades	0:00:05	1
Cabero, Pilar (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:04	1
Campos, Antonio (usuari de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:03	1
Total		0:25:21	91

Quadre 16. TV3. Temps de paraula de les agrupacions

Agrupació	Durada	% temps de paraula
Persones afectades	0:04:16	16,8
Actors circumstancials	0:03:43	14,7
Serveis d'emergències no sanitaris	0:03:35	14,1
Govern de l'Estat	0:03:08	12,4
Govern de Catalunya	0:02:07	8,3
Persones expertes	0:01:50	7,2
Directius Spanair	0:01:47	7
Sindicats	0:01:02	4,1
Administració autonòmica no catalana	0:01:02	4,1
Actors del món sanitari	0:00:42	2,8
Administració local no catalana	0:00:42	2,8
Víctimes	0:00:29	1,9
Altres	0:00:16	1,1
PP	0:00:15	1
Corona	0:00:15	1
Església catòlica	0:00:12	0,8
Total	0:25:21	100

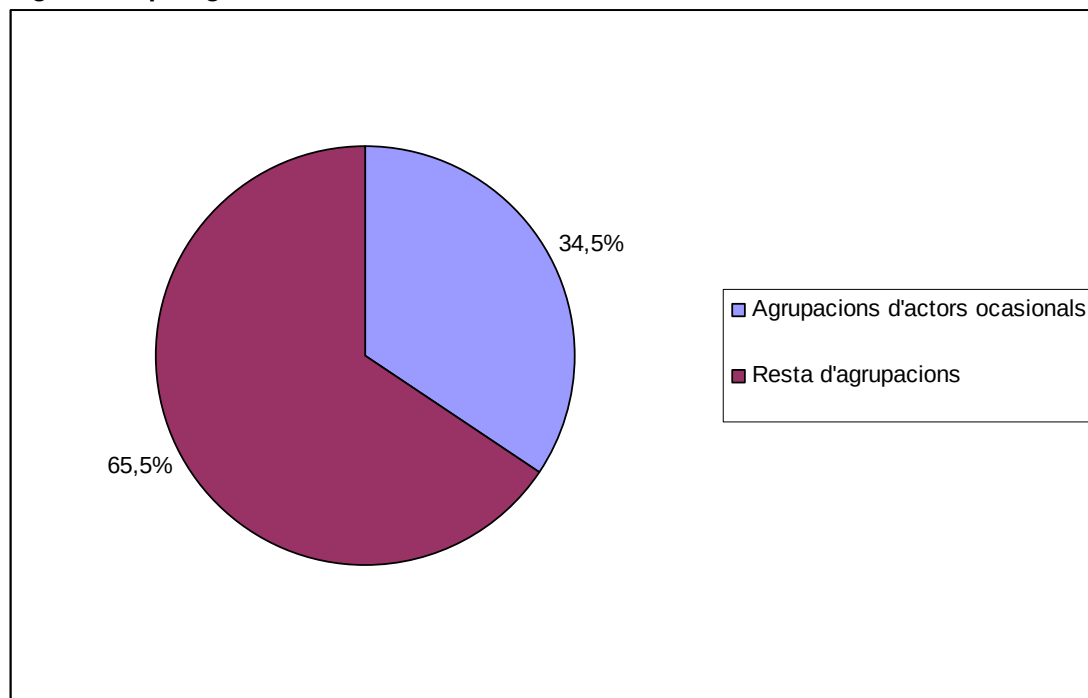
Figura 4. TV3. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 17. TV3. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Agrupacions d'actors ocasionals			Resta d'agrupacions		
Agrupació	Durada	Percentatge	Agrupació	Durada	Percentatge
Persones afectades	0:04:16	16,8	Serveis d'emergències no sanitaris	0:03:35	14,1
Actors circumstancials	0:03:43	14,7	Govern de l'Estat	0:03:08	12,4
Víctimes	0:00:29	1,9	Govern de Catalunya	0:02:07	8,3
Altres	0:00:16	1,1	Persones expertes	0:01:50	7,2
			Directius Spanair	0:01:47	7,0
			Sindicats	0:01:02	4,1
			Administració autonòmica no catalana	0:01:02	4,1
			Actors del món sanitari	0:00:42	2,8
			Administració local no catalana	0:00:42	2,8
			PP	0:00:15	1,0
			Corona	0:00:15	1,0
			Església catòlica	0:00:12	0,8
Total	0:08:44	34,5	Total	0:16:37	65,5

Figura 5. TV3. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia

Quadre 18. TV3. Entrevistes en els teletinformatius

Títol del programa	Data	Actor	Activitat	Agrupació	Durada
<i>Els matins d'estiu</i>	21/08/08	Bernal, Olga	Psicòloga de l'Equip Resposta Immediata Emergències de la Creu Roja	Serveis d'emergències no sanitaris	0:10:11

2.3.2. Fonts d'informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: “[...] convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de premsa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada [...]”

Quadre 19. TV3. Fonts d'informació contrastades citades

Data	Programa	Núm. notícia	Font d'informació
20/08/2008	TN migdia	1	Samur
		2	Serveis d'emergències de l'aeroport
	TN vespre	5	Conselleria de Sanitat de la Comunitat de Madrid
21/08/2008	Els matins d'estiu	15	Creu Roja
		16	AENA Spanair
		17	Govern de l'Estat Ministeri de Foment Spanair
		33	Generalitat de Catalunya
		34	SEPLA Spanair
		46	Govern de l'Estat
22/08/2008	Els matins d'estiu	65	Govern de l'Estat
	TN migdia	68	Fiscal en cap encarregat de la investigació
	TN vespre	75	Spanair
		76	Govern de l'Estat
		77	Govern de Canàries

2.3.3. Discurs de causalitat

En aquest apartat s'analitzen els paràmetres referents a la recomanació 14: “Convé així mateix extreure la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejudicar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones [...]”.

No hi ha discurs culpabilitzador dels pilots o del personal de terra de l'avió en els teletextos.

2.3.4. Elements de dramatització i espectacularització

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 7: "Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments [...]", la recomanació 16: "Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats [...]", la núm. 4 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] cal evitar l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges", la núm. 4 (consideració general): "Cal evitar el recurs a imatges de víctimes mortes, de fèretres o persones ferides. [...]", la núm. 6 "No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment. [...]" i la núm. 15 "[...] cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin [...]"

2.3.4.1. Canal visual

a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Quadre 20. TV3. Imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges d'arxiu d'altres tragèdies
20/08/2008	<i>TN vespre</i>	11	Imatges d'arxiu d'alguns accidents d'avió a l'Estat espanyol (1983-2001).
21/08/2008	<i>TN migdia</i>	34	Imatges de l'accident d'un avió MD-80 a Tailàndia del setembre 2007. Imatges d'un accident d'un avió MD-82 a Veneçuela de l'agost del 2005.
22/08/2008	<i>TN migdia</i>	69	Imatges de l'accident del Concorde el juliol del 2000 a l'aeroport Charles de Gaulle de París.

b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 21. TV3. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges
22/08/08	<i>TN vespre</i>	81	Imatges del fum que va provocar l'accident enregistrades pel treballador d'una empresa propera a l'Aeroport de Barajas (Antonio Gómez)

c) reconstruccions ficcionades

No hi ha la presència de reconstruccions ficcionades de l'accident en els teletinformatius.

d) reiteració d'imatges

Quadre 22. TV3. Reiteració d'imatges en un mateix teleinformatiu

Data	Programa	Reiteració d'imatges en el teleinformatiu
20/08/2008	<i>TN vespre</i>	Imatge de la fila d'ambulàncies
21/08/2008	<i>Els matins d'estiu</i>	Imatge de ferits traslladats en llitera pel Samur Imatge dels trossos de l'avió després de l'accident
	<i>TN migdia</i>	Imatge de personatges polítics en la concentració de dol Imatge d'un tros de l'avió després de l'accident Imatge d'un cotxe de la Creu Roja Imatge de l'arribada dels Reis d'Espanya Primer pla d'una treballadora d'Spanair plorant
22/08/2008	<i>TN vespre</i>	Imatges de l'accident del Concorde a París l'any 2000

No hi ha reiteració d'imatges en una mateixa notícia.

e) imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 23. TV3. Imatges de fèretres, morts i ferits

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges de fèretres, morts i ferits
20/08/2008	<i>TN vespre</i>	7	Imatge de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		11	Imatge de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		12	Imatge de ferits traslladats en llitera pel Samur.
21/08/2008	<i>Els matins d'estiu</i>	13	Imatge de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		20	Imatge de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		23	Imatge de ferits traslladats en llitera pel Samur.
	<i>TN migdia</i>	36	Imatge de ferits traslladats en llitera pel Samur.

f) primers plans, zooms, plans de detall

Quadre 24. TV3. Imatges de primers plans i zooms

Data	Programa	Núm. notícia	Primers plans	Zooms
20/08/2008	<i>TN vespre</i>	5	Primers plans de persones afectades.	
21/08/2008	<i>TN migdia</i>	24	Primer pla d'una persona afectada.	Zoom sobre una persona afectada plorant dintre d'un cotxe.
		25	Primer pla d'una persona afectada plorant amb la mà a la cara.	
22/08/2008	<i>TN migdia</i>	71	Primer pla d'una persona afectada.	
		72	Primers plans de persones afectades.	

g) transcripció de titulars de grafisme

Quadre 25. TV3. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Data	Programa	Núm. notícia	Titular grafisme
20/08/2008	TN migdia	1	Accident d'avió a Barajas
		2	Accident d'avió a Barajas
	TN vespre	4 (bloc titulars)	Tragèdia a l'Aeroport de Barajas Tres dies de dol
		5	Les restes de la tragèdia a Barajas
		6	Activat el protocol forense de l'11-M
		10	Spanair està pendent d'un expedient d'ocupació que afectarà un terç de la plantilla
		12	151 morts i 20 ferits en l'accident aeri de l'Aeroport de Barajas Bona part dels ferits, en estat greu
21/08/2008	Els matins d'estiu	13 (bloc titulars)	Investigació i dol Una llarga feina d'identificació
		15	Avança la identificació de les víctimes
		16	El dia després de la tragèdia aèria de Barajas
		17	A l'espera de conèixer les causes de l'accident
		18	El dia després de la tragèdia aèria de Barajas
		20	La majoria dels 19 ferits continuen greus o molt greus
		21	Situació a l'aeroport del Prat
		23	L'accident de Barajas us genera por de volar? El dia després de la tragèdia de Barajas
	TN migdia	24 (bloc titulars)	Destrossats per la tragèdia Objectiu: aclarir les causes Suport als afectats Solidarietat amb les víctimes Or amb dol
		25	Retrats de la tragèdia
		26	S'espera identificar totes les víctimes mortals en les pròximes 48 hores
		29	19 persones continuen ingressades, 4 en estat molt greu
		31	El comitè de crisi, format per 7 experts, encara continua reunit
		32	Commoció a Las Palmas , d'on eren bona part dels passatgers del vol JK5022
		38	El dol dels familiars
		42	Dol i silenci per les víctimes de l'accident
		43	Les víctimes mortals identificades es traslladaran al tanatori de La Almudena
	TN vespre	46 (bloc titulars)	Just després de l'accident Angoixa i desolació L'estudi de les caixes negres
		47	Els primers testimonis de la catàstrofe
		48	4 dels 19 ferits continuen molt greus
		51	47 cadàvers ja han estat identificats; la resta s'espera identificar-los en 48 hores
		55	Reunió del gabinet de govern per avaluar la gestió de la crisi
		56	Caldrà esperar 6 mesos per saber-ne les causes
		59	Silenci per les víctimes. Barajas: el dolor dels companys Las Palmas: els canaris ploren els seus Madrid: autoritats i ciutadania obren tres dies de dol Barcelona: Generalitat i Ajuntament fan costat a les famílies Palma: deu minuts de commoció a la seu d'Spanair Pequín: recordatori olímpic de la delegació espanyola

22/08/2008	<i>Els matins d'estiu</i>	60 (bloc titulars)	Es mantenen els dubtes
		61	Evolució dels supervivents ferits a Barajas
		62	Evolució dels supervivents ferits a Barajas
		63	Continuen els treballs d'identificació de les víctimes
	<i>TN migdia</i>	66 (bloc titulars)	Lent reconeixement de víctimes Les causes, per aclarir
		67	Encara hi ha un centenar de víctimes sense identificar
	<i>TN vespre</i>	74 (bloc titulars)	Reunió entre els familiars i Spanair L'estudi de les causes de l'accident Esperançats per la recuperació
		79	Els metges es mostren molt esperançats
		80	Fetes les anàlisis d'ADN en 62 cadàvers Les identifications, a poc a poc i segures Les proves d'ADN seran les determinants Una feina ingrata i segura

h) avís de la duresa de les imatges

No hi imatges que es puguin qualificar com de duresa excessiva, segons la definició operativa que consta a la recomanació núm. 8 de les adreçades especialment als professionals de la informació audiovisual en el tractament informatiu de les tragèdies personals.

2.3.4.2. Canal so

a) discurs dramatitzador

Quadre 26. TV3. Discurs dramatitzador⁴

Data	Programa	Núm. notícia	Discurs dramatitzador
20/08/08	<i>TN vespre</i>	5	Presentador: "Molts han rebut la pitjor notícia de la seva vida". Reporter: "El drama a l'aeroport era un fet".
21/08/08	<i>Els matins d'estiu</i>	14	Presentador: "Veient aquestes fotografies sembla un miracle que algú pogués sortir-ne viu"
		15	Reporter: "La nit ha estat una nit llarga, ha estat una nit de tristor, ha estat una nit de llàgrimes"
		20	Presentador: "L'esperança dels familiars dels ferits contrasta amb la desesperació dels familiars de les víctimes"
	<i>TN migdia</i>	26	Reporter: "IFEMA, igual que a l'11-M, s'ha convertit avui en un santuari, en un gran temple del dolor"
		29	Reporter: "Pels familiars han estat també moments molt complicats, des d'ahir a la tarda, ahir a la nit i fins i tot avui han viscut una jornada bàsicament agònica, angixant"
		31	Reportera: "Aquest migdia els bombers han trobat dues restes, les d'un adult i les d'un nadó, absolutament carbonitzades"
		32	Reporter: "L'aeroport de Las Palmas ha recuperat la normalitat en la circulació de vols, res a veure amb les hores d'angoixa que es van viure ahir a la tarda quan dotzenes de persones recorrien aquestes instal·lacions desesperades buscant informació sobre la sort que haguessin pogut córrer els seus familiars". Reporter: "Els diaris van plens de drames personals, d'històries humanes". Reporter: "Un reporter local ho resumeix dient que en aquell vol d'Spanair hi viatjava un trosset de moltíssims grancanaris"
		38	Reporter: "La situació ha estat tràgica, ha estat crítica, ha estat angixant"
	<i>TN vespre</i>	49	Reportera: "El seu testimoni dona prova de l'infern que es va viure allà"
		53	Reportera: "El silenci cruixidor que hi ha dins la casa també és fora el carrer, on ningú no gosa dir res i encara menys a la premsa"

⁴ No s'han localitzat elements de discurs dramatitzador en els teletinformatius del 22/8.

2.3.4.3. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 27. TV3. Altres recursos d'espectacularització

Data	Programa	Núm. notícia	Recurs d'espectacularització
20/08/2008	<i>TN migdia</i>	2	Zoom sobre la columna de fum provocada per l'accident aeri a l'Aeroport de Barajas.
	<i>TN vespre</i>	5	Primer pla d'una hostessa de vol preocupada i parlant per telèfon.
		7	Imatges que no es corresponen amb l'àudio: so de les sirenes de les ambulàncies.
21/08/2008	<i>TN migdia</i>	25	Imatges que no es corresponen amb l'àudio: so de les sirenes de les ambulàncies.
		31	Primers plans dels treballadors de l'Aeroport de Barajas fent uns minuts de silenci i plorant.
		32	Zoom sobre la portada d'un diari on es pot llegir el titular: "El avión donde viajábamos todos"
		35	Primers plans dels treballadors d'Spanair plorant davant l'aeroport de Palma.
		42	Primer pla d'una treballadora d'Spanair plorant.
		45	Primer pla d'una treballadora d'Spanair plorant.
	<i>TN vespre</i>	51	Zoom sobre la fila de cotxes que traslladen els cossos al tanatori de La Almudena.
		59	Primer pla d'una treballadora d'Spanair plorant. Primer pla d'una persona plorant en la concentració de Madrid.
22/08/2008	<i>Els matins d'estiu</i>	60	Zoom sobre la columna de fum provocada per l'accident aeri a l'Aeroport de Barajas.
	<i>TN migdia</i>	72	Primer pla de les esqueles del diari de Gran Canària. Imatges de persones afectades plorant i abraçant-se.

2.3.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades

En aquest punt, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 2: "Cal evitar de recórrer a la participació de menors" i 5 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua, que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats [...]" i 5 (adreçada a les autoritats: "[...] les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el seu dret a la intimitat i la privadesa".

2.3.5.1. Presència d'adults identificables

Quadre 28. TV3. Presència d'adults identificables⁵

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals					
		Nom i cognoms	Edat	Dades laborals	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
29	Persona morta (home)	Isaac	30 anys		Catalunya		
32	Persona morta (home)			Regidor de San Bartolomé de Tirajana			
	4 persones mortes					Família del regidor de San Bartolomé de Tirajana	
40	Persona morta (dona)		36 anys	Perruquera	La Guardia		
	Persona morta (home)		34 anys	Instal·lador elèctric	La Guardia		
	Persona morta (home)	Sergio de la Riva Cuadrado		Treballador de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatges de la façana de l'empresa Pevafersa i d'una esquela
	Persona morta (dona)	Maria del Pilar Márquez Valle			Toro (Zamora)	Esposa del propietari de Pevafersa	Imatges de la façana de l'empresa Pevafersa i d'una esquela
	Persona morta (dona)	Juliana Fernández Manso			Toro (Zamora)	Germana del propietari de Pevafersa	Imatges de la façana de l'empresa Pevafersa i d'una esquela
	Persona morta (dona)				La Fregeneda (Salamanca)		Imatges de la façana de la casa
	Persona ferida (home)				La Fregeneda (Salamanca)		Imatges de la façana de la casa
	Persona morta (home)			President de les Cooperatives Agràries d'Espanya			

⁵ S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a *Dades personals*.

53	Persona morta (home)	Laurencio García		Regidor de cultura de l'Ajuntament de San Bartolomé de Tirajana			Imatges de la façana de la casa
54	Persona morta (dona)	Raquel Pérez	25 anys	Hostessa de l'avió	Sant Boi de Llobregat	Filla de l'ex futbolista Juan Carlos Pérez Rojo	
	Persona morta (home)	Francisco Javier Mulet		Auxiliar de vol d'Spanair	Palma de Mallorca		Es mostra una fotografia de la víctima
	Persona ferida (dona)	Antonia Martínez		Auxiliar de vol	Castelldefels		
	Persona morta (dona)				Toro (Zamora)		
	Persona morta (dona)				Toro (Zamora)		
64	Persona morta (dona)	Raquel Pérez	25 anys	Hostessa de l'avió		Filla de l'ex futbolista Juan Carlos Pérez Rojo	
71	Persona morta (dona)	Raquel Pérez		Hostessa de l'avió	Sant Boi de Llobregat	Filla de l'ex futbolista Juan Carlos Pérez Rojo	
	Persona morta (home)	Gabriel Guerrero		Auxiliar de vol	Natural de Huelva i resident a Castelldefels		
	Persona ferida (dona)	Antonia Martínez		Hostessa	Castelldefels	Única hostessa supervivent	
72	Persona morta (home)	David Caballero	28 anys	Militar paracaigudista			

2.3.5.2. Presència de menors identificables

Quadre 29. TV3. Presència de menors identificables⁶

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals				
		Nom i cognoms	Edat	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
40	Persona morta (nena)		14 anys	La Fregeneda (Salamanca)		Imatges de la façana de la casa
	Persona ferida (nena)		11 anys	La Fregeneda (Salamanca)		Imatges de la façana de la casa
50	Persona ferida (nen)	Roberto	6 anys		Ingressat a l'Hospital Ramon y Cajal	

⁶ S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a Dades personals.

2.3.5.3. Rebuig manifest a la càmera

Quadre 30. TV3. Rebuig manifest a la càmera

Data	Programa	Núm. notícia	Rebuig manifest a la càmera
20/08/2008	TN vespre	5	Imatge d'una persona afectada que indica amb la mà que no vol ser gravada.
		8	Imatge d'una persona afectada que vol deixar de respondre a les preguntes que li fan els periodistes i intenta marxar, però aquests continuen insistint.
21/08/2008	TN migdia	24	Imatge d'una persona afectada que es posa la mà davant de la cara.
		38	Imatge d'una persona afectada, plorant, que es posa la mà davant de la cara per no sortir a la televisió.

2.4. El tractament informatiu a TVE a Catalunya

2.4. El tractament informatiu a TVE a Catalunya

2.4.1. Atenció informativa

El prestador de serveis no emet cap informació sobre el tema el dia 20 d'agost, atès que l'emissió del seu informatiu és prèvia a l'accident.

2.4.1.1. Estructura de graella

Quadre 31. TVE a Catalunya. Relació de teleinformatius i no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident⁷

Prestador	Data	Programa	Hora d'inici	Hora final
TVE a Catalunya	21/8	L'informatiu migdia	14:11	14:27

2.4.1.2. Temps de notícia sobre el tema

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: "Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes [...]"

Quadre 32. TVE a Catalunya. Atenció informativa

Data	Teleinformatius	No-teleinformatius	Total
20/08/2008	--	--	--
21/08/2008	00:11:45	--	00:11:45
22/08/2008	--	--	
Total	00:11:45	--	00:11:45

Quadre 33. TVE a Catalunya. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
21/08/2008	L'informatiu migdia	0:11:45	0:16:17	72,2
Total		00:11:45	00:16:17	72,2

⁷ L'informe no recull *L'informatiu migdia* del 20/8 perquè el programa es va emetre previament a l'accident aeri. L'informatiu migdia del 22/8 no es va emetre.

Quadre 34. TVE a Catalunya. Títol i temps de notícia en els teletinformatius

Data	Programa	Núm. notícia	Títol de la notícia	Durada
21/08/08	L'informatiu migdia	34	Les autoritats i els ciutadans fan cinc minuts de silenci en diferents capitals catalanes en memòria de les víctimes de l'accident de Barajas	0:02:39
		35	L'Aeroport del Prat ret homenatge a les víctimes de l'accident de Barajas i recobra la normalitat en els vols cap a Madrid	0:02:42
		36	La premsa publica avui les fotografies de les restes de l'avió accidentat a Barajas reduït a feralla	0:00:23
		37	L'Aeroport de Barajas funciona avui amb normalitat, amb alguns retards i cancel·lacions de vols	0:00:26
		38	Els experts dubten d'una errada en el motor com a única causa del sinistre de Barajas	0:00:57
		39	Spanair confirma que es va detectar l'escalfament d'una presa d'aire en l'avió i que es van seguir els protocols abans d'autoritzar-ne l'enlairament	0:00:29
		40	Els Reis d'Espanya visiten IFEMA i donen el condol als familiars de les víctimes de l'accident aeri de Barajas	0:00:19
		41	Rodríguez Zapatero diu que el govern posarà tots els mitjans perquè la investigació de l'accident aeri sigui ràpida i exhaustiva	0:01:01
		42	Testimonis de l'accident expliquen l'horror que han viscut	0:00:40
		43	Zapatero ha visitat els ferits en l'accident aeri de Barajas ingressats en diversos hospitals de Madrid	0:00:04
		44	Ja s'han identificat 27 víctimes mortals de l'accident de Barajas i la resta es farà a través de proves d'ADN	0:00:28
		45	Uns estafadors usen l'accident de Barajas per obtenir números de comptes bancaris amb l'excusa de fer donacions als afectats	0:00:20
		46	Informació sobre l'accident en el bloc esportiu	0:00:51
		47	Es localitza el darrer desaparegut de l'accident de Barajas	0:00:26
Total				00:11:45

2.4.1.3. Temps de paraula dels actors

En aquest apartat, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 1: "Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades [...]", la recomanació 3: "Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació [...]" i la recomanació 5: "[...] substituir-les per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment".

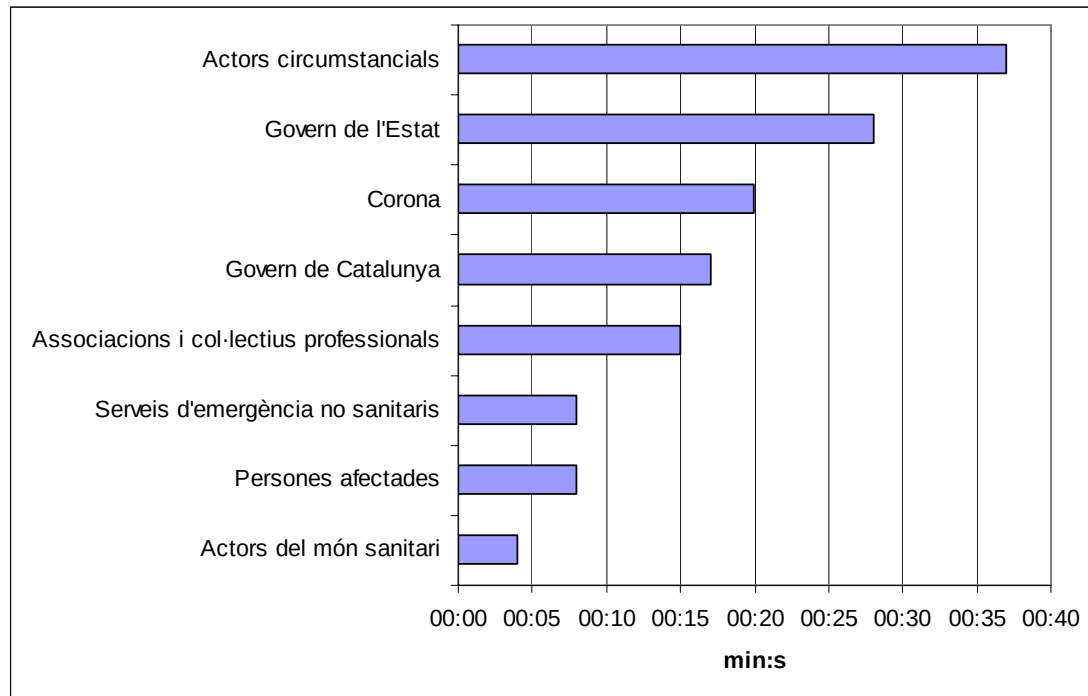
Quadre 35. TVE a Catalunya. Temps de paraula dels actors

Identificació	Agrupació	Durada	Nre. d'inserts
Rodríguez Zapatero, José Luis	Govern de l'Estat	0:00:28	1
Sense identificar (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:27	5
De Borbón, Cristina	Corona	0:00:20	1
Carod-Rovira, Josep-Lluís	Govern de Catalunya	0:00:17	1
Martín-Sanz, Javier	Associacions i col·lectius professionals	0:00:15	1
Sense identificar (usuari de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:10	3
Martínez, Francisco	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:08	1
Sense identificar	Persones afectades	0:00:08	2
Sense identificar (membre servei emergències de Barajas)	Actors del món sanitari	0:00:04	1
Total		0:02:17	16

Quadre 36. TVE a Catalunya. Temps de paraula de les agrupacions

Agrupació	Durada	% temps de paraula
Actors circumstancials	0:00:37	27
Govern de l'Estat	0:00:28	20,4
Corona	0:00:20	14,6
Govern de Catalunya	0:00:17	12,4
Associacions i col·lectius professionals	0:00:15	10,9
Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:08	5,8
Persones afectades	0:00:08	5,8
Actors del món sanitari	0:00:04	2,9
Total	0:02:17	100

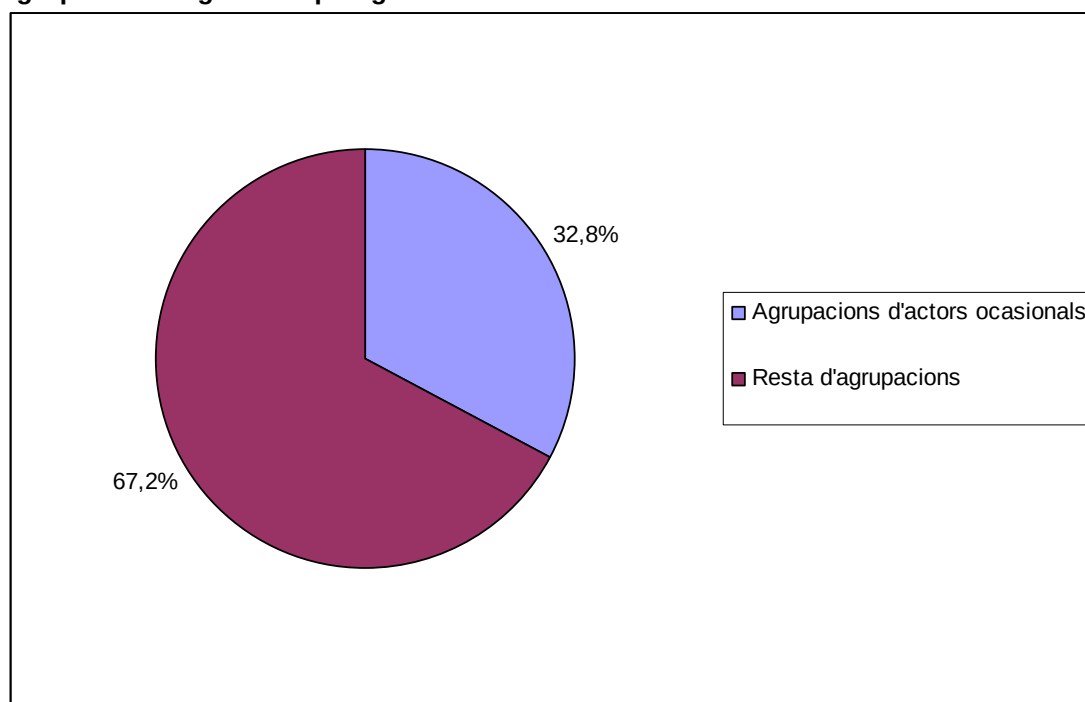
Figura 6. TVE a Catalunya. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 37. TVE a Catalunya. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Agrupacions d'actors ocasionals			Resta d'agrupacions		
Agrupació	Durada	Percentatge	Agrupació	Durada	Percentatge
Actors circumstancials	0:00:37	27,0	Govern de l'Estat	0:00:28	20,4
Persones afectades	0:00:08	5,8	Corona	0:00:20	14,6
			Govern de Catalunya	0:00:17	12,4
			Associacions i col·lectius professionals	0:00:15	10,9
			Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:08	5,8
			Actors del món sanitari	0:00:04	2,9
Total	0:00:45	32,8	Total	0:01:32	67,2

Figura 7. TVE a Catalunya. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia

2.4.2. Fonts d'informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: “[...] convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de premsa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada [...]”

Quadre 38. TVE a Catalunya. Fonts d'informació contrastades citades

Data	Programa	Núm. notícia	Font d'informació
21/08/2008	<i>L'informatiu migdia</i>	38	Spanair

2.4.3. Discurs de causalitat

En aquest apartat s'analitzen els paràmetres referents a la recomanació 14: “Convé així mateix extremar la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejutjar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones [...]”

No hi ha discurs culpabilitzador dels pilots o del personal de terra de l'avió en els teletinformatius.

2.4.4. Elements de dramatització i espectacularització

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 7: "Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments [...]", la recomanació 16: "Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats [...]", la núm. 4 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] cal evitar l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges", la núm. 4 (consideració general): "Cal evitar el recurs a imatges de víctimes mortes, de fèretres o persones ferides. [...]", la núm. 6 "No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment. [...]" i la núm. 15 "[...] cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin [...]"

2.4.4.1. Canal visual

a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies

No hi ha l'emissió d'imatges d'arxiu d'altres tragèdies.

b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

No hi ha imatges de procedència aliena.

c) reconstruccions ficcionades

No hi ha la presència de reconstruccions ficcionades de l'accident en els teletinformatius.

d) reiteració d'imatges

No hi ha reiteració d'imatges ni en un mateix teinformatiu ni en en una mateixa notícia.

e) imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 39. TVE a Catalunya. Imatges de fèretres, morts i ferits

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges de fèretres, morts i ferits
21/08/2008	L'informatiu migdia	42	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.

f) primers plans, zooms, plans de detall

No hi ha imatges amb primers plans ni zooms.

g) transcripció de titulars de grafisme

Quadre 40. TVE a Catalunya. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Data	Programa	Núm. notícia	Titular grafisme
21/08/2008	L'informatiu migdia	35	Tristesa i consternació també a l'Aeroport del Prat

h) avís de la duresa de les imatges

No hi imatges que es puguin qualificar com de duresa excessiva, segons la definició operativa que consta a la recomanació núm. 8 de les adreçades especialment als professionals de la informació audiovisual en el tractament informatiu de les tragèdies personals.

2.4.4.2. Canal so

a) discurs dramatitzador

No hi ha discurs dramatitzador.

2.4.4.3. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 41. TVE a Catalunya. Altres recursos d'espectacularització

Data	Programa	Núm. notícia	Recurs visual d'espectacularització
21/08/2008	L'informatiu migdia	44	Imatges de persones afectades abraçades i plorant

2.4.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades

En aquest punt, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 2: "Cal evitar de recórrer a la participació de menors" i 5 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua, que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats [...]" i 5 (adreçada a les autoritats: "[...] les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el seu dret a la intimitat i la privadesa".

2.4.5.1. Presència d'adults identificables

No hi ha presència d'adults identificables en els teleinformatius.

2.4.5.2. Presència de menors identificables

No hi ha presència de menors identificables en els teleinformatius.

2.4.5.3. Rebuig manifest a la càmera

No hi ha escenes de rebuig manifest a la càmera.

2.5. El tractament informatiu a La 1

2.5. El tractament informatiu a La 1

2.5.1. Atenció informativa

El prestador de serveis emet la primera informació sobre el tema a les 15:02:22 del dia 20 d'agost de 2008.

2.5.1.1. Estructura de graella

Quadre 42. La 1. Relació de teleinformatius i no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Prestador	Data	Programa	Hora d'inici	Hora final
La 1	20/8	<i>Telediario 1</i>	14:59	15:50
		<i>Especial informativo</i>	17:42	19:40
		<i>Telediario 2</i>	21:05	21:11
		<i>Telediario 2 Especial</i>	22:12	22:44
	21/8	<i>Canal 24h</i>	10:00	10:13
		<i>Canal 24h</i>	11:00	11:22
		<i>Especial informativo</i>	12:00	13:59
		<i>Avance informativo</i>	14:44	14:59
		<i>Telediario 1</i>	14:59	15:57
		<i>España directo</i>	17:04	20:07
		<i>Telediario 2</i>	20:59	21:50
	22/8	<i>Avance informativo</i>	13:30	13:40
		<i>Avance informativo</i>	14:44	14:49
		<i>Telediario 1</i>	15:59	16:16
		<i>España directo</i>	18:13	19:33
		<i>Gente</i>	20:06	20:52
		<i>Telediario 2</i>	20:59	21:41
		<i>Comando actualidad</i>	22:06	22:39

Quadre 43. La 1. Estructura de graella de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident⁸

Informació sobre l'accident			
	20/08/2008	21/08/2008	22/08/2008
10:00		Canal 24 Horas	
10:15			
10:30			
11:00		Canal 24 Horas	
11:15			
11:30			
12:00		Especial informativo	
12:15			
12:30			
12:45			
13:00			
13:15			
13:30			Avance informativo
13:45			
14:00			
14:45		Avance informativo	Avance informativo
15:00	Telediario 1 Primera notícia 15:02:22	Telediario 1	
15:15			
15:30			
15:45			
16:00			Telediario 1
16:15			
16:30			
17:00			
17:15			
17:30			
17:45			España directo
18:00	España directo		
18:15			
18:30			
18:45			
19:00			
19:15			
19:30			
19:45			
20:00			
20:15			
20:30			
20:45			
21:00	Telediario 2	Telediario 2	Telediario 2
21:15			
21:30			
21:45			
22:00			
22:15	Telediario 2 Especial		Comando actualidad
22:30			
22:45			

⁸ Els programes ombrejats en blau són teletinformatius i els ombrejats en taronja són un altre tipus de programes (no-teletinformatius). La superfície no és estrictament proporcional a la durada dels programes.

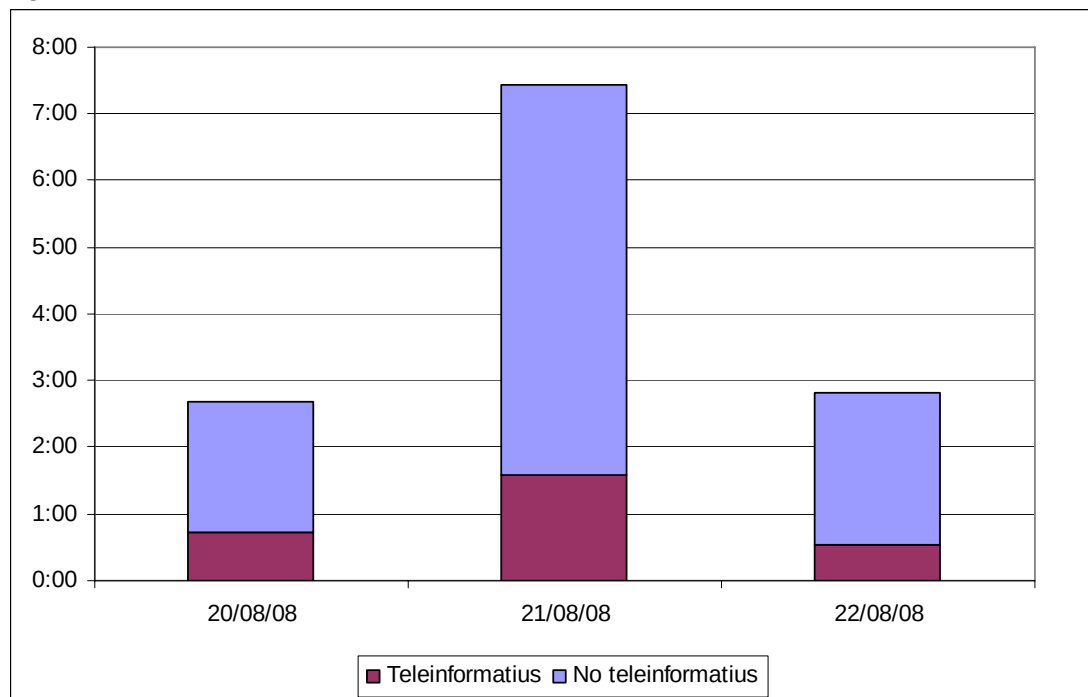
2.5.1.2. Temps de notícia sobre el tema

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: "Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes [...]"

Quadre 44. La 1. Atenció informativa

Data	Teleinformatius	No-teleinformatius	Total
20/08/2008	00:44:35	01:57:58	02:42:33
21/08/2008	01:34:34	05:52:08	07:26:42
22/08/2008	00:31:51	02:17:42	02:49:33
Total	02:51:00	10:07:48	12:58:48

Figura 8. La 1. Atenció informativa en els teleinformatius i en els no-teleinformatius

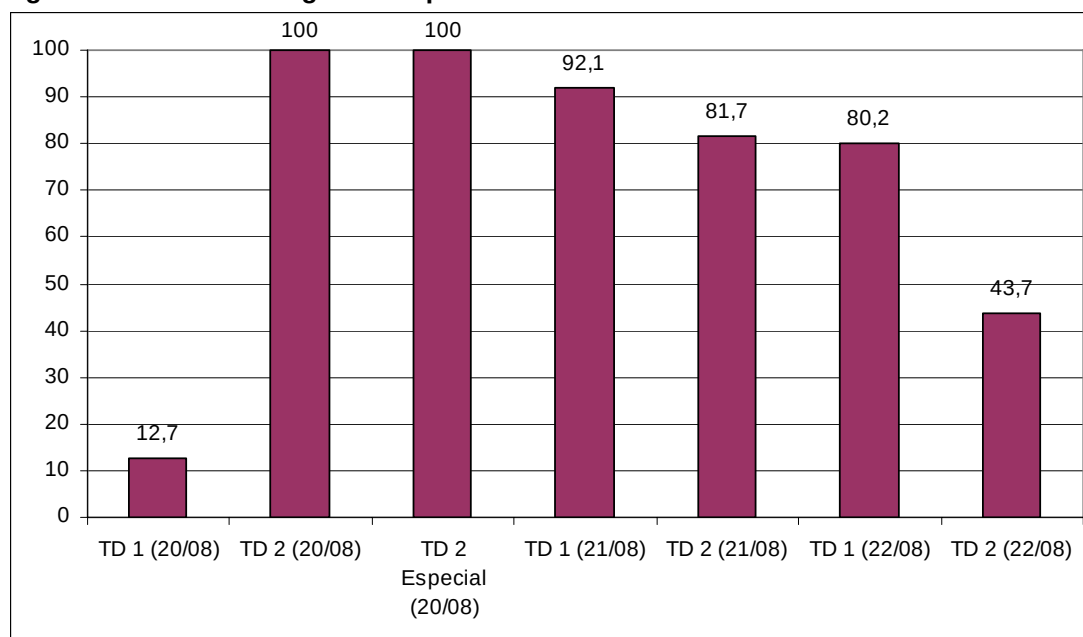
Quadre 45. La 1 . Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	<i>Especial informativo</i>	1:57:58	1:57:58	100,0
21/08/08	<i>Canal 24 Horas</i>	0:12:27	0:12:27	100,0
	<i>Canal 24 Horas</i>	0:22:21	0:22:21	100,0
	<i>Avance informativo</i>	1:58:51	1:58:51	100,0
	<i>Avance informativo</i>	0:14:52	0:14:52	100,0
	<i>España directo</i>	3:03:37	3:03:37	100,0
22/08/08	<i>Avance informativo</i>	0:10:11	0:10:11	100,0
	<i>Avance informativo</i>	0:05:11	0:05:11	100,0
	<i>España directo</i>	1:15:30	1:20:13	94,1
	<i>Gente</i>	0:14:00	0:46:34	30,1
	<i>Comando actualidad</i>	0:32:50	0:32:50	100,0
Total		10:07:48	10:45:05	94,2

Quadre 46. La 1. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	<i>Telediario 1</i>	0:06:33	0:51:30	12,7
	<i>Telediario 2</i>	0:05:57	0:05:57	100,0
	<i>Telediario 2</i>			
	<i>Especial</i>	0:32:05	0:32:05	100,0
21/08/2008	<i>Telediario 1</i>	0:53:19	0:57:54	92,1
	<i>Telediario 2</i>	0:41:15	0:50:30	81,7
22/08/2008	<i>Telediario 1</i>	0:13:23	0:16:41	80,2
	<i>Telediario 2</i>	0:18:28	0:42:13	43,7
Total		2:51:00	4:16:50	66,6

Figura 9. La 1. Percentage de temps de notícia sobre el tema en els teletinformatius

Quadre 47. La 1. Títol i temps de notícia en els teletinformatius

Data	Programa	Núm. notícia	Títol de la notícia	Durada
20/08/08	Telediario 1	1	Informació del bloc titulars	0:00:20
		2	La Guàrdia Civil confirma que un avió ha sortit d'una pista de Barajas a l'hora d'enlairar-se	0:00:38
		3	Un problema tècnic podria haver provocat l'accident d'un avió de la companyia Spanair a l'Aeroport de Barajas	0:01:57
		4	L'accident de l'avió de la companyia Spanair a Barajas podria haver deixat morts	0:01:14
		5	Els serveis d'emergències rescaten cossos i ferits de l'accident d'un avió d'Spanair a Barajas	0:00:51
		6	7 morts i almenys 20 ferits en l'accident d'un avió d'Spanair a l'aeroport de Madrid	0:01:33
	Telediario 2	7	L'accident aeri de Barajas deixa més de 140 morts	0:00:43
		8	Familiars de les víctimes acudeixen a l'Aeroport de Barajas a la recerca de notícies dels seus	0:01:38
		9	Es recuperen les caixes negres de l'avió que serviran per esbrinar què ha passat exactament	0:00:48
		10	Spanair té llest un avió a Gran Canària per traslladar els familiars a Madrid	0:00:19
		11	Uns 40 metges forenses intenten identificar a IFEMA les víctimes de l'accident aeri	0:00:41
		12	Vint-i-sis ferits de l'accident aeri, ingressats en diferents hospitals de Madrid	0:01:01
	Telediario 2 Especial	13	Informació del bloc titulars	0:01:24
		14	Familiars i amics dels passatgers arriben a Barajas completament atordits i desorientats en busca d'informació	0:01:08
		15	Diversos polítics mostren les seves condolències a les famílies de les víctimes	0:00:40
		16	S'activa el protocol 11-M i s'improvisa un tanatori a IFEMA on es duren a terme les tasques d'identificació	0:03:27

		17	S'habilita una sala a la T4 per atendre els familiars de les víctimes.	0:01:13
		18	La comissió d'investigació independent determinarà les causes de l'accident.	0:01:52
		19	Tots els serveis d'emergències s'activen per atendre l'accident aeri de Barajas.	0:01:57
		20	La vintena de supervivents de l'accident aeri de Barajas estan ingressats en diferents hospitals madrilenys.	0:02:41
		21	Spanair posa a disposició dels familiars de les víctimes de Gran Canaria un avió que els traslladarà de Gando a Barajas.	0:02:27
		22	Les autoritats visiten l'aeroport i donen el condol a les famílies de les víctimes.	0:01:11
		23	Un equip de psicòlegs i sacerdots atenen els familiars de les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	0:01:37
		24	Spanair publicarà a la seva pàgina web la llista dels passatgers del vol accidentat quan ja se n'hagi informat els familiars.	0:00:35
		25	S'improvisa un tanatori a IFEMA on els forenses duren a terme les tasques d'identificació de les víctimes de l'accident de Barajas.	0:00:31
		26	Algunes persones van eludir l'accident en no poder embarcar al vol JK5022 d'Spanair.	0:00:51
		27	S'improvitza un tanatori a IFEMA on els forenses duren a terme les tasques d'identificació de les víctimes de l'accident de Barajas (continuació de la notícia 25).	0:01:41
		28	Mariano Rajoy dona el seu condol als familiars de les víctimes.	0:00:27
		29	Barajas recobra la normalitat, amb alguns retards i cancel·lacions de vols. Comunicat del Sindicat de Pilots d'Spanair denunciant les condicions laborals.	0:02:27
		30	Spanair es troba en plena negociació d'un expedient de regulació de treball.	0:00:53
		31	L'accident de Barajas és el més greu registrat a Europa en la darrera dècada.	0:01:25
		32	El món de l'esport ret homenatge a les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	0:01:30
		33	Recreació del recorregut de l'avió sinistrat abans de l'accident.	0:01:09
21/08/08	Telediario 1	48	Informació del bloc titulars.	0:06:41
		49	TVE disposa d'imatges en exclusiva de la "zona zero" minuts després de l'accident.	0:03:45
		50	Els forenses ja han identificat una cinquantena de víctimes de l'accident de Barajas.	0:01:38
		51	Els familiars de les víctimes són atesos per un grup de psicòlegs, metges, treballadors socials i voluntaris.	0:01:31
		52	Els Reis d'Espanya visiten l'Aeroport de Barajas i donen el condol als familiars de les víctimes a IFEMA.	0:02:01
		53	Els ferits en l'accident aeri de Barajas es troben ingressats en diferents hospitals de Madrid.	0:01:16
		54	El Ministeri de Foment posa en marxa una comissió d'investigació integrada per 7 persones independents.	0:02:33
		55	Spanair reinicia els vols amb Las Palmas de Gran Canària.	0:00:56
		56	Els veïns, els familiars i les institucions canàries es concentren en memòria de les víctimes de l'accident aeri.	0:02:33
		57	Finalitzen les tasques de rescat amb la recuperació dels dos últims cossos que faltaven.	0:02:32

		58	El Comitè d'Empresa d'Spanair nega un excés d'hores de treball en la tripulació que afectés la seguretat.	0:01:37
		59	Els veïns i amics de les víctimes es mostren consternats davant de l'accident de Barajas.	0:01:51
		60	Rodríguez Zapatero diu que el govern posarà tots els mitjans perquè la investigació de l'accident aeri sigui ràpida i exhaustiva	0:01:46
		61	El president del Govern celebra una reunió amb els titulars dels ministeris implicats en els treballs i la investigació de l'accident aeri.	0:00:10
		62	Els dirigents del PP visiten els ferits ingressats en diferents hospitals de Madrid.	0:01:28
		63	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes.	0:01:30
		64	Nombroses mostres de condol a la Expo de Saragossa i en el món de la cultura.	0:02:00
		65	La premsa internacional es fa ressò de l'accident a Barajas.	0:01:52
		66	Els familiars de les víctimes han estat allotjats en un hotel pròxim a IFEMA i s'ha habilitat un servei d'autocars per traslladar-los.	0:01:59
		67	Segons els psicòlegs, després d'un accident d'aviació, la por augmenta en aquelles persones que ja tenen por a volar.	0:01:28
		68	L'esport espanyol mostra el suport a les famílies i amics de les víctimes de l'accident de Barajas.	0:00:46
		69	El COI no autoritza que la bandera espanyola onegi a mig pal a la vil·la olímpica de Pequín.	0:00:17
		70	La delegació espanyola a Pequín expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	0:01:45
		71	La delegació espanyola a Pequín expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas. <i>(continuació de la notícia 70)</i>	0:01:53
		72	Alguns esportistes espanyols llueixen crespons negres en les competicions en memòria de les víctimes de Barajas, tot i que el COI ho havia desautoritzat.	0:01:33
		73	Els 200 treballadors de RTVE desplaçats als Jocs Olímpics expressen el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	0:00:28
		74	El partit amistós de futbol entre Espanya i Dinamarca va estar a punt de ser suspès en solidaritat amb les víctimes de l'accident aeri.	0:00:50
		75	Pau Gasol i Fernando Alonso expressen el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	0:01:21
		76	Traslladen els cossos de les víctimes al dipòsit del cementiri de La Almudena per facilitar les tasques d'identificació.	0:01:20
		77	Resum d'imatges de la jornada.	0:01:59
	Telediario 2	78	Informació del bloc titulars.	0:04:53
		79	Es traslladen al dipòsit del cementiri de La Almudena els cossos de les víctimes que encara no han estat identificats per facilitar les tasques dels forenses.	0:02:44
		80	Mig centenar de cadàvers ja han estat identificats.	0:03:20
		81	Els Reis d'Espanya visiten l'Aeroport de Barajas i donen el condol als familiars de les víctimes a IFEMA.	0:00:32
		82	Familiars i amics de les víctimes de Canarias es mostren consternats davant l'accident.	0:02:28
		83	Familiars i amics de les víctimes de la Península es mostren consternats davant l'accident.	0:02:55

		84	Entre les víctimes mortals de l'accident aeri de Barajas hi ha 19 ciutadans estrangers d'11 nacionalitats diferents.	0:01:13
		85	5 dels ferits més greus de l'accident aeri de Barajas evolucionen favorablement.	0:00:57
		86	Els Prínceps d'Astúries visiten els ferits de l'accident aeri de Barajas.	0:01:16
		87	Rodríguez Zapatero visita els ferits de l'accident aeri de Barajas ingressats a l'Hospital de La Paz de Madrid.	0:00:35
		88	Els líders del PP visiten els ferits de l'accident de Barajas ingressats a diferents hospitals.	0:00:33
		89	El president del Govern celebra una reunió amb els titulars dels ministeris implicats en els treballs i la investigació de l'accident aeri.	0:01:34
		90	TVE disposa d'imatges en exclusiva de la "zona zero" minuts després de l'accident.	0:01:43
		91	TVE disposa d'imatges en exclusiva de la columna de fum provocada per l'accident aeri de Barajas.	0:01:06
		92	La comissió d'investigació busca indicis, tant a la zona del sinistre com a la pista d'enlairament, per aclarir les causes de l'accident.	0:01:13
		93	La comissió d'investigació podria trigar mesos a determinar les causes de l'accident aeri de Barajas.	0:01:26
		94	La ministra de Foment confirma que la comissió d'investigació disposa de moltes dades per començar la seva anàlisi.	0:00:49
		95	El Comitè d'Empresa d'Spanair nega un excés d'hores de treball en la tripulació que afectés a la seguretat.	0:01:13
		96	L'Aeroport de Barajas funciona des d'avui a ple rendiment	0:02:29
		97	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes.	0:02:17
		98	La delegació espanyola a Pequín expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	0:01:43
		99	La delegació espanyola a Pequín expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas. <i>(continuació de la notícia 98)</i>	0:01:39
		100	Pau Gasol i Fernando Alonso expressen el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	0:00:50
		101	Els 200 treballadors de RTVE desplaçats als jocs olímpics expressen el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	0:00:21
		102	La filla de l'exjugador del FC Barcelona Juan Carlos Perez Rojo era hostessa de l'avió accidentat a Barajas.	0:00:29
		103	Se celebra la primera missa en memòria de les víctimes de l'accident de Barajas en una església pròxima a IFEMA.	0:00:57
22/08/08	Telediario 1	104	Les 103 víctimes que queden per identificar han estat traslladades a La Almudena.	0:01:05
		105	Un vídeo de AENA mostra com l'avió sinistrat es va enlairar uns metres i es va estavellar.	0:02:14
		106	Les institucions consideren que Spanair va trigar massa a fer pública la llista de passatgers de l'avió accidentat.	0:01:02
		107	El Ministeri de Defensa facilita l'arribada a Canàries de les restes de les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	0:02:04
		108	Familiars, amics i veïns recorden les víctimes de l'accident de Barajas.	0:01:21
		109	Els familiars de les víctimes de l'accident de Barajas estudiaran si es constitueixen com a associació d'afectats.	0:02:24

		110	L'Institut Nacional de Toxicologia, la Guàrdia Civil i la policia científica treballen amb les mostres de les 103 víctimes que encara queden per identificar.	0:00:50
		111	Segons l'últim comunicat mèdic, encara hi ha 3 persones en estat molt greu.	0:02:23
	Telediario 2	112	Informació del bloc titulars.	0:01:08
		113	La comissió d'investigació independent treballa amb un vídeo gravat per AENA on es veu l'intent d'enlairament de l'avió accidentat.	0:02:17
		114	El conseller de presidència de la Comunitat de Madrid diu que va ser el 112 i no l'aeroport el que va activar el pla d'emergència, després de rebre la trucada d'un particular.	0:00:36
		115	Els responsables de Barajas afirmen que l'alarma es va activar immediatament després de l'accident.	0:00:32
		116	Spanair no tornarà a operar cap vol amb l'indicatiu JK 5022 per respecte a les víctimes.	0:00:56
		117	Els afectats per l'accident de Barajas es reuneixen amb representants d'Spanair i consideren constituir-se com a associació.	0:02:44
		118	Spanair no tornarà a operar cap vol amb l'indicatiu JK 5022 per respecte a les víctimes.	0:00:24
		119	No existeix cap legislació que reguli què cal fer en el cas que un passatger vulgui baixar d'un avió abans de l'enlairament.	0:01:05
		120	El Ministeri de Defensa facilita l'arribada a Canàries de les restes de les víctimes de l'accident aeri.	0:02:17
		121	Se celebren els primers funerals de les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	0:01:35
		122	Segons l'últim part mèdic, onze dels dinou ferits evolucionen favorablement.	0:02:48
		123	L'Institut Nacional de Toxicologia, la Guàrdia Civil i la policia científica treballen amb les mostres d'ADN de les 100 víctimes que encara queden per identificar.	0:01:07
		124	Les institucions consideren que Spanair va trigar massa a fer pública la llista de passatgers de l'avió accidentat	0:00:59
Total				2:49:14

2.5.1.3. Temps de paraula dels actors

En aquest apartat, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 1: "Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades [...]"; la recomanació 3: "Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació [...]" i la recomanació 5: "[...] substituir-les per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment".

Quadre 48. La 1. Temps de paraula dels actors

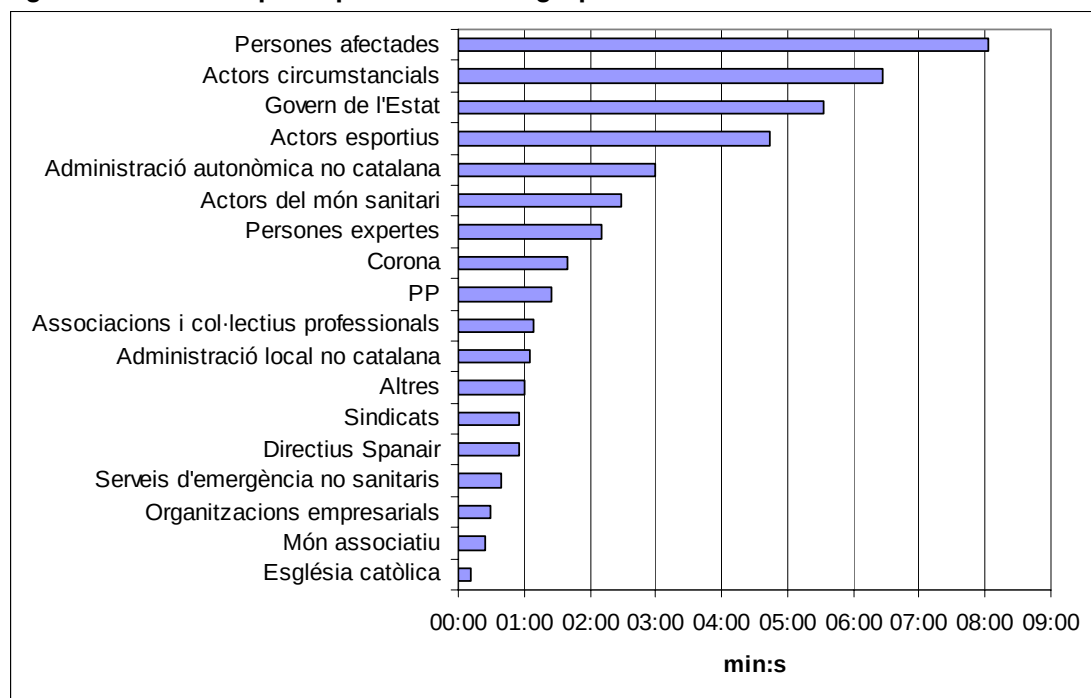
Identificació	Agrupació	Durada	Nre. d'inserts
Sense identificar	Persones afectades	0:06:06	36
Corral, Ervigio	Actors del món sanitari	0:02:03	6
Rodríguez Zapatero, José Luis	Govern de l'Estat	0:01:37	5
Palomino, Fernanda	Persones afectades	0:01:37	8
Rivero, Paulino	Administració autonòmica no catalana	0:01:30	5
Rajoy, Mariano	PP	0:01:25	3
Sense identificar (usuari de transport aeri)	Actors circumstancials	0:01:17	13
Sense identificar (amic d'accidentat)	Actors circumstancials	0:01:15	7
Gasol, Pau	Actors esportius	0:01:09	2
Lissavetzky, Jaime	Govern de l'Estat	0:01:06	3
Sense identificar (veïna d'accidentat)	Actors circumstancials	0:01:05	10
Martín-Sanz, Javier	Associacions i col·lectius professionals	0:00:58	4
Álvarez, Magdalena	Govern de l'Estat	0:00:48	2
Blanco, Alejandro	Actors esportius	0:00:48	2
Cabrera, Mercedes	Govern de l'Estat	0:00:46	2
De Borbón, Cristina	Corona	0:00:45	2
Ruiz Gallardón, Alberto	Administració local no catalana	0:00:40	3
Aguirre, Esperanza	Administració autonòmica no catalana	0:00:39	2
Alonso, Fernando	Actors esportius	0:00:38	2
Sense identificar (treballador de l'Aeroport de Barajas)	Altres	0:00:38	4
Chacón, Carme	Govern de l'Estat	0:00:38	2
De Borbón, Felipe	Corona	0:00:34	3
Mendoza, Javier	Directius Spanair	0:00:34	2
Mauri, Jordi	Sindicats	0:00:32	2
Puga, Luis	Administració autonòmica no catalana	0:00:30	2
Navío, Felipe	Organitzacions empresarials	0:00:30	2
Calvo, Ana María	Persones expertes	0:00:30	2
Tarrés, Anna	Actors esportius	0:00:29	2
Manuel (testimoni d'un accident aeri)	Actors circumstancials	0:00:28	1
Gómez, Liliانا	Persones expertes	0:00:26	2
Ortínez, Mireia	Persones expertes	0:00:26	2
Bautista, Manuel	Govern de l'Estat	0:00:25	2
Navarro, José (treballador d'Spanair)	Altres	0:00:22	2
García Reneses, Aíto	Actors esportius	0:00:21	1
Sense identificar (mare d'una usuària de companyies aèries)	Actors circumstancials	0:00:21	1
Urdangarin, Iñaki	Corona	0:00:21	1

Granados, Francisco	Administració autonòmica no catalana	0:00:20	1
Sáez, José Luis	Actors esportius	0:00:19	1
Roselló, Ramón (amic d'una de les supervivents)	Actors circumstancials	0:00:19	2
Sense identificar (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:19	5
Sense identificar (veí d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:18	1
Abengozar, María	Persones expertes	0:00:17	1
Lora, Antonio	Sindicats	0:00:17	2
Esteban, Víctor	Persones afectades	0:00:17	1
Sense identificar (amiga d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:16	2
Martínez, Francisco	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:16	1
Martínez, Pedro	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:15	1
Palau, Laia	Actors esportius	0:00:15	1
Pérez, José Miguel	Administració local no catalana	0:00:14	1
Montaner, Concha	Actors esportius	0:00:14	1
Sense identificar (signant llibre condolences)	Actors circumstancials	0:00:14	3
Corujo, Juan Antonio	Món associatiu	0:00:13	1
Borrás, Luis	Actors del món sanitari	0:00:13	1
Sandoval, Héctor	Directius Spanair	0:00:13	1
Hernández, Xavi	Actors esportius	0:00:13	2
Fernández de la Vega, María Teresa	Govern de l'Estat	0:00:12	1
Álvarez, Daniel	Actors del món sanitari	0:00:12	1
Bravo, José María	Església catòlica	0:00:11	1
Alonso, Xabi	Actors esportius	0:00:11	2
Suárez del Toro, Juan Maria	Món associatiu	0:00:11	1
García, Magdalena	Administració local no catalana	0:00:11	1
Navajo, Pablo	Persones expertes	0:00:11	1
Susana (videoaficionada testimoni de l'accident aeri de Barajas)	Actors circumstancials	0:00:11	1
Pérez de Uribarri, Javier	Associacions i col·lectius professionals	0:00:10	1
Sense identificar (psicòloga)	Persones expertes	0:00:10	1
Allard, Sergio	Directius Spanair	0:00:09	1
Marcos, José Manuel (amic d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:08	1
García, Fernando (bomber)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:08	1
Sense identificar (veí d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:08	2
Del Bosque, Vicente	Actors esportius	0:00:07	1
Sense identificar (amic d'un supervivent)	Actors circumstancials	0:00:07	1
Lozano, Juan Carlos	Sindicats	0:00:07	1
Laorden, Felipe	Persones expertes	0:00:05	1
Sense identificar	Persones expertes	0:00:05	1
Charo (familiar d'accidentat)	Persones afectades	0:00:03	1
Total		0:42:16	201

Quadre 49. La 1. Temps de paraula de les agrupacions

Agrupació	Durada	% temps de paraula
Persones afectades	0:08:03	19
Actors circumstancials	0:06:26	15,2
Govern de l'Estat	0:05:32	13,1
Actors esportius	0:04:44	11,2
Administració autonòmica no catalana	0:02:59	7,1
Actors del món sanitari	0:02:28	5,8
Persones expertes	0:02:10	5,1
Corona	0:01:40	3,9
PP	0:01:25	3,4
Associacions i col·lectius professionals	0:01:08	2,7
Administració local no catalana	0:01:05	2,6
Altres	0:01:00	2,4
Sindicats	0:00:56	2,2
Directius Spanair	0:00:56	2,2
Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:39	1,5
Organitzacions empresarials	0:00:30	1,2
Món associatiu	0:00:24	0,9
Església catòlica	0:00:11	0,4
Total	0:42:16	100

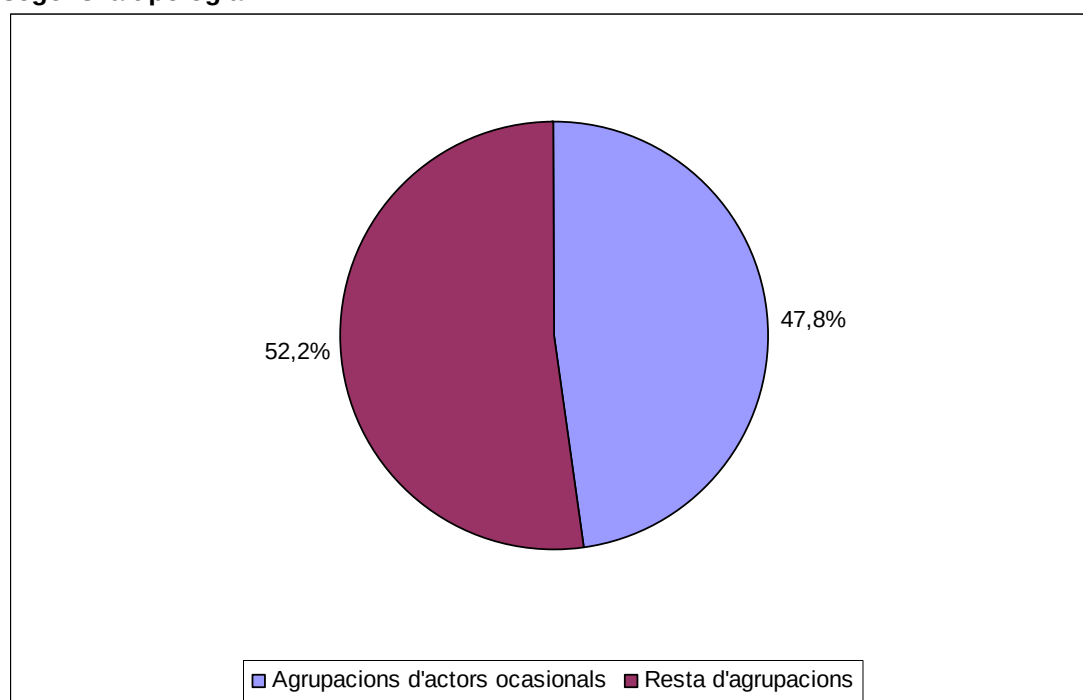
Figura 10. La 1. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 50. La 1. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Agrupacions d'actors ocasionals			Resta d'agrupacions		
Agrupació	Durada	Percentatge	Agrupació	Durada	Percentatge
Persones afectades	0:08:03	19,0	Govern de l'Estat	0:05:32	13,1
Actors circumstancials	0:06:26	15,2	Administració autonòmica no catalana	0:02:59	7,1
Actors esportius	0:04:44	11,2	Actors del món sanitari	0:02:28	5,8
Altres	0:01:00	2,4	Persones expertes	0:02:10	5,1
			Corona	0:01:40	3,9
			PP	0:01:25	3,4
			Associacions i col·lectius professionals	0:01:08	2,7
			Administració local no catalana	0:01:05	2,6
			Sindicats	0:00:56	2,2
			Directius Spanair	0:00:56	2,2
			Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:39	1,5
			Organitzacions empresarials	0:00:30	1,2
			Món associatiu	0:00:24	0,9
			Església catòlica	0:00:11	0,4
Total	0:20:13	47,8	Total	0:22:03	52,2

Figura 11. La 1. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia

2.5.2. Fonts d'informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: “[...] convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de pressa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada [...]”

Quadre 51. La 1. Fonts d'informació contrastades citades

Data	Programa	Núm. notícia	Font d'informació
20/08/2008	<i>Telediario 1</i>	2	Guàrdia Civil
		4	Direcció General de Trànsit
	<i>Telediario 2 Especial</i>	13	Comunitat de Madrid
		17	Creu Roja
		20	Conselleria de Sanitat de la Comunitat de Madrid
		29	Sindicat de Pilots
		33	Comunitat de Madrid
21/08/2008	<i>Telediario 1</i>	48	Spanair
		54	Spanair Ministeri de Foment
		58	Spanair
	<i>Telediario 2</i>	79	Serveis funeraris de La Almudena
		85	Serveis mèdics de l'Hospital de La Paz
		93	Spanair
		95	Comitè d'empresa d'Spanair
22/08/2008	<i>Telediario 1</i>	105	AENA

2.5.3. Discurs de causalitat

En aquest apartat s'analitzen els paràmetres referents a la recomanació 14: “Convé així mateix extremar la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejudicar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones [...]”

No hi ha discurs culpabilitzador dels pilots o del personal de terra de l'avió en els teletinformatius.

2.5.4. Elements de dramatització i espectacularització

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 7: "Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments [...]", la recomanació 16: "Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats [...]", la núm. 4 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] cal evitar l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges", la núm. 4 (consideració general): "Cal evitar el recurs a imatges de víctimes mortes, de fèretres o persones ferides.[...]", la núm. 6 "No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment. [...]" i la núm. 15 "[...] cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin [...]"

2.5.4.1. Canal visual

a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Quadre 52. La 1. Imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges d'arxiu d'altres tragèdies
20/08/2008	<i>Telediario 2 Especial</i>	31	Imatges d'arxiu d'alguns accidents d'avió a l'Estat espanyol (1983-2001).

b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 53. La 1. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges
21/08/08	<i>Telediario 1</i>	48	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
		49	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
		54	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
		77	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
	<i>Telediario 2</i>	78	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre (inclou l'àudio)
		90	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
		91	Imatges de la columna de fum que surt de la pista de Barajas (inclou l'àudio)
		93	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
22/08/08	<i>Telediario 2</i>	113	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre Imatges de la columna de fum que surt de la pista de Barajas.
		122	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre

c) reconstruccions ficcionades

No hi ha la presència de reconstruccions ficcionades de l'accident en els teletinformatius.

d) reiteració d'imatges

Quadre 54. La 1. Reiteració d'imatges en un mateix teleinformatiu⁹

Data	Programa	Reiteració d'imatges en el teleinformatiu
20/08/2008	<i>Telediario 2</i>	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
	<i>Telediario 2 Especial</i>	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur. Imatges d'una persona afectada que plora i que parla pel mòbil des d'un pla mitjà.
21/08/2008	<i>Telediario 1</i>	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre (enregistrades per un videoafeccionat). Pla mig d'una persona afectada que es desmaia.
	<i>Telediario 2</i>	Plans de persones afectades, imatges de persones afectades abraçades i plorant. Imatges de persones afectades entrant o sortint d'IFEMA, l'hotel o l'aeroport. Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre (enregistrades per un videoafeccionat).
22/08/2008	<i>Telediario 2</i>	Reiteració de la notícia 116 en la notícia 118. Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre (enregistrades per un videoafeccionat).

Quadre 55. La 1. Reiteració d'imatges en una mateixa notícia

Data	Programa	Núm. notícia	Reiteració imatges
20/08/2008	<i>Telediario 2 Especial</i>	21	Imatges d'una persona afectada que plora i que parla pel mòbil des d'un pla mitjà

e) imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 56. La 1. Imatges de fèretres, morts i ferits

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges de fèretres, morts i ferits
20/08/2008	<i>Telediario 2</i>	7	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur
		12	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
	<i>Telediario 2 Especial</i>	13	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur
		14	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		20	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		24	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
21/08/2008	<i>Telediario 1</i>	48	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre on es veuen els cossos de les víctimes tapats (enregistrades per un videoafeccionat).
		49	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre on es veuen els cossos de les víctimes tapats (enregistrades per un videoafeccionat).
		54	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre on es veuen els cossos de les víctimes tapats (enregistrades per un videoafeccionat).
	<i>Telediario 2</i>	78	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre on es veuen els cossos de les víctimes tapats (enregistrades per un videoafeccionat).
		90	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre on es veuen els cossos de les víctimes tapats (enregistrades per un videoafeccionat).

⁹ No inclou les imatges reiterades en una mateixa notícia quan s'indiquen en el quadre següent.

		93	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre on es veuen els cossos de les víctimes tapats (enregistrades per un videoafccionat).
22/08/2008	Telediario 1	104	Imatges d'algunes persones traslladant un fèretre.
		108	Imatges d'un fèretre. Imatges d'un fèretre a punt de ser enterrat.
	Telediario 2	112	Imatges d'un fèretre traslladat a una església.
		121	Imatges d'algunes persones traslladant dos fèretres.

f) primers plans, zooms, plans de detall

Quadre 57. La 1. Imatges de primers plans i zooms

Data	Programa	Núm. notícia	Primers plans	Zooms
20/08/2008	<i>Telediario 2 Especial</i>	16		Zoom sobre la cara d'una persona afectada que condueix un cotxe, a IFEMA, i s'atura per preguntar a l'agent de seguretat.
21/08/2008	Telediario 1	51	Primer pla d'una persona afectada que plora dins d'un cotxe mentre algú la consola. Imatges de primer pla d'una persona afectada dins d'un cotxe.	Zoom de persones afectades en la seva vetlla a IFEMA. Apareixen un home assegut en un banc, una parella asseguda en un passadís i una persona asseguda que es tapa amb una manta.
		66		Zoom sobre les persones afectades a l'interior de l'autocar que els trasllada de l'aeroport a l'hotel.
		77	Primer pla d'una persona afectada plorant, a l'interior d'un vehicle.	
	Telediario 2	79	Primers plans de persones afectades.	Zoom sobre les persones afectades que es troben a l'interior d'IFEMA o de l'aeroport
		80	Primers plans de persones afectades.	Zoom sobre una persona afectada que es troba en un autocar.
22/08/2008	Telediario 1	104		Zoom sobre tres persones afectades que ploren i s'abracen a l'interior d'un edifici.
		107	Primer pla d'una persona afectada.	
	Telediario 2	121	Primers plans de persones afectades durant els enterraments.	

g) transcripció de titulars de grafisme

Quadre 58. La 1. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Data	Programa	Núm. notícia	Titular grafisme
20/08/2008	Telediario 1	3	Accidente aéreo en Barajas. Un avión de Spanair se sale de la pista y provoca un incendio
		4	Accidente aéreo en Barajas. Un avión de Spanair se sale de la pista y provoca un incendio
		6	Última hora: Accidente en Barajas. 7 muertos y 20 heridos al salirse de la pista un avión Última hora: Accidente en Barajas. Vuelo JK 5022 de Spanair con 175 personas y destino, Las Palmas
	Telediario 2	7	Catástrofe aérea en Barajas. Más de 140 muertos al estrellarse un avión de Spanair
		8	Centro de crisis en la T4: AENA habilita una sala para atender a los familiares
		9	Grave accidente aéreo: un avión de Spanair se estrella al despegar
		11	Tanatorio para las víctimas: los cuerpos de los fallecidos trasladados a IFEMA
		12	20 heridos en el accidente: ingresados en varios hospitales de Madrid
	Telediario 2 Especial	13 (bloc titulars)	Catástrofe aérea en Barajas: más de 150 muertos al estrellarse un avión de Spanair en el despegue El avión se dirigía a Las Palmas y en él viajaban 175 personas.
		14	20 heridos en el accidente: ingresados en varios hospitales, hay 12 graves y tres muy graves
		15	La familia real consternada: Zapatero y Rajoy consuelan a los familiares en Madrid
		16	Larga noche: veinte forenses identificarán a las víctimas
		20	20 heridos en el accidente: ingresados en varios hospitales de Madrid Su hermana es una de las víctimas que se ha salvado.
		21	Listos para volar a Madrid: Spanair fleta un avión para los familiares
		22	La familia real consternada: Zapatero y Rajoy consuelan a las familias en Madrid
		27	Pabellones de IFEMA (Madrid): Veinte forenses identificarán a las víctimas
		30	Banderas a media asta en la sede de Spanair
		32	Luto en el deporte: silencio en el fútbol y homenaje en la Villa Olímpica de Pekín
21/08/2008	Telediario 1	48 (bloc titulars)	Exclusiva TVE: la zona cero del accidente minutos después del impacto Catástrofe aérea en barajas: recuperados los dos últimos cadáveres de los 153 muertos en el siniestro Exclusiva TVE (dins d'un rètol negre que va apareixent intermitentment a la pantalla) Identificadas 50 víctimas: la tarea de identificación seguirá en La Almodena Catástrofe aérea en Barajas: el presidente del Gobierno con los heridos del accidente Catástrofe aérea en Barajas: los Reyes visitan a los familiares de las víctimas en IFEMA Luto olímpico: el deporte muestra des de Pekín su solidaridad con víctimas y familiares

		49	Exclusiva TVE: la zona cero del accidente minutos después del impacto Exclusiva TVE (dins d'un rètol negre que va apareixent intermitentment a la pantalla)
		55	Primer vuelo: Spanair reanuda los vuelos con Las Palmas de Gran Canaria
		63	Apoyo a las víctimas: Mariano Rajoy visita un hospital y guarda minuto de silencio
		64	Dolor en la Expo: numerosos ciudadanos expresan su pésame en el pabellón de Canarias
		68	Luto en la casa de España: minuto de silencio en Pekín en solidaridad con las víctimas
		69	Prohibición en la villa olímpica: la bandera española no ondea a media asta por prohibición del COI
		73	TVE se solidariza con las víctimas: minuto de silencio en el Centro de Emisión de TVE en Pekín
		77	Exclusiva TVE (dins d'un rètol negre que va apareixent intermitentment a la pantalla)
	Telediario 2	78 (bloc titulars)	Exclusiva TVE: la zona del accidente en Barajas minutos después del impacto Exclusiva TVE (dins d'un rètol negre que va apareixent intermitentment a la pantalla) Los Reyes consuelan a las familias: se acercan al aeropuerto de Madrid y a los pabellones de IFEMA Los Príncipes visitan a los heridos: recorren los distintos hospitales de Madrid donde están ingresados Recuerdo a las víctimas: el Gobierno decreta tres días de luto oficial a partir de mañana Luto olímpico: el deporte muestra desde Pekín su solidaridad con víctimas y familiares
		79	Traslado al cementerio: los furgones trasladan los cuerpos aún no identificados
		80	IFEMA centro de dolor: los familiares han tenido que reconocer a sus fallecidos
		81	Los Reyes con las familias: Don Juan Carlos y Doña Sofía, de luto, consuelan a los familiares
		82	Dolor en Canarias: concentraciones y luto por las víctimas
		83	Concentración masiva: luto en Toro por la muerte de dos vecinos
		85	Estado de los heridos: 19 ingresados, mejoran 5 de los heridos graves
		89	Gabinete de crisis en la Moncloa: el Gobierno decreta tres días de luto oficial en España
		90	Exclusiva TVE (dins d'un rètol negre que va apareixent intermitentment a la pantalla)
		92	Sobre el terreno: la comisión de investigación ha vuelto hoy a la pista
		97	Viajeros, azafatas y bomberos han guardado silencio en la T4 La mayoría de los pasajeros muertos eran canarios. La Cibeles vuelve a acoger el silencio solidario. Banderas a media asta en las tres capitales vascas Barcelona guarda silencio en la plaza de Sant Jaume
		98	Jornada agridulce en el deporte: la tragedia de Barajas marca el día de nuestros atletas en Pekín
		102	Luto en el Barça: la hija del ex jugador del Barça Rojo era azafata del avión de Spanair

22/08/2008	Telediario 1	104	El funeral será el 1 de septiembre: entierran a las primeras víctimas pero quedan 103 por identificar
		106	Zapatero se reúne con Rivero: críticas a Spanair por el retraso en dar la lista de pasajeros
		110	50 identificados: policía científica y forenses trabajan con las muestras
	Telediario 2	112 (bloc titulars)	Luto por las 153 víctimas: 51 familias recuperan los cuerpos de los suyos Representantes de Spanair se reúnen con los familiares Hay grabación del despegue: el avión apura al máximo la pista sin alcanzar la altura
		115	Plan de emergencia: AENA activó la alarma al tiempo que inició el Plan de Emergencias
		117	Esperan explicaciones: los familiares se reúnen con representantes de Spanair
		118	Ya no se llamará JK5022: Spanair cambia el código del vuelo por respeto a las víctimas
		120	Primeros entierros: aviones Hércules para el traslado de los cuerpos
		122	Los 19 heridos siguen ingresados: hay 3 muy graves, 1 grave y los demás siguen como ayer
		123	51 víctimas identificadas: el resto de los cuerpos se identificarán por ADN

h) avís de la duresa de les imatges

No hi imatges que es puguin qualificar com a de duresa excessiva, segons la definició operativa que consta a la recomanació núm. 8 de les adreçades especialment als professionals de la informació audiovisual en el tractament informatiu de les tragèdies personals.

2.5.4.2. Canal so

a) discurs dramatitzador

Quadre 59. La 1. Discurs dramatitzador

Data	Programa	Núm. notícia	Discurs dramatitzador
21/08/08	Telediario 1	49	Presentadora: "Brutal impacto". Presentadora: "Debatiéndose entre la vida y la muerte"
		50	Presentadora: "IFEMA és el centro del dolor, una vez más". Reportera: "terrible trance"
		51	Off: "En la intimidad buscan consuelo. Están rotos por el dolor. La noche, eterna en IFEMA. Muy dura la tarea de asumir lo ocurrido [...] les escuchan en su pena [...] la luz del día no disminuye su angustia. Para quienes buscan razones, porques, algo de alivio, también el consuelo de la fe"
		53	Presentadora: "Los hospitales son sin duda los escenarios de la esperanza"
		59	Off "Hoy lloran la muerte de un amigo"
		66	Presentadora: "Llorar a los suyos". Off: "Le han comunicado la peor de las noticias". Off: "Lo lee su hermano también destrozado". Off: "Las reacciones ante tanto dolor". Off: "El camino que separa este hotel del tanatorio de IFEMA es el de la absoluta consternación".
		68	Reportera: "Estamos a 12.000 km pero cerca, muy cerca del dolor que viven los familiares de las víctimas del accidente aérea de Madrid"
	Telediario 2	78	Presentador: "Sumidos en el dolor y la impotencia han contado testimonios estremecedores [...] Hoy, el silencio ha recordado en toda España la tragedia"
		79	Reportera: "No sólo han llegado cadáveres sin nombre, sinó también cuerpos que ya tienen nombre y apellidos". Reportera: "Para el resto de las familias queda todavía una dura espera". Reportera: "El duelo no ha hecho sino que empezar"
		80	Off: "En apenas 24 horas los familiares de los muertos han pasado de la incertidumbre a la confirmación de la tragedia"
		81	Presentador: "Han compartido el dolor de quienes han perdido algún familiar"
		82	Off: "Es Susana, la tía de Marcos Hernández. Hemos estado con ella en su casa y nos ha contado que su sobrino habría cumplido hoy 23 años"
		90	Off: "A esa hora el avión que realizaba el vuelo de Spanair JK 5022 ya se había precipitado al suelo. Entonces comenzaba la tragedia. El avión convertido en una bola de fuego, se desintegraba y sus restos quedaban esparcidos en un radio de 150 metros, al igual que los cuerpos, la mayor parte sin vida, de los pasajeros". Off: "un espectáculo dantesco que uno de los niños supervivientes confundió con una película"
22/08/08	Telediario 1	104	Presentadora: "Esas familias rotas de dolor y muy cansadas viven con desesperación estas horas de espera"
	Telediario 2	117	Off: "Continúa la ansiedad y la desesperación"
		120	Off: "Vidas truncadas de niños, jóvenes y mayores. Sonrisas para el recuerdo en sus fotografías"

2.5.4.3. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 60. La 1. Altres recursos d'espectacularització

Data	Programa	Núm. notícia	Recurs d'espectacularització
20/08/2008	<i>Telediario 2</i>	8	El càmera persegueix una parella que surt de l'aeroport plorant i ha manifestat el rebuig a la càmera. Imatges d'una parella abraçada en un racó que plora. Imatges d'una persona afectada que plora i que parla pel mòbil des d'un pla mitjà (se sent parcialment la conversa). Plans de les persones afectades que arriben a l'aeroport.
	<i>Telediario 2 Especial</i>	13	Imatges de persones afectades plorant.
		16	Imatges de persones afectades arribant a IFEMA en cotxe.
		21	Imatges d'una persona afectada que plora i que parla pel mòbil des d'un pla mitjà. Imatges de persones afectades a l'aeroport de Gando.
		23	Imatges d'una persona afectada que plora i que parla pel mòbil des d'un pla mitjà (se sent parcialment la conversa). Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
21/08/2008	<i>Telediario 1</i>	51	Pla mitjà d'una persona afectada que es desmaia. Apareix una persona afectada acompanyada per un home que la sosté del braç entrant a IFEMA.
		56	Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		66	Pla mitjà d'una persona afectada que es desmaia.
		77	Imatges de persones afectades entrant a IFEMA.
	<i>Telediario 2</i>	78	Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		79	Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		80	Pla mitjà d'una persona afectada que es desmaia. Imatges d'afectats abraçats i plorant.
		82	Imatges de persones afectades plorant.
		84	Imatges de persones afectades entrant o sortint d'IFEMA, l'hotel o l'aeroport.
		103	Imatges de les persones afectades a l'entrada de l'església on s'ha oficiat un funeral.
22/08/2008	<i>Telediario 1</i>	104	Imatges d'un cementiri durant un enterrament. Imatges de persones afectades.
		107	Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		108	Imatges dels cotxes fúnebres al cementiri. Imatges d'un cementiri durant un enterrament.
		109	Imatges de persones afectades abraçades i plorant. Imatges d'una persona afectada que intenta fer declaracions i la seva família el reté.
	<i>Telediario 2</i>	112	Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		117	Imatges de persones afectades entrant a l'hotel. Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		120	Imatges de persones afectades abraçades i plorant. Imatges de les persones afectades a l'arribada de les víctimes a Gando.
		121	Imatges de persones afectades durant els enterraments. Imatges d'un cotxe fúnebre i la gent seguint-lo.
		123	Imatges de persones afectades entrant i sortint de La Almudena.

2.5.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades

En aquest punt, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 2: "Cal evitar de recórrer a la participació de menors" i 5 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua, que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats [...]" i 5 (adreçada a les autoritats: "[...] les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el seu dret a la intimitat i la privadesa".

2.5.5.1. Presència d'adults identificables

Quadre 61. La 1. Presència d'adults identificables¹⁰

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals					
		Nom i cognoms	Edat	Dades laborals	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
56	Persona morta (home)				San Bartolomé de Tirajana	Fillastre d'un farmacèutic de San Bartolomé de Tirajana	Façana de la farmàcia
	Persona morta (home)	Laudencio García		Regidor de l'Ajuntament de San Bartolomé de Tirajana	San Bartolomé de Tirajana		Façana de casa seva. Adreça: Azaleas Plus 1-12
59	Persona morta (home)	Juan			La Guardia	Casat amb Mercedes	Façana del seu domicili
	Persona morta (dona)	Mercedes		Professora	La Guardia	Casat amb Juan	Façana del seu domicili
	Persona morta (home)	José Joaquín		Alcalde de Liédena	Liédena		
	Persona morta (dona)	María del Pilar Márquez Valle		Empresa Pefaversa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pefaversa
	Persona morta (dona)	Juli Fernández Manso		Empresa Pefaversa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pefaversa
	Persona morta (home)	Sergio de la Riva Cuadrado		Empresa Pefaversa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pefaversa
	Persona ferida (dona)	Antonia Martínez	26 anys		Úbeda		Façana del seu domicili
65	Persona ferida (dona)	Lígia Palomino Rivero		Metgessa	Colombiana		
82	Persona morta (home)	Marcos Hernández	23 anys				Fotografia
	Persona morta (dona)	Sumaira					
	Persona morta (home)	Laudencio García		Regidor de cultura de l'Ajuntament de San Bartolomé de Tirajana	San Bartolomé de Tirajana		
83	Persona morta (dona)			Consellera Delegada de Pefaversa	Toro (Zamora)	Esposa del President de Pefaversa	

¹⁰ S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a *Dades personals*.

	Persona morta (dona)			Directora general comercial de Pevafersa	Toro (Zamora)	Germana del President de Pevafersa	
	Persona morta (dona)				Palencia		Fotografia
	Persona morta (home)				Palencia		Fotografia
	Persona morta (dona)	Amalia			La Fregeneda		
	Persona morta (dona)	Sara			Alameda de la Sagra (Toledo)	Germana de Tamara	
	Persona morta (dona)	Tamara			Alameda de la Sagra (Toledo)	Germana de Sara	
	Persona morta (home)			Alcalde de Liédena	Liédena		
	Persona morta (dona)	Mercedes			La Guardia	Esposa de Juan	
	Persona morta (home)	Juan			La Guardia	Marit de Mercedes	
	Persona ferida (dona)	Antonia Martínez		Auxiliar de vol	Úbeda		
84	Persona morta (home)			Assistent de vol	Italià i resident a París		Fotografia
	Persona morta (home)	Ronaldo Gomes da Silva			Brasiler		
102	Persona morta (dona)	Raquel Pérez	25 anys	Auxiliar de vol		Filla de Juan Carlos Pérez Rojo, ex futbolista	
107	Persona morta (home)	David Caballero	27 anys	Militar paracaidista	Gran Canaria		
	Persona morta (home)						Fotografia
	Persona morta (dona)						Fotografia
	Persona morta (home)						Fotografia
	Persona morta (dona)						Fotografia
	Persona morta (home)	Mukesh			Indú resident a Gran Canaria		Fotografia
108	Persona morta (home)	Isaac Domínguez	21 anys		Salamanca		
	Persona morta (home)	Javier Mulet		Copilot d'aviació d'Spanair	Palma de Mallorca		Imatge de la façana de la botiga de la seva família
	Persona morta (home)	José Fernández	32 anys	Pilot d'aviació d'Spanair	Marratxí		
111	Persona ferida (dona)	Lígia Palomino		Metge del SAMUR			
120	Persona morta (home)	David Caballero		Paracaidista			
	Persona morta (home)						Fotografia
	Persona morta (dona)						Fotografia
	Persona morta (home)						Fotografia
	Persona morta (dona)						Fotografia
	Persona morta (home)						Fotografia
	Persona morta (dona)						Fotografia
	Persona morta (dona)						Fotografia

121	Persona morta (home)	Gabriel Guerrero Durán	32 anys	Auxiliar de vol	Huelva		Fotografia
	Persona morta (home)	Javier		Copilot d'Spanair	Palma de Mallorca		Fotografia i imatge de la façana de la botiga de la seva família
	Persona morta (home)	José Fernández		Pilot d'Spanair	Illes Balears		Fotografia
	Persona morta (home)	José Joaquín Pérez de Obanos		President de la Confederació de Cooperatives Agràries d'Espanya	Navarra		
	Persona morta (dona)	Amalia			Fregeneda		
122	Persona ferida (dona)	Beatriz			Canària		
	Persona ferida (dona)	Lígia Palomino		Metge del SAMUR			

2.5.5.2. Presència de menors identificables

Quadre 62. La 1. Presència de menors identificables¹¹

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals				
		Nom i cognoms	Edat	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
59	Persona morta (nena)	Merche	6 anys	La Guardia (Jaén)	Filla de Juan i Mercedes	
78	Persona ferida (nen)	Roberto	6 anys			
83	Persona morta (nena)		15 anys	Almagro		Imatges de la façana de la casa
	Persona morta (nena)	Merche		La Guardia (Jaén)	Filla de Juan i Mercedes	
86	Persona ferida (nen)	Roberto	6 anys			
107	Persona morta (nen)			Illes Canàries		Imatges d'una fotografia
120	Persona morta (nen)			Illes Canàries		Imatges d'una fotografia

¹¹ S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a Dades personals.

2.5.5.3. Rebuig manifest a la càmera

Quadre 63. La 1. Rebuig manifest a la càmera

Data	Programa	Núm. notícia	Rebuig manifest a la càmera
20/08/2008	<i>Telediario 2</i>	8	Una persona afectada diu, quan pregunten a la seva dona: "¡Calla! ¡No le hable, por favor, hombre!"
	<i>Telediario 2 Especial</i>	14	La cadena talla un insert en el punt que un afectat demana que no els gravin i el càmera els segueix una estona pel carrer.
		16	Enfoquen una parella que entra al recinte d'IFEMA en cotxe i que fan el gest de no voler parlar. El càmera grava el cotxe fins que el perd de vista.
		23	Una persona afectada diu, quan pregunten a la seva dona: "¡Calla! ¡No le hable, por favor, hombre!" i el càmera els segueix fins que pugen a un cotxe.
21/08/2008	<i>Telediario 2</i>	84	Una parella surt d'un edifici i l'home tapa la cara de la dona perquè no la gravin.

2.6. El tractament informatiu a 8tv

2.6. El tractament informatiu a 8tv

2.6.1. Atenció informativa

El prestador de serveis emet la primera informació sobre el tema a les 19:07:27 del dia 20 d'agost de 2008.

2.6.1.1. Estructura de graella

Quadre 64. 8tv. Relació de teleinformatius i no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Prestador	Data	Programa	Hora d'inici	Hora final
8tv	20/8	<i>Avanç informatiu</i>	19:07	19:08
		<i>Notícies 8</i>	20:30	20:59
	21/8	<i>Notícies 8</i>	20:29	20:58
	22/8	<i>Notícies 8</i>	20:29	20:59

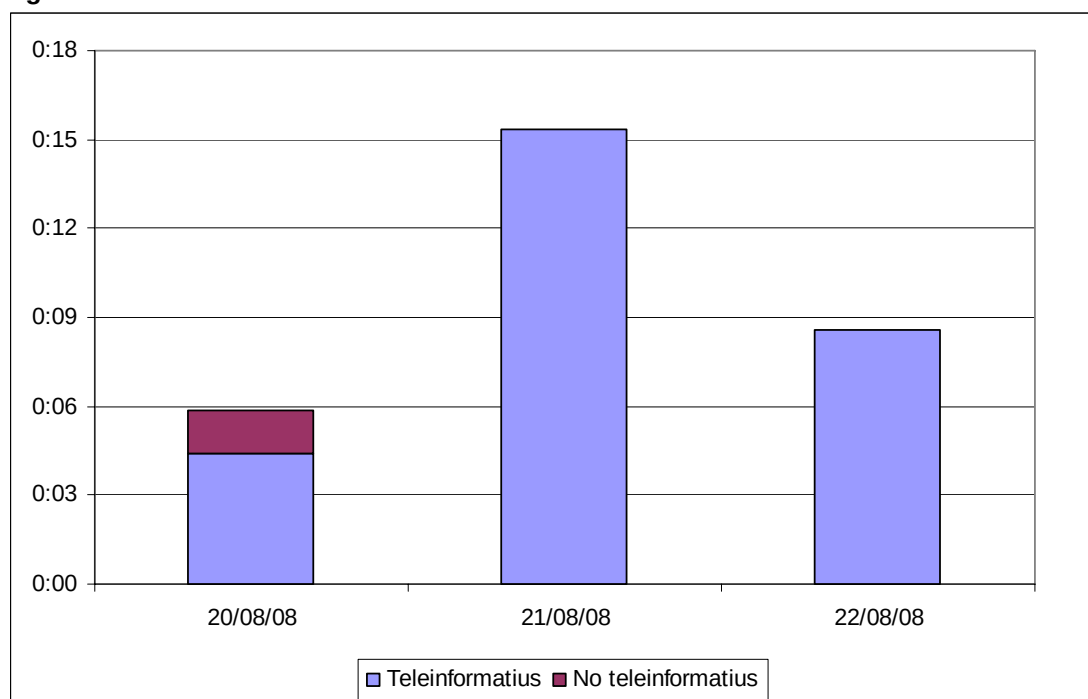
2.6.1.2. Temps de notícia sobre el tema

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: "Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes [...]"

Quadre 65. 8tv. Atenció informativa

Data	Teleinformatius	No-teleinformatius	Total
20/08/2008	00:04:24	00:01:28	00:05:52
21/08/2008	00:15:20	--	00:15:20
22/08/2008	00:08:33	--	00:08:33
Total	00:28:17	00:01:28	00:29:45

Figura 12. 8tv. Atenció informativa en els teleinformatius i en els no-teleinformatius

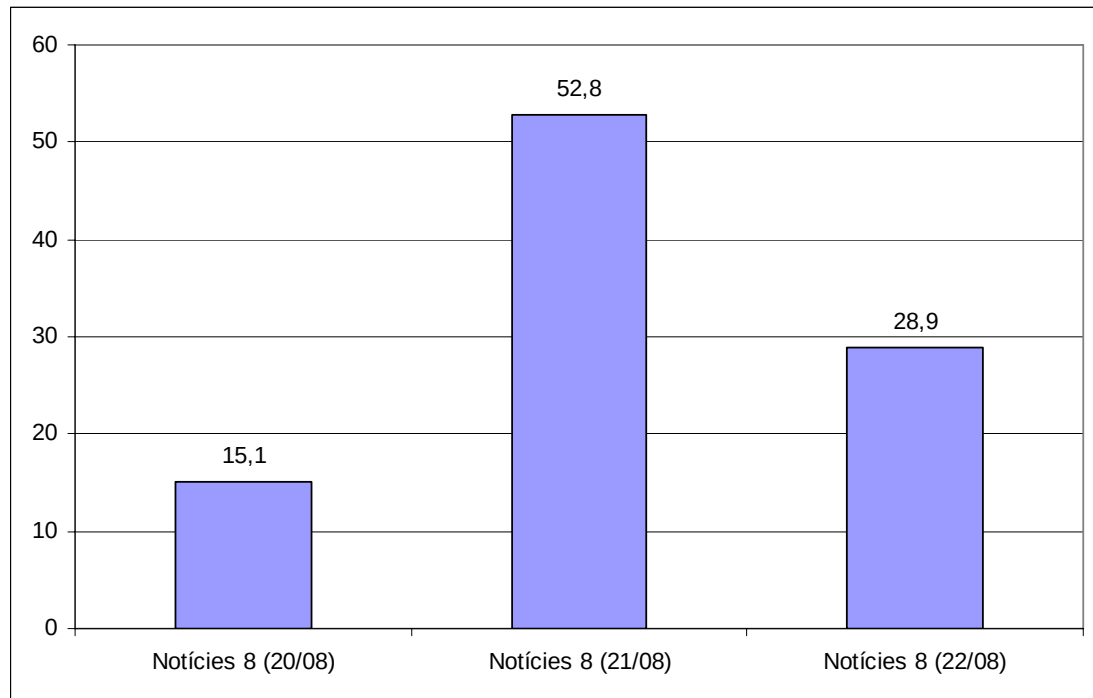
Quadre 66. 8tv. Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	<i>Avanç informatiu</i>	00:01:28	00:01:28	100

Quadre 67. 8tv. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	Notícies 8	00:04:24	00:29:09	15,1
21/08/2008	Notícies 8	00:15:20	00:29:01	52,8
22/08/2008	Notícies 8	00:08:33	00:29:34	28,9
Total		00:28:17	01:27:44	32,2

Figura 13. 8tv. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius

Quadre 68. 8tv. Títol i temps de notícia en els teleinformatius

Quadre 66. 6tv. Títol i temps de notícia en els teletextuals				
Data	Programa	Núm. notícia	Títol de la notícia	Durada
20/08/2008	Notícies 8	1	Informació del bloc titulars.	00:00:41
		2	Un avió d'Spanair que es dirigia a Gran Canària s'estavella al enlairar-se a l'Aeroport de Barajas.	00:01:20
		3	Equips de psicòlegs donen suport als familiars de les víctimes	00:01:20
		4	El Ministeri de Foment confirma 146 morts i els familiars de Gran Canària han estat traslladats fins a Barajas	00:01:03
21/08/2008	Notícies 8	5	Informació del bloc titulars	00:01:29
		6	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 49 dels 153 morts	00:01:15
		7	Els Reis han donat el condol als familiars de les víctimes	00:00:14
		8	S'ha creat una comissió d'investigació de l'accident i el govern ha dit que s'arribarà al fons per exigir responsabilitats	00:00:30
		9	Equips de psicòlegs donen suport als familiars per superar la tragèdia	00:01:34
		10	Zapatero promet una investigació exhaustiva i "conclusions clarificadoras"	00:01:06
		11	Aviació Civil sospita que una peça del motor despresa va xocar contra el timó o el propulsor de l'aparell	00:01:37
		12	Els experts creuen que s'ha de buscar més d'una explicació a l'accident	00:01:19
		13	Uns estafadors usen l'accident de Barajas per obtenir números de comptes bancaris amb l'excusa de les donacions	00:00:14
		14	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes	00:01:31
		15	El servei de l'Aeroport de Barajas està normalitzat	00:01:30
		16	Informació del bloc esportiu	00:01:45
		17	Informació del bloc resum	00:01:16
22/08/2008	Notícies 8	18	Informació del bloc titulars	00:00:43
		19	L'avió es va enlairar mil metres més lluny del fixat per als MD-82	00:01:38
		20	El malestar amb Spanair empeny els familiars de les víctimes a mobilitzar-se	00:01:30
		21	Zapatero i Rivero han coincidit a lamentar la manca d'informació d'Spanair el dia de l'accident	00:00:27
		22	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 49 dels 153 morts	00:00:59
		23	Tres dels 19 ferits en l'accident aeri continuen en estat molt greu, i un, en estat greu	00:00:10
		24	El funeral de les víctimes se celebrarà el dia 1 de setembre	00:00:27
		25	Els 80 cossos més afectats pel foc hauran de ser sotmesos a proves d'ADN	00:01:16
		26	Sant Boi acomiada la tripulant catalana morta en el sinistre	00:01:23
Total				00:28:17

2.6.1.3. Temps de paraula dels actors

En aquest apartat, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 1: "Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades [...]", la recomanació 3: "Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació [...]" i la recomanació 5: "[...] substituir-les per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment"

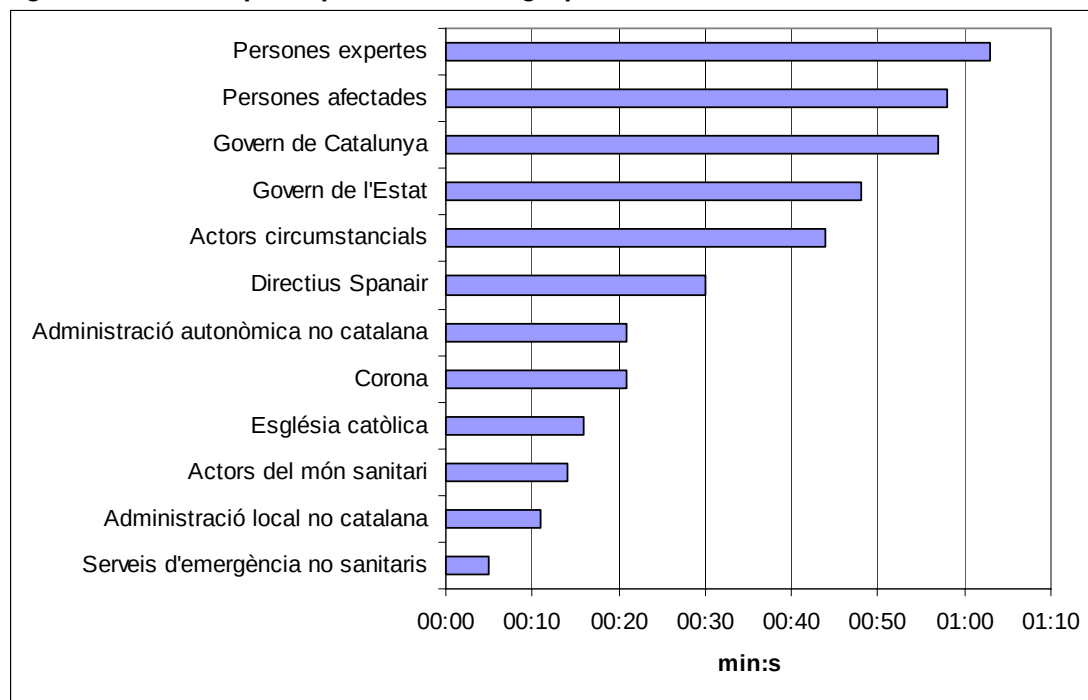
Quadre 69. 8tv. Temps de paraula dels actors

Identificació	Agrupació	Durada	Nre. d'inserts
Sense identificar	Persones afectades	0:00:58	7
Medallo, Jordi	Govern de Catalunya	0:00:38	3
Mendoza, Javier	Directius Spanair	0:00:30	1
Padilla, Glòria	Persones expertes	0:00:29	2
Rivero, Paulino	Administració autonòmica no catalana	0:00:21	1
Urdangarín, Iñaki	Corona	0:00:21	1
Claret, Daniel	Persones expertes	0:00:20	1
Carod-Rovira, Josep-Lluís	Govern de Catalunya	0:00:19	1
Fernández de la Vega, María Teresa	Govern de l'Estat	0:00:17	1
Lissavetzky, Jaime	Govern de l'Estat	0:00:16	1
Sense identificar (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:16	2
Padre Àngel	Església catòlica	0:00:16	1
Sense identificar (veïna d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:15	1
Rodríguez Zapatero, José Luis	Govern de l'Estat	0:00:15	1
Mallol, Carles	Persones expertes	0:00:14	1
Corral, Ervigio	Actors del món sanitari	0:00:14	1
Ruiz Gallardón, Alberto	Administració local no catalana	0:00:11	1
Sense identificar (usuari de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:07	1
Sense identificar (veí d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:06	1
Sense identificar (bomber)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:05	1
Total		0:06:28	30

Quadre 70. 8tv. Temps de paraula de les agrupacions

Agrupació	Durada	% temps de paraula
Persones expertes	0:01:03	16,2
Persones afectades	0:00:58	14,9
Govern de Catalunya	0:00:57	14,7
Govern de l'Estat	0:00:48	12,4
Actors circumstancials	0:00:44	11,3
Directius Spanair	0:00:30	7,7
Administració autonòmica no catalana	0:00:21	5,4
Corona	0:00:21	5,4
Església catòlica	0:00:16	4,1
Actors del món sanitari	0:00:14	3,6
Administració local no catalana	0:00:11	2,8
Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:05	1,3
Total	0:06:28	100

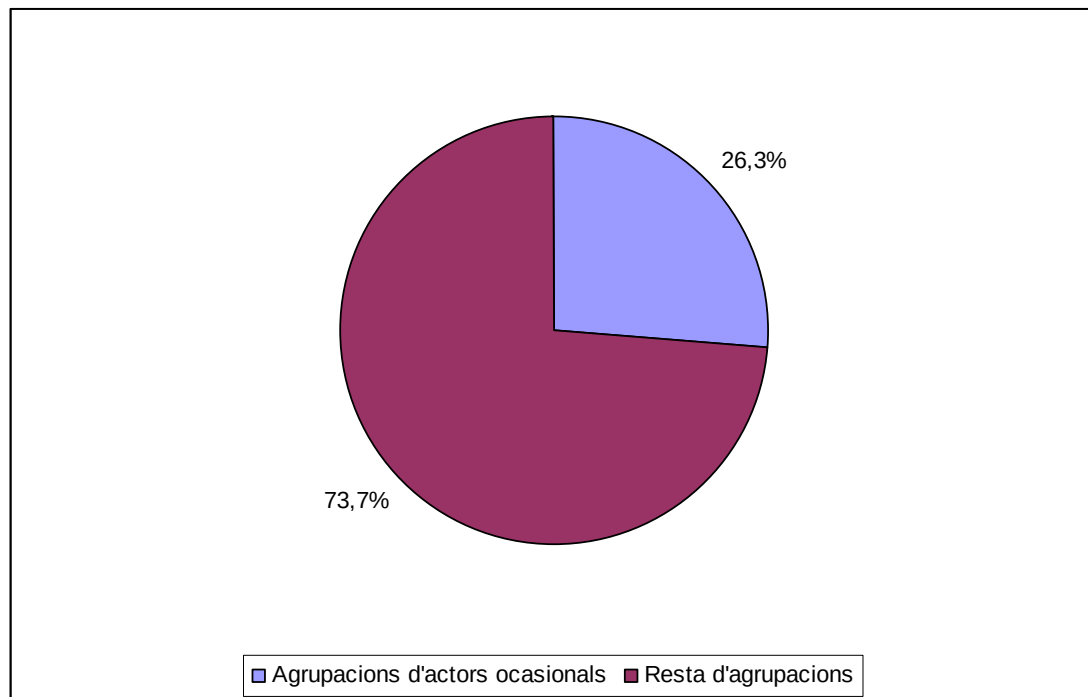
Figura 14. 8tv. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 71. 8tv. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Agrupacions d'actors ocasional			Resta d'agrupacions		
Agrupació	Durada	Percentatge	Agrupació	Durada	Percentatge
Persones afectades	0:00:58	14,9	Persones expertes	0:01:03	16,2
Actors circumstancials	0:00:44	11,3	Govern de Catalunya	0:00:57	14,7
			Govern de l'Estat	0:00:48	12,4
			Directius Spanair	0:00:30	7,7
			Administració autonòmica no catalana	0:00:21	5,4
			Corona	0:00:21	5,4
			Església catòlica	0:00:16	4,1
			Actors del món sanitari	0:00:14	3,6
			Administració local no catalana	0:00:11	2,8
			Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:05	1,3
Total	0:01:42	26,3	Total	0:04:46	73,7

Figura 15. 8tv. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia

2.6.2. Fonts d'informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: “[...] convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de premsa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada [...]”

Quadre 72. 8tv. Fonts d'informació contrastades citades

Data	Programa	Núm. notícia	Font d'informació
20/08/2008	<i>Notícies 8</i>	4	Ministeri de Foment
21/08/2008	<i>Notícies 8</i>	5	Aviació Civil Spanair
		11	Aviació civil Spanair
22/08/2008	<i>Notícies 8</i>	19	AENA

2.6.3. Discurs de causalitat

En aquest apartat s'analitzen els paràmetres referents a la recomanació 14: “Convé així mateix extremar la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejutjar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones [...]”

No hi ha discurs culpabilitzador dels pilots o del personal de terra de l'avió en els teletinformatius.

2.6.4. Elements de dramatització i espectacularització

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 7: "Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments [...]", la recomanació 16: "Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats [...]", la núm. 4 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] cal evitar l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges", la núm. 4 (consideració general): "Cal evitar el recurs a imatges de víctimes mortes, de fèretres o persones ferides. [...]", la núm. 6 "No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment. [...]" i la núm. 15 "[...] cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin [...]"

2.6.4.1. Canal visual

a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies

No hi ha imatges d'arxiu d'altres tragèdies.

b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 73. 8tv. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges
22/08/08	Notícies 8	18	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
		19	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre

c) reconstruccions ficcionades

No hi ha la presència de reconstruccions ficcionades de l'accident en els teletinformatius.

d) reiteració d'imatges

Quadre 74. 8tv. Reiteració d'imatges en un mateix teletinformatiu

Data	Programa	Reiteració d'imatges en el teletinformatiu
20/08/2008	Notícies 8	Imatges de les tasques de bombers i ambulància a la zona de l'accident.
21/08/2008	Notícies 8	Imatges a través d'un vidre de l'interior de l'Hospital de La Paz on hi ha familiars i afectats plorant i abraçant-se.
22/08/2008	Notícies 8	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre (enregistrades per un videoafeccionat). Imatges de dos afectades abraçades i plorant.

No hi ha reiteració d'imatges en una mateixa notícia.

e) imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 75. 8tv. Imatges de fèretres, morts i ferits

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges de fèretres, morts i ferits
21/08/2008	Notícies 8	5	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
22/08/2008	Notícies 8	19	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre on es veuen els cossos de les víctimes tapats (enregistrades per un videoafeccionat).
		23	Imatges d'un fèretre a Gran Canària.

f) primers plans, zooms, plans de detall

Quadre 76. 8tv. Imatges de primers plans i zooms

Data	Programa	Núm. notícia	Primers plans	Zooms
22/08/2008	Notícies 8	20		Zoom sobre persones afectades parlant

g) transcripció de titulars de grafisme

Quadre 77. 8tv. Titular de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Data	Programa	Núm. notícia	Titular grafisme
20/08/2008	Notícies 8	1 (bloc titulars)	Catàstrofe aèria Madrid, tragèdia a Barajas
		2	Tragèdia a Barajas 146 morts en l'accident de Barajas
		3	Dol per les víctimes
		4	El Ministeri de Foment confirma 146 morts
21/08/2008	Notícies 8	5 (bloc titulars)	Troben els darrers cadàvers Identificació amb comptagotes Investigació exhaustiva Spanair admet problemes Silenci per les víctimes Recuperen la normalitat Dol olímpic
		6	Troben els darrers cossos Dolor i espera a Madrid
		9	Suport per superar la tragèdia
		10	Gabinet de crisi Una comissió independent investigarà l'accident
		11	Investigació oberta Aviació Civil sospita d'un problema al timó
		12	L'accident, un cúmul de circumstàncies
		14	Dol per les víctimes Silenci a tot l'Estat
		15	Torna la normalitat als aeroports
		16	Dol olímpic Dol olímpic a Pequín

		17 (bloc resum)	Víctimes, identificació amb comptagotes Investigació exhaustiva Spanair admet problemes Silenci per les víctimes Recuperen la normalitat Dol olímpic
22/08/2008	Notícies 8	18 (bloc titulars)	Imatges reveladores Familiars, indignació Víctimes, 50 identificats
		19	Investigació, noves dades El pilot va apurar la pista
		20	Familiars, indignació Menys visites i més solucions
		21	Menys visites i més solucions
		22	Víctimes, 50 identificats Els familiars volen acabar amb l'espera
		25	Identificació de cadàvers
		26	Catalunya, dol per les víctimes

h) avís de la duresa de les imatges

No hi imatges que es puguin qualificar com a de duresa excessiva, segons la definició operativa que consta a la recomanació núm. 8 de les adreçades especialment als professionals de la informació audiovisual en el tractament informatiu de les tragèdies personals.

2.6.4.2. Canal so

a) discurs dramatitzador

Quadre 78. 8tv. Discurs dramatitzador

Data	Programa	Núm. notícia	Discurs dramatitzador
21/08/08	Notícies 8	6	Presentadora: "la majoria de cossos han quedat carbonitzats i només es poden identificar amb proves d'ADN".
		9	Off: "En desastres com aquest els familiars passen per diverses etapes [...] el període de dol acostuma a durar més d'un any [...] en un atemptat terrorista la sensació posterior de vulnerabilitat és més angoixant".
		15	Off: "Entre els viatgers, però, la tragèdia encara és present [...] les persones que tenien previst marxar avui de vacances han pogut agafar l'avió sense problemes, però és inevitable no pensar en la tragèdia aèria més gran que hi ha hagut a Espanya en 25 anys".
		16	Off: "La tragèdia de Barajas també s'ha traslladat a Pequín".
22/08/08	Notícies 8	25	Off: "Algunes de les persones, però, han quedat irreconeixibles, fins i tot pels professionals [...] òbviament la feina del forense necessita de certa distància emocional que de vegades es fa impossible".

2.6.4.3. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 79. 8tv. Altres recursos d'espectacularització

Data	Programa	Núm. notícia	Recurs d'espectacularització
20/08/2008	Notícies 8	3	Imatges de persones afectades i voluntaris caminant de pressa per l'aeroport.
21/08/2008	Notícies 8	5	Imatges de persones afectades a través d'un vidre.
		6	Imatge on hi ha persones afectades plorant i abraçant-se (a través d'un vidre) Imatges alentides de persones afectades i voluntaris que es projecten darrere la presentadora.
		9	Imatge on hi ha persones afectades plorant i abraçant-se (a través d'un vidre)
		17	Imatge on hi ha persones afectades plorant i abraçant-se (a través d'un vidre)
22/08/2008	Notícies 8	18	Imatges de dues persones afectades abraçades i plorant.
		20	Imatges de dues persones afectades abraçades i plorant.
		26	Imatge on hi ha persones afectades plorant i abraçant-se (a través d'un vidre)

2.6.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades

En aquest punt, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 2: "Cal evitar de recórrer a la participació de menors" i 5 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua, que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats [...]" i 5 (adreçada a les autoritats: "[...] les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el seu dret a la intimitat i la privadesa".

2.6.5.1. Presència d'adults identificables

Quadre 80. 8tv. Presència d'adults identificables¹²

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals					
		Nom i cognoms	Edat	Dades laborals	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
26	Persona morta (dona)	Raquel Pérez			Sant Boi de Llobregat	Filla de l'exfutbolista Juan Carlos Pérez Rojo	Imatges de la façana de casa seva
	Persona morta (home)	Gabriel Guerrero	32 anys		Resident a Castelldefels		
	Persona morta (home)	Isaac Domínguez	30 anys		Catalunya		

2.6.5.2. Presència de menors identificables

No hi ha presència de menors identificables.

2.6.5.3. Rebuig manifest a la càmera

No hi ha presència de rebuig manifest a la càmera.

¹² S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a *Dades personals*.

2.7. El tractament informatiu a Telecinco

2.7. El tractament informatiu a Telecinco

2.7.1. Atenció informativa

El prestador de serveis emet la primera informació sobre el tema a les 14:58:22 del dia 20 d'agost de 2008.

2.7.1.1. Estructura de graella

Quadre 81. Telecinco. Relació de teletinformatius i no-teletinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Prestador	Data	Programa	Hora d'inici	Hora final
Telecinco	20/8	<i>Informativos 1</i>	14:58	15:36
		<i>Avance informativo</i>	16:25	16:35
		<i>Avance informativo</i>	17:10	18:05
		<i>Está pasando</i>	18:05	19:54
		<i>Informativos 2</i>	20:40	21:35
	21/8	<i>Avance informativo</i>	10:00	12:55
		<i>Informativos 1</i>	14:58	15:32
		<i>Está pasando</i>	17:57	19:27
		<i>Informativos 2</i>	20:58	21:28
	22/8	<i>Informativos 1</i>	14:58	15:32
		<i>Está pasando</i>	17:56	19:28
		<i>Informativos 2</i>	20:58	21:30

Quadre 82. Telecinco. Estructura de graella de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident¹³

Informació sobre l'accident				
	20/08/2008	21/08/2008	22/08/2008	
10:00		Avance informativo		
10:15				
10:30				
10:45				
11:00				
11:15				
11:30				
11:45				
12:00				
12:15				
12:30				
12:45				
13:00				
14:00				
14:15				
14:30				
14:45				
15:00	Informativos 1 Primera noticia 14:58:22	Informativos 1	Informativos 1	
15:15				
15:30				
15:45	Avance informativo			
16:00				
16:15				
16:30				
16:45				
17:00				
17:15				
17:30	Está pasando			Está pasando
17:45				
18:00				
18:15				
18:30				
18:45				
19:00				
19:15				
19:30				
19:45				
20:00				
20:15				
20:30				
20:45	Informativos 2	Informativos 2	Informativos 2	
21:00				
21:15				
21:30				
21:45				
22:00				
22:30				

¹³ Els programes ombrejats en blau són teleinformatius i els ombrejats en taronja són un altre tipus de programes (no-teleinformatius). La superfície no és estrictament proporcional a la durada dels programes.

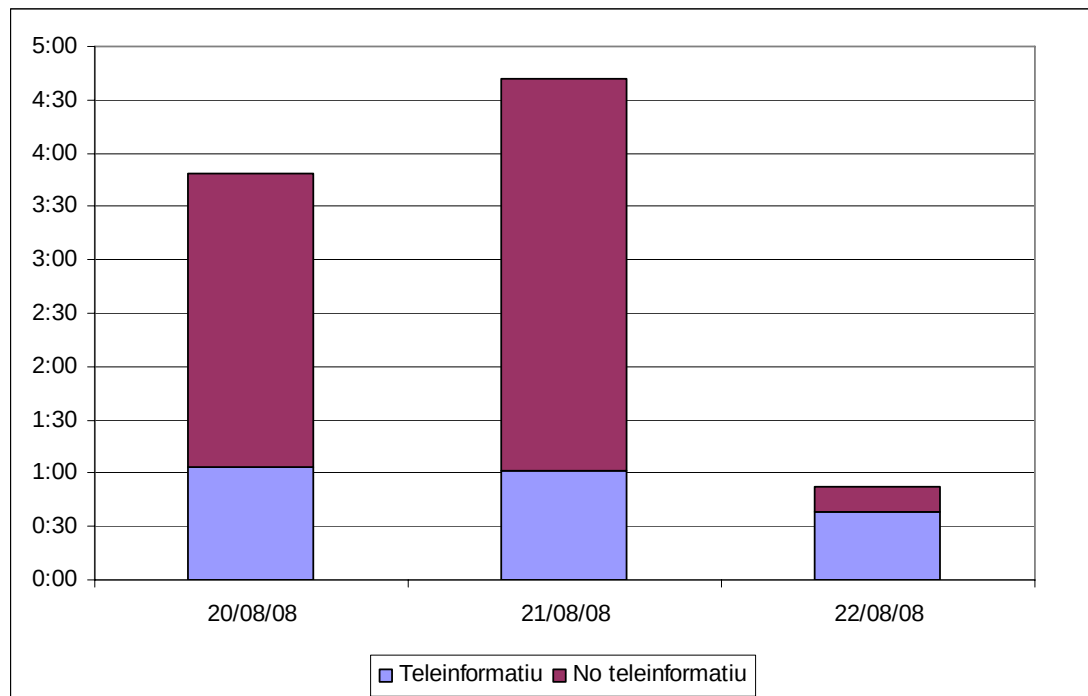
2.7.1.2. Temps de notícia sobre el tema

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: "Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes [...]"

Quadre 83. Telecinco. Atenció informativa

Data	Teleinformatius	No-teleinformatius	Total
20/08/2008	01:03:05	02:45:39	03:48:44
21/08/2008	01:01:46	03:40:31	04:42:17
22/08/2008	00:38:21	00:14:04	00:52:25
Total	02:43:12	6:40:14	09:23:26

Figura 16. Telecinco. Atenció informativa en els teleinformatius i en els no-teleinformatius

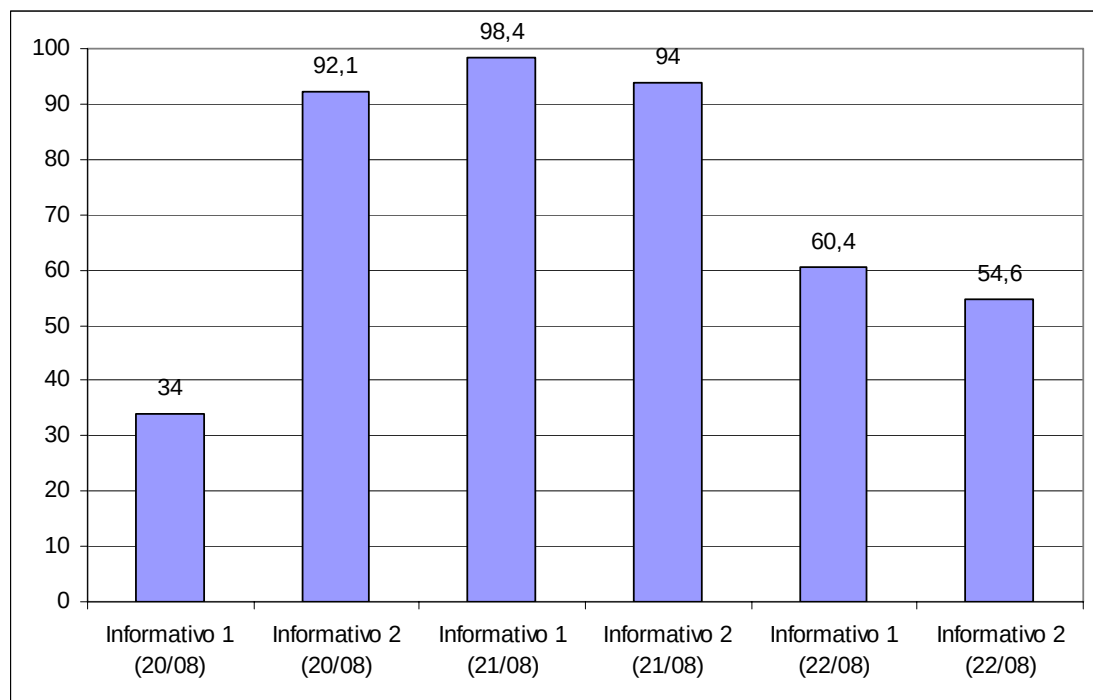
Quadre 84. Telecinco. Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	<i>Avance informativo 1</i>	00:10:24	00:10:24	100
	<i>Avance informativo 2</i>	00:47:11	00:47:11	100
	<i>Está pasando</i>	01:48:04	01:48:04	100
21/08/2008	<i>Avance informativo</i>	02:54:40	02:54:40	100
	<i>Está pasando</i>	00:45:51	01:30:00	50,9
22/08/2008	<i>Está pasando</i>	00:14:04	01:32:34	15,2
Total		06:40:14	08:42:53	76,5

Quadre 85. Telecinco. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	<i>Informativo 1</i>	00:12:54	00:37:54	34
	<i>Informativo 2</i>	00:50:11	00:54:28	92,1
21/08/2008	<i>Informativo 1</i>	00:33:34	00:34:06	98,4
	<i>Informativo 2</i>	00:28:12	00:30:00	94
22/08/2008	<i>Informativo 1</i>	00:20:36	00:34:08	60,4
	<i>Informativo 2</i>	00:17:45	00:32:32	54,6
Total		02:43:12	03:43:08	73,1

Figura 17. Telecinco. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius

Quadre 86. Telecinco. Títol i temps de notícia en els teletinformatius

Data	Programa	Núm. notícia	Títol de la notícia	Durada
20/08/2008	Informativos 1	1	Informació del bloc titulars.	00:00:10
		2	Accident d'un avió a l'Aeroport de Barajas quan aterrava.	00:00:25
		3	Un avió d'Spanair pateix un accident a l'Aeroport de Barajas.	00:02:57
		4	Aena confirma 2 morts en l'accident de l'avió d'Spanair a l'Aeroport de Barajas.	00:01:08
		5	Una errada en els motors d'un avió d'Spanair podria haver provocat un accident a l'Aeroport de Barajas.	00:03:12
		6	Un avió d'Spanair pateix un accident a l'Aeroport de Barajas i provoca la cancel·lació dels enlairaments.	00:05:02
	Informativos 2	7	Informació del bloc titulars.	00:01:42
		8	L'accident aeri de Barajas podria haver deixat més de 150 morts i 27 ferits.	00:00:38
		9	Uns 40 metges forenses intenten identificar a IFEMA les víctimes de l'accident aeri.	00:01:44
		10	Vint-i-sis ferits de l'accident aeri, ingressats en diferents hospitals de Madrid.	00:00:57
		11	Zapatero suspèn les vacances i es desplaça a l'aeroport de Madrid-Barajas.	00:00:47
		12	Testimonis d'emergències expliquen l'horror que han viscut rescatant les víctimes de l'accident aeri.	00:01:02
		13	Testimonis de l'accident expliquen l'horror que han viscut.	00:02:28
		14	La direcció d'Spanair encara no ha confirmat la llista de passatgers de l'avió accidentat a Barajas.	00:01:16
		15	Algunes fonts apunten la possibilitat que un problema del motor acabés bloquejant l'avió.	00:00:54
		16	IFEMA acull el dolor de les famílies i dels amics de les víctimes de l'accident aeri.	00:01:48
		17	La germana bessona de Fernanda és una de les supervivents i li ha relatat el que va succeir a l'avió.	00:01:30
		18	Familiars i amics de les víctimes esperen a Gran Canària notícies dels seus.	00:01:43
		19	Ciudadans alemanys també formaven part del passatge de l'avió accidentat a Barajas.	00:00:49
		20	Els hospitals madrilenys diuen que de moment no necessiten sang per atendre els supervivents de Barajas.	00:00:44
		21	Els familiars de Madrid i de l'illa de Gran Canària consternats per l'accident aeri de Barajas.	00:02:16
		22	La direcció d'Spanair ha rebutjat qualsevol especulació sobre les circumstàncies de l'accident.	00:02:11
		23	La ministra de Foment, Magdalena Álvarez, no detalla els nombre de víctimes mortals de l'accident aeri.	00:01:39
		24	Lufthansa confirma que almenys 7 ciutadans alemanys van facturar l'equipatge en el vol sinistral a Madrid.	00:00:29
		25	Feia 25 anys que no hi havia cap accident aeri a Barajas.	00:02:07
		26	El model d'avió MD82 ha protagonitzat diversos accidents amb més de mig miler de morts.	00:01:36
		27	Almenys 3 dels menors que viatjaven a l'avió no són víctimes mortals.	00:00:10
		28	Entrevista a un dels familiars de les víctimes de l'accident a Barajas.	00:03:00

		29	L'accident de l'avió d'Spanair ha provocat nombroses cancel·lacions i retards en la resta de vols previstos a l'Aeroport de Barajas.	00:00:57
		30	L'accident de Barajas provoca endarreriments a d'altres aeroports.	00:01:10
		31	Uns 40 metges forenses intenten identificar a IFEMA les víctimes de l'accident aeri.	00:01:24
		32	Vint ferits a l'accident segueixen ingressats en hospitals de Madrid.	00:01:14
		33	La direcció d'Spanair encara no ha confirmat la llista de passatgers de l'avió accidentat a Barajas.	00:01:04
		34	La premsa internacional es fa ressò de l'accident a Barajas.	00:00:41
		35	L'avió sinistrat tenia 15 anys d'antiguitat i l'última revisió la va passar el gener.	00:00:41
		36	Els ferits de l'accident aeri de Barajas han estat traslladats a diversos hospitals de Madrid.	00:01:00
		37	La Comunitat de Madrid confirma que el nombre de morts s'eleva fins a 151.	00:00:28
		38	Testimonis de l'accident expliquen l'horror que han viscut.	00:02:46
		39	Les tasques de recerca de l'accident de l'avió d'Spanair continuaran tota la nit.	00:00:53
		40	Els familiars de les víctimes de l'accident de Madrid reclamen més informació.	00:02:23
		41	L'Aeroport de Barajas ha restablert l'activitat i els equips de rescat ja han localitzat les caixes negres de l'avió.	00:00:55
		42	Vint ferits a l'accident segueixen ingressats en hospitals de Madrid.	00:00:54
		43	Familiars de les víctimes són assistits per psicòlegs.	00:00:41
		44	IFEMA acull el dolor de les famílies i amics de les víctimes de l'accident aeri.	00:00:49
		45	La ministra de Foment, Magdalena Álvarez, no detalla el nombre de víctimes mortals de l'accident aeri.	00:00:41
21/08/2008	Informativos 1	46	Informació del bloc titulars.	00:02:32
		47	Recapitulació de la informació de l'accident d'un avió d'Spanair a l'Aeroport de Barajas.	00:01:08
		48	Traslladen un centenar de cadàvers de l'accident de Barajas al cementiri de La Almudena per fer les tasques d'identificació.	00:00:52
		49	Els familiars de les víctimes de l'accident aeri de Barajas esperen impacients les tasques d'identificació.	00:01:41
		50	Els familiars de les víctimes de l'accident aeri de Barajas intenten descansar després d'una dura nit.	00:01:08
		51	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 49 dels 153 morts.	00:00:44
		52	Un cap de laboratori de la Guàrdia Civil confirma que poder completar totes les identifications serà lent.	00:00:21
		53	Els Reis interrompen les seves vacances per reunir-se amb els responsables de l'aeroport i visiten els afectats a IFEMA.	00:00:33
		54	Els familiars de les víctimes de l'accident aeri de Barajas, enfonsats en saber la notícia de la catàstrofe.	00:01:35
		55	Ligia Palomino, una supervivent de l'accident a Barajas, explica la seva experiència.	00:00:41

		56	Segons l'últim comunicat mèdic, encara hi ha 4 persones en estat molt greu.	00:01:52
		57	El president i diferents membres del govern es reuneixen en gabinet de crisi per analitzar l'accident aeri de Barajas.	00:01:09
		58	Els líders polítics suspenen les vacances per visitar les víctimes i familiars de l'accident de Barajas.	00:01:36
		59	Testimonis de l'accident expliquen l'horror que han viscut.	00:01:19
		60	Imatges inèdites dels primers minuts després de l'accident aeri a Barajas.	00:00:29
		61	Els equips de rescat segueixen buscant objectes personals que ajudin a la identificació.	00:02:24
		62	L'avió accidentat tenia un problema d'escalfament excessiu d'una presa d'aire abans d'enlairar-se.	00:01:39
		63	Els veïns de San Bartolomé de Tirajana acomiaden el seu regidor de cultura, mort a l'accident de Barajas.	00:02:03
		64	Reaccions de familiars i amics de les víctimes en les diferents poblacions d'origen.	00:01:59
		65	Els treballadors d'Spanair es mostren desolats després de l'accident de Barajas.	00:00:34
		66	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes.	00:01:18
		67	L'accident d'Spanair succeeix enmig del procés d'un expedient de regulació que afecta 1.062 treballadors.	00:01:57
		68	La delegació espanyola a Pequín expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	00:02:15
		69	Fernando Alonso expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	00:01:26
		70	El món del futbol expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	00:00:19
	Informativos 2	71	Informació del bloc titulars.	00:02:27
		72	Els equips de rescat segueixen buscant objectes personals que ajudin a la identificació.	00:01:18
		73	Testimonis de l'accident expliquen l'horror que han viscut.	00:01:57
		74	Traslladen els cadàvers de l'accident de Barajas al cementiri de La Almudena per fer les identificacions de forma privada.	00:02:03
		75	Unes quatre-centes persones s'han dirigit a IFEMA per identificar els cossos de l'accident de Barajas.	00:03:28
		76	Els reis interrompen les seves vacances per reunir-se amb els responsables de l'aeroport i visiten els afectats a IFEMA.	00:00:25
		77	Els Prínceps d'Astúries interrompen les vacances per visitar els ferits de l'accident de Barajas.	00:01:20
		78	Segons l'últim comunicat mèdic, encara hi ha 4 persones en estat molt greu.	00:01:13
		79	A diferents municipis de Gran Canària es realitzen actes de record a les víctimes de l'accident de Barajas.	00:02:35
		80	A diferents municipis de Gran Canària es realitzen actes de record a les víctimes de l'accident de Barajas.	00:01:46
		81	Concentracions arreu de l'estat en memòria de les víctimes.	00:00:23
		82	Nervis i tensió entre els passatgers del mateix vol accidentat d'Spanair però del dia següent.	00:02:15

		83	L'avió accidentat tenia un problema d'escalfament excessiu d'una presa d'aire abans d'enlairar-se.	00:03:01
		84	Imatges inèdites dels primers minuts després de l'accident aeri a Barajas.	00:01:02
		85	Alguns esportistes espanyols desafien el COI i duen crespó negre en memòria de les víctimes de Barajas.	00:00:33
		86	La delegació espanyola a Pequín expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	00:00:39
		87	Fernando Alonso expressa el condol als familiars de les víctimes de l'accident de Barajas.	00:01:07
		88	El Bernabeu guardarà un minut de silenci en memòria de les víctimes de Barajas abans del partit de la Supercopa.	00:00:40
22/08/2008	Informativos 1	89	Informació del bloc titulars.	00:00:24
		90	Informació del bloc titulars.	00:01:05
		91	Primers enterraments de les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	00:00:41
		92	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 50 dels 153 morts.	00:00:41
		93	Alguns familiars de les víctimes es mostren desolats per la falta d'informació per part d'Spanair i de l'administració.	00:01:27
		94	Els familiars de les víctimes pensen a associar-se per gestionar les ajudes.	00:00:43
		95	El funeral de les víctimes de Gran Canària se celebrarà el dia 30 d'agost.	00:02:16
		96	Telecinco disposa d'imatges en exclusiva de la "zona zero" minuts després de l'accident.	00:00:56
		97	Diversos veïns de l'Aeroport de Barajas graven imatges pocs minuts després de la catàstrofe aèria.	00:01:49
		98	Zapatero es reuneix amb els responsables de les institucions de Canàries afectades.	00:00:24
		99	Un vídeo d'Aena podria ajudar a desxifrar les causes de l'accident aeri de Barajas.	00:01:28
		100	Reportatge sobre l'anàlisi d'una caixa negra d'un avió.	00:02:03
		101	La comissió d'investigació de l'accident de Barajas comença a treballar per esbrinar les causes de la catàstrofe.	00:00:43
		102	Bombers que van intervenir en el rescat de l'accident expliquen l'horror que han viscut.	00:01:10
		103	Segons l'últim comunicat mèdic, encara hi ha 3 persones en estat molt greu.	00:00:39
		104	Els dos nens ferits evolucionen bé de les ferides, tot i que s'hauran de recuperar del trauma.	00:01:34
		105	Dues germanes i el bebè d'una d'elles moren a l'accident de Barajas.	00:01:07
		106	Veïns i familiars de les víctimes de l'accident de Barajas mostren el seu condol.	00:01:26

	Informativos 2	107	Informació del bloc titulars.	00:00:29
		108	Informació del bloc titulars.	00:01:30
		109	La falta de potència d'un dels motors podria ser la causant de l'accident de Barajas.	00:02:23
		110	La falta de respostes fa que els familiars de les víctimes de l'accident estiguin pensant a constituir-se en associació.	00:02:47
		111	Primer enterrament d'una de les víctimes de l'accident aeri de Barajas a Salamanca.	00:00:30
		112	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 50 dels 153 morts.	00:00:56
		113	Veïns i familiars s'acomiaden de les víctimes identificades de l'accident aeri de Barajas.	00:01:14
		114	Dues germanes i un bebè d'una mateixa família de Gran Canària moren a l'accident aeri de Barajas	00:00:57
		115	Comencen a arribar els fèretres de les víctimes a la base aèria de Gran Canària	00:01:59
		116	Segons l'últim comunicat mèdic, encara hi ha 3 persones en estat molt greu	00:00:34
		117	Imatges impactants gravades per videoaficionats de la "zona zero" minuts després de l'accident	00:02:35
		118	Reportatge sobre les caixes negres dels avions	00:01:25
		119	Una companyia aèria coreana era l'antiga propietària de l'avió sinistrat a Barajas	00:00:26
Total				02:43:12

2.7.1.3. Temps de paraula dels actors

En aquest apartat, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 1: "Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades [...]", la recomanació 3: "Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació [...]" i la recomanació 5: "[...] substituir-les per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment"

Quadre 87. Telecinco. Temps de paraula dels actors

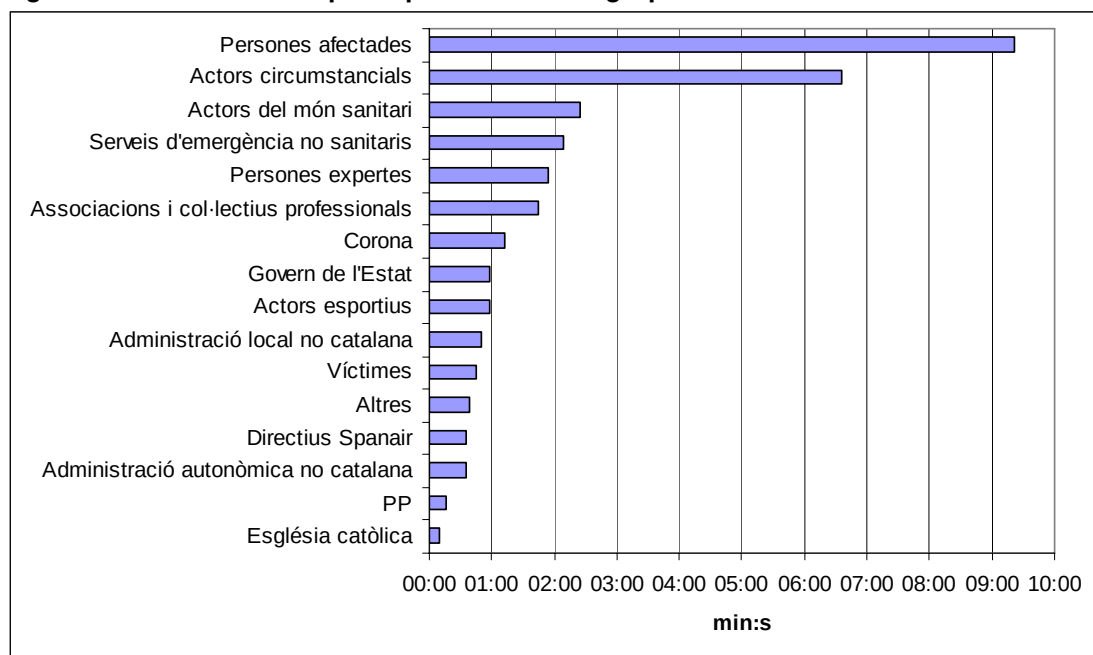
Identificació	Agrupació	Durada	Núm. d'inserts
Sense identificar	Persones afectades	0:05:00	44
Sense identificar (testimoni)	Actors circumstancials	0:01:49	13
Corral, Ervigio	Actors del món sanitari	0:01:32	6
Juan (familiar d'accidentat)	Persones afectades	0:01:29	1
Martín-Sanz, Javier	Associacions i col·lectius professionals	0:01:22	4
Palomino, Fernanda	Persones afectades	0:01:12	4
Sense identificar (tècnic aeronàutic)	Persones expertes	0:01:00	8
Sense identificar (amiga d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:57	7
Sense identificar (treballador de l'aeroport que ha participat en el rescat)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:57	6
Sense identificar (veïna d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:55	15
Sense identificar (veí d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:51	7
Núñez, Javier	Persones afectades	0:00:47	6
De Borbón, Felipe	Corona	0:00:46	3
Alonso, Fernando	Actors esportius	0:00:45	2
Palomino, Ligia (supervivent accident Barajas)	Víctimes	0:00:45	3
Ruiz Gallardón, Alberto	Administració local no catalana	0:00:37	3
Sense identificar (usuària de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:29	5
Sense identificar (amic d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:28	3
Ortiz, Letizia	Corona	0:00:26	2
Rodríguez Zapatero, José Luis	Govern de l'Estat	0:00:24	2
Cruz, Francisco	Associacions i col·lectius professionals	0:00:23	3
Álvarez, Magdalena	Govern de l'Estat	0:00:22	2
González, Alicia	Actors del món sanitari	0:00:22	2
Sense identificar (treballador de l'Aeroport de Barajas)	Altres	0:00:22	3
Granados, Francisco	Administració autonòmica no catalana	0:00:21	1
Mendoza, Javier	Directius Spanair	0:00:20	2
Francisco (bomber)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:19	1
García, Fernando (bomber)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:19	2
Calvo, Ana María	Persones expertes	0:00:18	2
Sense identificar (usuari de transport aeri)	Actors circumstancials	0:00:17	3
Gómez, Antonio (videoaficionat testimoni de l'accident de Barajas)	Actors circumstancials	0:00:17	2

Sense identificar (voluntari Creu Roja de suport psicològic als afectats)	Persones expertes	0:00:16	2
Eugenio (bomber)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:15	2
Sense identificar (amiga supervivent)	Actors circumstancials	0:00:15	4
Rivero, Paulino	Administració autonòmica no catalana	0:00:15	1
Martínez, Dionisio	Persones afectades	0:00:14	1
Baraja, Rubén	Actors esportius	0:00:13	1
Narváez, Concepción	Administració local no catalana	0:00:13	1
Sandoval, Héctor	Directius Spanair	0:00:13	1
Montes, Francisco	Actors del món sanitari	0:00:13	1
García, Mari Carmen	Persones afectades	0:00:12	2
Chacón, Carme	Govern de l'Estat	0:00:12	1
Ferrero, Ignacio	Persones expertes	0:00:10	2
Sense identificar (bomber)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:10	1
Carlos (familiar d'accidentat)	Persones afectades	0:00:10	1
Padre Àngel	Església catòlica	0:00:10	2
Poyado, Luis Miguel	Persones expertes	0:00:10	1
Agustín (bomber)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:09	2
Rajoy, Mariano	PP	0:00:09	1
Álvarez, Daniel	Actors del món sanitari	0:00:08	1
Rodríguez, Ismael	Persones afectades	0:00:08	1
Soria López, José Manuel	PP	0:00:07	1
Sense identificar (àvia de videoaficionat)	Actors circumstancials	0:00:07	1
Sense identificar (familiar d'un usuari de companyies aèries)	Actors circumstancials	0:00:06	1
Sense identificar	Altres	0:00:06	1
Fernández Pavón, Aurora	Actors del món sanitari	0:00:05	1
Carmelo (familiar d'accidentat)	Persones afectades	0:00:05	1
Sense identificar (treballador d'Spanair)	Altres	0:00:05	2
Lili (familiar d'accidentat)	Persones afectades	0:00:05	1
Sense identificar (treballadora d'Spanair)	Altres	0:00:05	2
Luis (amic d'una supervivent)	Actors circumstancials	0:00:04	1
Asuero, Maria Soledad	Actors del món sanitari	0:00:03	1
Allard, Sergio	Directius Spanair	0:00:03	1
Sense identificar	Actors del món sanitari	0:00:02	1
Total		0:31:09	211

Quadre 88. Telecinco. Temps de paraula de les agrupacions

Agrupació	Durada	% temps de paraula
Persones afectades	0:09:22	30,1
Actors circumstancials	0:06:35	21,1
Actors del món sanitari	0:02:25	7,8
Serveis d'emergències no sanitaris	0:02:09	6,9
Persones expertes	0:01:54	6,1
Associacions i col·lectius professionals	0:01:45	5,6
Corona	0:01:12	3,9
Govern de l'Estat	0:00:58	3,1
Actors esportius	0:00:58	3,1
Administració local no catalana	0:00:50	2,7
Víctimes	0:00:45	2,4
Altres	0:00:38	2,0
Directius Spanair	0:00:36	1,9
Administració autonòmica no catalana	0:00:36	1,9
PP	0:00:16	0,9
Església catòlica	0:00:10	0,5
Total	0:31:09	100

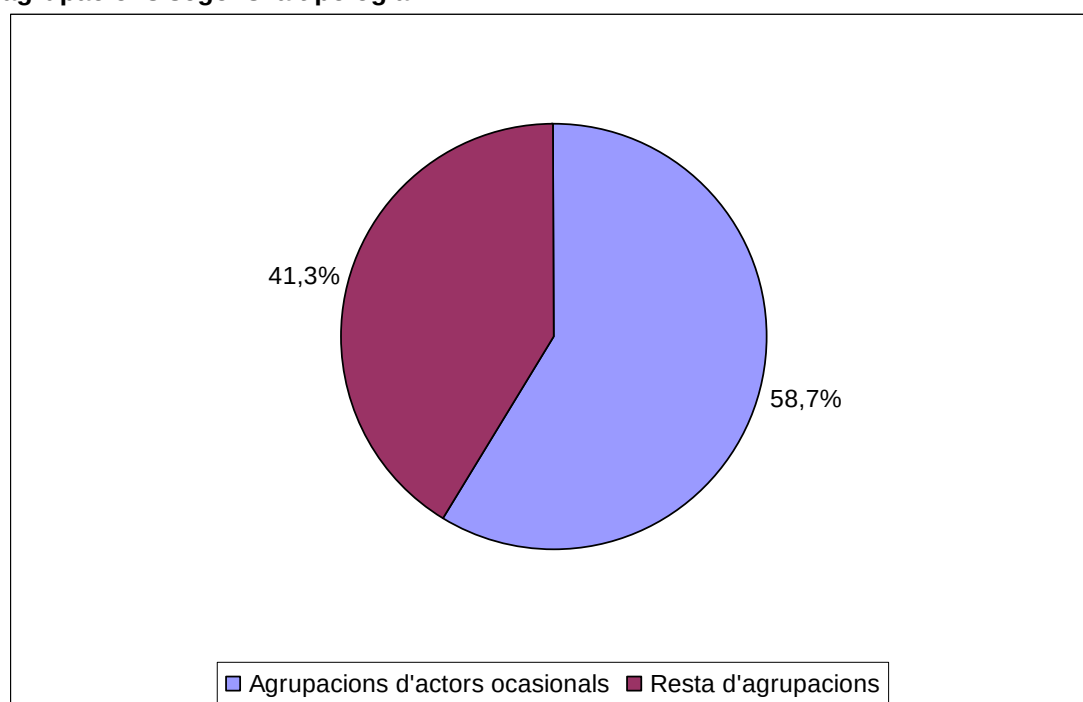
Figura 18. Telecinco. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 89. Telecinco. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Agrupacions d'actors ocasionals			Resta d'agrupacions		
Agrupació	Durada	Percentatge	Agrupació	Durada	Percentatge
Persones afectades	0:09:22	30,1	Actors del món sanitari	0:02:25	7,8
Actors circumstancials	0:06:35	21,1	Serveis d'emergències no sanitaris	0:02:09	6,9
Actors esportius	0:00:58	3,1	Persones expertes	0:01:54	6,1
Víctimes	0:00:45	2,4	Associacions i col·lectius professionals	0:01:45	5,6
Altres	0:00:38	2,0	Corona	0:01:12	3,9
			Govern de l'Estat	0:00:58	3,1
			Administració local no catalana	0:00:50	2,7
			Directius Spanair	0:00:36	1,9
			Administració autonòmica no catalana	0:00:36	1,9
			PP	0:00:16	0,9
			Església catòlica	0:00:10	0,5
Total	0:18:18	58,7	Total	0:12:51	41,3

Figura 19. Telecinco. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia

2.7.2. Fonts d'informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: "[...] convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de premsa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada [...]"

Quadre 90. Telecinco. Fonts d'informació contrastades citades

Data	Programa	Núm. notícia	Font d'informació
20/08/2008	Informativos 1	4	AENA
		6	AENA
	Informativos 2	10	Ajuntament de Madrid
		15	Serveis d'emergències de l'aeroport
		22	Spanair
		32	Conselleria de Sanitat de la Comunitat de Madrid
21/08/2008	Informativos 1	56	Conselleria de Sanitat de la Comunitat de Madrid
		67	Delegació del Govern a la Comunitat de Madrid
	Informativos 2	83	Ministeri de Foment
			Spanair Agencia EFE
22/08/2008	Informativos 2	109	Spanair

2.7.3. Discurs de causalitat

En aquest apartat s'analitzen els paràmetres referents a la recomanació 14: "Convé així mateix extreure la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejutjar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones [...]"

Quadre 91. Telecinco. Discurs de causalitat de l'accident

Data	Programa	Núm. notícia	Discurs culpabilitzador
20/08/2008	Informativos 2	14	Presentadora: "El avión siniestrado tenía quince años de antigüedad aunque la edad media de los aparatos de la compañía Spanair ronda los trece años".
21/08/2008	Informativos 1	58	Off: "los familiares quieren saber por qué, por qué un avión que avisaba peligro acabó despegando"
	Informativos 2	71	Presentadora: "¿Qué ocurrió? ¿Debió salir el avión después de la primera avería? Esta tarde muchos familiares han criticado duramente esta decisión".
		75	Off: "La pregunta que todos se hacen es ¿por qué despegó el avión si tenía una avería?"
		83	Off: "Los responsables de Spanair admiten, por tanto, que la avería no llegó a repararse, pero que el aparato estaba en condiciones de volar. Visto lo visto, algunos familiares no entienden cómo se autorizó el despegue si el avión tenía problemas.

2.7.4. Elements de dramatització i espectacularització

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 7: "Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments [...]", la recomanació 16: "Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats [...]", la núm. 4 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] cal evitar l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges", la núm. 4 (consideració general): "Cal evitar el recurs a imatges de víctimes mortes, de fèretres o persones ferides. [...]", la núm. 6 "No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment. [...]" i la núm. 15 "[...] cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin [...]"

2.7.4.1. Canal visual

a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Quadre 92. Telecinco. Imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges d'arxiu d'altres tragèdies
20/08/2008	Informativos 2	25	Imatges d'arxiu d'alguns accidents d'avió a l'Estat espanyol (1983-2001).
		26	Imatges de l'accident d'un MD82 a Tailàndia el 2007, a Veneçuela el 2005, a la Xina el 2002.

b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 93. Telecinco. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges
21/08/08	Informativos 2	71	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
		73	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre
		84	Vídeo gravat pel treballador d'una empresa propera a Barajas (Antonio) on es veu el fum a l'aeroport.
22/08/08	Informativos 1	96	Vídeo gravat pel passatger d'un altre avió del fum que es podia veure després de l'accident.
		97	Vídeo gravat per un nen (Adrià) on es veu el fum a l'aeroport. Vídeo gravat pel treballador d'una empresa propera a Barajas (Antonio) on es veu el fum a l'aeroport.
	Informativos 2	117	Vídeo gravat per un nen (Adrià) on es veu el fum a l'aeroport. Vídeo gravat pel treballador d'una empresa propera a Barajas (Antonio) on es veu el fum a l'aeroport.

c) reconstruccions ficcionades

No hi ha la presència de reconstruccions ficcionades de l'accident en els teletinformatius.

d) reiteració d'imatges

Quadre 94. Telecinco. Reiteració d'imatges en un mateix teleinformatiu¹⁴

Data	Programa	Reiteració d'imatges en el teleinformatiu
20/08/2008	<i>Informativos 2</i>	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur. Imatges de l'entrada de cotxes fúnebres a IFEMA. Imatges de l'entrada de l'Hospital de La Paz. Zoom d'una noia que es tapa la cara (a través d'un vidre). Imatge de dues persones afectades que es tapen la cara en arribar a l'aeroport. Imatges de persones afectades abraçades i plorant. Imatges de persones afectades parlant pel telèfon mòbil i ploroses. Imatges de la zona de l'accident. Imatges exteriors d'avions d'Spanair realitzant diverses maniobres i també de l'oficina de venda de bitllets.
21/08/2008	<i>Informativos 1</i>	Zoom sobre una fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>). Zoom de les persones afectades baixant d'autocars. Fotografies de les restes de l'avió. Fotografia d'una víctima al lloc de l'accident tapada per un llençol, però se li veu part del cos. Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur. Imatges de persones afectades plorant. Imatges des de lluny de la zona de l'accident amb helicòpters, ambulàncies i bombers.
	<i>Informativos 2</i>	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre (videoafeccionat). Imatges de cossos tapats amb llençols a la zona de l'accident (videoafeccionat). Imatges de diversos cotxes fúnebres entrant al cementiri de La Almudena. Fotografies de les restes de l'avió. Imatges des de lluny de la zona de l'accident amb helicòpters, ambulàncies i bombers. Primer pla d'una noia plorant dins d'un cotxe. Minuts de silenci davant la seu d'Spanair a Palma de Mallorca.
22/08/2008	<i>Informativos 2</i>	Imatge reiterada de dues noies (Abenauara i Siomara) i el bebè que van morir a l'accident Inserts reiterats dels familiars de les dues noies mortes a l'accident (Abenauara i Siomara)

Quadre 95. Telecinco. Reiteració d'imatges en una mateixa notícia

Data	Programa	Núm. notícia	Reiteració imatges
20/08/2008	<i>Informativos 1</i>	6	Imatges de l'accident des de lluny on només es veu una fumera.
	<i>Informativos 2</i>	16	Imatges de l'entrada de cotxes fúnebres a IFEMA.
21/08/2008	<i>Informativos 1</i>	56	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
	<i>Informativos 2</i>	75	Una parella d'afectats surt d'IFEMA acompanyats amb unes mantes vermelles. Imatges de familiars baixant d'un autocar plorant. Imatges d'una noia confosa que és ajudada pel Samur a caminar.

¹⁴ No inclou les imatges reiterades en una mateixa notícia quan s'indiquen en el quadre següent.

e) imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 96. Telecinco. Imatges de fèretres, morts i ferits

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges de fèretres, morts i ferits
20/08/2008	<i>Informativos 2</i>	7	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		10	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		17	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		32	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		36	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		38	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		42	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
21/08/2008	<i>Informativos 1</i>	46	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>)
		47	Fotografia d'una víctima al lloc de l'accident tapada per un llençol però se li veu part del cos.
		55	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		56	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		59	Fotografia d'una víctima al lloc de l'accident tapada per un llençol, però se li veu part del cos.
	<i>Informativos 2</i>	71	Imatges de cossos tapats amb llençols a la zona de l'accident (videoafeccionat).
		72	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>)
		73	Imatges de cossos tapats amb llençols a la zona de l'accident (videoafeccionat).
		78	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.

f) primers plans, zooms, plans de detall

Quadre 97. Telecinco. Imatges de primers plans i zooms

Data	Programa	Núm. notícia	Primers plans	Zooms
20/08/2008	Informativos 2	7		Zoom d'una noia que es tapa la cara (a través d'un vidre).
		20		Zoom d'una persona afectada entrant a l'Hospital de La Paz.
		21	Primers plans d'afectats plorant, parlant pel telèfon mòbil.	Zoom d'una noia que es tapa la cara (a través d'un vidre).
		28	Primer pla d'un entrevistat quan es posa a plorar.	Zoom d'una noia que es tapa la cara plorant (a través d'un vidre).
21/08/2008	Informativos 1	46	Primer pla d'una afectada plorant dins un cotxe.	Zoom d'una fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>) Zoom sobre persones afectades baixant d'autocars.
		49	Primers plans d'afectats.	Zoom d'una fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>)
		50		Zoom de les persones afectades baixant dels autocars.
		51		Zoom de l'interior d'IFEMA on es veu una parella abraçada i plorant.
		54		Zoom d'una noia que es tapa la cara (a través d'un vidre).
		63	Primers plans dels treballadors de l'Ajuntament plorant.	
	Informativos 2	71	Primer pla d'una afectada plorant dins un cotxe.	
		72		Zoom d'una fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>)
		74		Zoom de les persones afectades plorant a l'interior d'IFEMA.
		75	Primer pla d'una afectada plorant dins un cotxe.	Zoom de les persones afectades baixant d'autocars.

g) transcripció de titulars de grafisme

Quadre 98. Telecinco. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Data	Programa	Núm. notícia	Titular grafisme
20/08/2008	Informativos 1	3	Accidente de avión en la T4
		5	Accidente de avión en la T4
		6	Accidente de avión en la T4 de Madrid-Barajas
	Informativos 2	7	Tragedia aérea en Barajas
		8	Emergencias confirma que sólo hay 26 heridos en los hospitales
		9	Los cadáveres están siendo trasladados al recinto ferial
		10	Los heridos han sido trasladados a varios hospitales de la capital
		11	Familiares de las víctimas son asistidos por psicólogos
		14	La compañía aún no ha confirmado la lista de pasajeros
		15	Los equipos de rescate siguen trabajando en el lugar del accidente
		16	Las labores de identificación están siendo muy complicadas
		18	Los familiares de las víctimas vuelan hacia Madrid
		19	Las labores de identificación están siendo muy complicadas
		20	La Comunidad de Madrid dice que de momento, no hace falta sangre
		21	Los familiares de las víctimas vuelan hacia Madrid
		22	La compañía aún no ha confirmado la lista de pasajeros
		23	Familiares de las víctimas son asistidos por psicólogos
		24	Al menos 7 ciudadanos alemanes facturaron su equipaje en este vuelo
		25	Tenerife, marzo 1977: 585 muertos Tenerife, abril 1980: 146 Málaga, septiembre 1982: 53 muertos Bilbao, febrero 1985: 148 muertos Marruecos, a 12 km de Melilla Septiembre 1998: 38 muertos Málaga, agosto 2001: 4 muertos
		28	La compañía aún no ha confirmado la lista de pasajeros Familiares de las víctimas son asistidos por psicólogos
		29	El accidente más grave en 23 años ha provocado un sinfín de retrasos
		31	Las labores de identificación están siendo muy complicadas
		32	Los heridos han sido trasladados a varios hospitales de la capital
		33	La compañía aún no ha confirmado la lista de pasajeros
		34	Gran repercusión en todo el mundo del accidente aéreo de Barajas
		36	Los heridos han sido trasladados a varios hospitales de la capital
		39	Los equipos de rescate siguen trabajando en el lugar del accidente
		40	Los familiares de las víctimas vuelan hacia Madrid
		41	La compañía aún no ha confirmado la lista de pasajeros
		42	Los heridos han sido trasladados a varios hospitales de la capital
		43	Familiares de las víctimas son asistidos por psicólogos
		44	Las labores de identificación están siendo muy complicadas Los cadáveres están siendo trasladados al recinto ferial

21/08/2008	Informativos 1	48	En el cementerio hay más medios para identificar los cuerpos
		51	Los forenses ya han identificado 39 cadáveres, 10 han sido entregados ya
		56	19 supervivientes, 4 muy graves, 6 graves, y 1 sin identificar
		57	Reunión del gabinete de crisis sobre la tragedia aérea de Barajas
		60	Imágenes inéditas de los primeros minutos tras el accidente aéreo
		61	Se sigue buscando objetos personales que ayuden a la identificación
		63	Conmoción en la Isla , 10 víctimas eran del municipio de San Bartolomé
		65	Los trabajadores de la compañía Spanair están desolados
		67	La compañía dice que la decisión de despegar fue la correcta
	Informativos 2	71 (bloc titulares)	Así fue el rescate Rotos de dolor Ya hay 49 identificados Visita a los heridos ¿Qué ocurrió?
		72	La policía científica sigue buscando pruebas en la zona cero
		74	Los cuerpos están siendo trasladados al cementerio de La Almudena
		75	Cuatrocientas personas han acudido a IFEMA para identificar los cuerpos
		76	Los Reyes y autoridades políticas dan el pésame a las familias
		77	Los Príncipes de Asturias visitan a los supervivientes
		79	La mitad de los pasajeros residían en Gran Canaria
		81	Minutos de silencio en toda España en homenaje a las víctimas
		82	Día difícil en Barajas Hay más miedo entre los pasajeros
		83	Spanair avala el despegue Asegura que la avería estaba aislada
22/08/2008	Informativos 1	89	Primeros entierros
		90 (bloc titulares)	Cerca de la tragedia No se incendió en el aire Espera dolorosa Salvaron vidas
		91	Primeras despedidas de las víctimas en el accidente de Barajas
		92	Hay 103 cadáveres pendientes de identificación y 50 ya reconocidos
		94	Los familiares de los fallecidos se unirán en una asociación
		95	Cuatro aviones militares llegan hoy a Canarias con los primeros féretros
		98	Zapatero reúne a los responsables de las instituciones canarias afectadas
		101	La comisión de investigación busca pistas en la zona del accidente
		103	Evolucionan favorablemente los 19 heridos; ya sólo hay 3 muy graves

	Informativos 2	107	No se incendió el motor
		108 (bloc titulars)	Dolor, cansancio y enfado Las víctimas del JK5022 La tragedia en imágenes
		109	Las cámaras del aeropuerto revelan que no se incendió el motor
		110	Los familiares recibirán 127.000 euros de indemnización
		111	El 1 de septiembre se celebrará el funeral de Estado en Madrid
		112	Los forenses ya han identificado 50 cadáveres
		115	Empiezan a llegar los primeros féretros a Canarias
		116	12 de los heridos siguen graves o muy graves. Uno recibirá pronto el alta

h) avís de la duresa de les imatges

No hi imatges que es puguin qualificar com a de duresa excessiva, segons la definició operativa que consta a la recomanació núm. 8 de les adreçades especialment als professionals de la informació audiovisual en el tractament informatiu de les tragèdies personals.

2.7.4.2. Canal so

a) discurs dramatitzador

Quadre 99. Telecinco. Discurs dramatitzador

Data	Programa	Núm. notícia	Discurs dramatitzador
20/08/08	Informativos 1	3	Presentadora: "Caos, pues en el aeropuerto de Barajas, nos decías además que descontrol porque no hay información... y porque no se sabe si hay víctimas"
		4	Presentadora: "Esa columna de humo... que ha convertido Barajas en un verdadero caos, a esta hora ni salen ni aterrizan aviones"
		5	Reporter: "Una imagen tremendamente dantesca", Presentadora: "tremendísima columna de humo"
		6	Presentadora: "Según algunas informaciones podría haber víctimas mortales", "tremenda columna de humo".
	Informativos 2	7	Presentadora: "Los testimonios de algunos ponen los pelos de punta".
		8	Reportera: "Desde luego es casi un milagro que haya habido supervivientes".
		9	Presentadora: "Rápidamente nos vino a la memoria la imagen de ese mismo pabellón albergando a las víctimas de los atentados del 11-M". Reporter: "Gigantesco tanatorio [...] en uno de los pabellones estarán los familiares en esta durísima espera".
		10	Presentadora: "El impacto del avión sobre la pista ha sido brutal". Reporter: "Nos contaban un caso que realmente pone los pelos de punta"
		13	Presentadora: "Lo que sí debió ser un auténtico infierno para la tripulación y los pasajeros" Off: "el aparato se convirtió en una bola de fuego [...] una avalancha de ambulancias y coches de bomberos [...] La escena en el lugar del accidente era dantesca".
		14	Reporter: "Es impresionante ver los paneles de información con el rótulo de retraso en todas las pantallas"
		15	Presentadora: "Los equipos de emergencia confirman que a las ocho de la tarde todavía había 120 cadáveres en el aeropuerto de Barajas, entre ellos muchos niños".
		16	Presentadora: "Todo el drama y la terrible angustia que se ha vivido desde primera hora de la tarde en Barajas se ha trasladado ahora al pabellón de IFEMA, que se ha habilitado para llevar a los cadáveres. Lucía Rodil, suponemos que se están viviendo escenas dramáticas". Off: "Han pasado cuatro años desde los atentados del 11-M y los pabellones de IFEMA vuelven a ser la muestra de la tragedia [...] hasta el otro, en el pabellón 6, el mismo que el 11-M, han llegado los fallecidos [...] trabaja la policía científica y los forenses para identificar a las víctimas, aunque algunas de ellas están absolutamente carbonizadas".
		17	Presentadora: "En medio de tanto dolor cuesta encontrar algo positivo, pero sí, parece que los milagros existen".

		18	Presentadora: "Me imagino que se han vivido y se siguen viviendo horas de angustia entre los familiares de las víctimas". Reporter: "Momentos de angustia, de desesperación...hemos vivido momentos de todo tipo, personas que no sabían prácticamente lo que estaban contando porque estaban desorientados, también hemos hablado con hermanos de familiares, madres destrozadas, amigos...nosotros lo que hemos podido hablar con algunos familiares y lo que hemos visto son muchos momentos de dolor, caras rotas, llantos y sobre todo incompreensión".
		19	Reportera: "Recinto ferial de IFEMA que se ha convertido en un gigantesco tanatorio improvisado"
		21	Presentadora: "Supones que la Isla debe estar consternada por la tragedia" Reporter: "Muchos familiares se han acercado aquí, rotos de dolor, rostros desencajados, que reflejan lo que están viviendo en estos momentos". Off: "A medida que avanzaba la tarde los dos aeropuertos se han convertido en salas de espera sin esperanza".
		23	Off: "ni siquiera han podido dar la cifra de fallecidos [...] por lo visto temen lo peor".
		25	Presentadora: "En España hemos vivido muchos siniestros. En treinta años casi dos mil personas han muerto en accidente aéreo en nuestro país". Off: "España acababa de despedir con éxito el mundial de fútbol pero un mazazo cae esta vez sobre el aeropuerto de Málaga [...] un año después el duelo se apodera del aeropuerto de Barajas [...] la ruta entre Málaga y Melilla está teñida también por la tragedia".
		26	Presentadora: "este modelo de avión el MD-82 es un aparato que ha protagonizado, contando con el de hoy, hasta seis accidentes graves en los últimos nueve años. Seis accidentes en los que han muerto casi medio millar de personas". Off: "Sobrevolando la selva venezolana uno de los reactores falló, al poco se paró el segundo reactor, el avión cayó en picado durante tres minutos y se estrelló, quedó hecho trizas".
		28	Reportera: "¿Cómo se han vivido esas horas de incertidumbre?, ¿Ustedes han perdido la esperanza? [...] Hay que entender que son familiares, que están destrozados, que han sido muchas horas de incertidumbre [...] son muchos los familiares que han estado en este aeropuerto destrozados, que no saben, que pierden la esperanza, a raíz que van pasando las horas cada vez las esperanzas son menores. Muchísimas llamadas, se pueden contar por cientos, las llamadas que han realizado los familiares a los móviles de esas personas, amigos, hermanos, sobrinos, personas que viajaban en ese vuelo, y ellos intentando buscar, pues eso, un hilo de esperanza, que les cojan un teléfono, que les llamen..."
		31	Reportera: "Está siendo muy difícil... todos los esfuerzos están encaminados a aliviar el dolor de los familiares que están pasando por esto... en el último término se recurre al ADN debido al estado tan terrible que han quedado muchos de los cuerpos".
		32	Reportera: "Solo 2 ó 3 han podido salir por su propio pie y el resto ha tenido que ser rescatado del amasijo de hierros en que ha quedado convertido el aparato".
		38	Off:"el aparato se convirtió en una bola de fuego [...] una avalancha de ambulancias y coches de bomberos",

		39	Reportera: "Aquí continua la situación de nerviosismo, porque ahora mismo hay 250 personas, que son familiares de esas víctimas, que todavía no están seguros si su persona querida está entre los fallecidos".
		40	Reportera: "Han decidido que por cada víctima, que por cada pasajero que volaba en ese fatídico avión, en ese vuelo de Spanair, por cada víctima van a viajar dos familiares, solamente dos. Muchos de los familiares han tenido que quedarse aquí, por lo cual la desesperación aumenta, y aumenta porque para ellos es un consuelo estar al menos cerca, cerca de donde han sucedido los hechos... y hay que sumar a la desesperación el no saber, a la incertidumbre, el no poder dar un abrazo, el no poder estar cerca... ellos están recibiendo ayuda psicológica, pero cualquier ayuda no es suficiente para superar los duros momentos que están viviendo todos estos familiares [...] muchas personas desorientadas se han acercado hasta este aeropuerto... arropar a esas familias que están viviendo sin duda uno de los peores momentos de su vida, porque es una tragedia y siempre ante una tragedia como ésta el superarlo es muy difícil, ante una tragedia como ésta lo único que pueden hacer es darles un abrazo, ayuda moral, ayuda psicológica..." Reporter: "Gracias, Elba, tiene que ser terrible esa incertidumbre".
		41	Reporter: "Las causas de este terrible accidente"
		42	Presentadora: "Seguimos haciendo una ronda por todos los puntos calientes en este día" Reporter: "y cuatro, todavía a esta hora, para que se hagan una idea de la gravedad de las heridas, todavía no están identificados".
		45	Presentadora: "Lo que está claro es que va a ser muy difícil precisar ahora la cifra de fallecidos y van a ser muy difíciles las identificaciones todavía".
21/08/08	Informativos 1	46	Presentadora: "153 muertos y los cadáveres recuperados tendidos sobre el suelo en el improvisado tanatorio de IFEMA. Es la imagen de la tragedia que ha sacudido a España. Los cuerpos, alineados para ser identificados tras el accidente de avión más grave de los últimos 25 años [...] A pesar de todo, a pesar de ese accidente, buenas tardes, comenzamos [...] la brutalidad el impacto fue tal que la cola del avión de Spanair fue lo único que quedó entero".
		47	Presentadora: "Catástrofe, infierno, desastre... la verdad es que podríamos seguir diciendo más palabras y no daríamos con una que describiera lo que se vivía ayer a esta hora en el aeropuerto de Barajas [...] con una imagen y el relato de los testigos, los testigos del horror".
		48	Presentadora: "Pues hace cuatro años también en el 11-M la primera señal de la dimensión del accidente fue que se habilitaba el recinto ferial de Madrid para identificar los cuerpos".
		49	Presentadora: "Allí se encontraron un paisaje desolador hasta para ellos. Cientos de cuerpos, alineados, esperando la identificación". Off: "De nuevo, como en el 11-M, uno de los pabellones de IFEMA se ha habilitado como morgue. Sobrecoge la imagen de los cuerpos alineados sobre el suelo [...] Aquí se comenzaba a poner nombre a cada víctima mortal, detrás de cada nombre, un drama [...] 153 vidas truncadas y centenares de familiares destrozados".

		50	Off: "con el agotamiento reflejado en su cara, llegan acompañados de los psicólogos y por personal voluntario de la compañía Spanair [...] la desesperación y el cansancio también daban paso a momentos de tensión".
		51	Reporter: "IFEMA es lo que llaman un escenario traumático, por eso las horas que aquí pasen los familiares han de ser las mínimas, ya que les marcarán de por vida".
		54	Presentadora: "A pesar de todo, para las familias de las víctimas no hay consuelo que valga. Las escenas de nerviosismo aumentaban a medida que se conocía el número de muertos". Off: "Los gritos de desesperación se oían fuera de la sala que acogía a los familiares. Las lágrimas eran incontenibles al confirmar los nombres de sus allegados [...] muy poca esperanza, prácticamente ninguna [...] la suerte, escasa [...] desconcertados, llenos de incertidumbre, esperaban para viajar a Madrid [...] a la una de la mañana llegaron a Barajas con la terrible cifra de 153 muertos confirmados".
		56	Reportera: "tres siguen siendo los niños ingresados en hospitales de Madrid, sus historias siguen sobrecogiendo. Hay un niño que está bien, tiene ocho años, pero todavía no sabe que ha perdido a sus padres". Off: "Se trata de un niño de ocho años ingresado en el Hospital Niño Jesús que sufre tan sólo una fractura en una pierna. Pero la cara amarga de esta historia es que su padre ha fallecido y se está a la espera de identificar el cuerpo de su madre, que no corresponde con el de la última superviviente identificada".
		57	Reporter: "Coordina los efectivos trasladados en los principales puntos de atención que ha producido esta terrible tragedia".
		58	Off: "A pie de calle, Zapatero se ha encontrado con el dolor [...] su cara reflejaba el pesar por el dolor de la tragedia [...] las familias aún no se creen haber recuperado del infierno a sus seres queridos".
		59	Presentadora: "Todos podemos imaginar el infierno en que se convirtió la zona del impacto", "lo que queda de él (avión) es mínimo, todo lo contrario del trauma que quedará en los testigos". Off: "No había avión. Solo esta parte de la cola en medio de las llamas y la tierra quemada, permitía reconocer el aparato siniestrado, y alrededor decenas de cuerpos calcinados [...] lo que más sorprendió a los que atendieron a los supervivientes es que ninguno gritaba ni casi se quejaba [...] los que estuvieron allí repiten dos palabras: horror y milagro, porque tras lo visto no se explican cómo pudieron encontrar gente con vida".
		61	La reportera es refereix a la zona de l'accident com a "zona cero". Off: "queda el rastro quemado de la catástrofe [...] los operarios llevan más de 24 horas trabajando en el lugar del desastre [...] una de las pocas historias con final feliz dentro de la tragedia".
		62	Off: "En el segundo intento de salida ocurrió la tragedia"
		63	Reportera: "Hoy hemos estado en San Bartolomé de Tirajana, donde el rostro de los vecinos refleja el drama que están viviendo". Off: "En el Ayuntamiento de San Bartolomé los teléfonos no perdonan ni la intimidación del dolor [mentre graven a gent plorant en primer pla] [...] hoy San Bartolomé, con apenas cincuenta mil habitantes, viste de luto sus calles".

		64	Off: "Hoy toda España llora. Éstas son lágrimas derramadas en La Guardia, en Jaén [...] sus seres queridos no encuentran consuelo [...] los vecinos de Toro están conmocionados [...] María José espera a su amiga que llega de París, le tiene que contar algo, la peor de las noticias, que su hijo iba en el vuelo [...] entre tanto dolor parece que también hay hueco para los milagros".
		65	Presentadora: "Hoy todo el mundo callado, mirándose de reojo y casi nadie quiere abrir los periódicos". Reportera: "Aquí a esta hora todavía están los sentimientos a flor de piel, sentimientos de dolor y de incredulidad por parte de los trabajadores de Spanair que todavía no se creen que hayan perdido a nueve de sus compañeros, y nervios, muchísimos nervios por parte de los pasajeros que hoy tenían que volar con esta compañía".
		66	Off: "En Valencia, un silencio sepulcral y caras de tristeza se han adueñado del aeropuerto durante un minuto".
		67	Reportera: "300 trabajadores se han concentrado para llorar juntos la pérdida de sus compañeros".
		68	Presentadora: "el luto ha llegado a Pekín"
		69	Reporter: "Todo el mundo está consternado y tremendamente entristecido [...] tremenda tragedia [...] accidente terrible".
	Informativos 2	71	Presentadora: "minutos después llegan los servicios de emergencia y se encontraban este terrible panorama [...] Esto es <i>Informativos Telecinco</i> , todavía consternados por el accidente del vuelo 5022 [...] No hay palabras para describir las sensaciones que provocan escenas como éstas [...] son los familiares de las víctimas rotos de dolor y por el cansancio".
		72	Presentadora: "La imagen que mejor ilustra la tragedia es la que nos llega del tanatorio improvisado en el recinto ferial de IFEMA. Son los cuerpos apilados en este pabellón habilitado como morgue. Los cadáveres, tapados con mantas a la espera de ser identificados". El reporter es refereix a la zona de l'accident com a "zona cero".
		73	Off: "los primeros vehículos de emergencia llegando a una escena terrible [...], en estas fotografías vemos más detalles de la tragedia [...] nos cuentan que cuando sacaron a uno de los niños les preguntó dónde estaba su padre y cuándo se acababa la película".
		74	Presentadora: "veíamos hace un momento esa imagen sobrecogedora de los 153 cuerpos tendidos en el pabellón de IFEMA". Reporter: "la mayoría han quedado en tal estado que va a ser necesario hacerles las pruebas del ADN", "pese a todo ya hay familias que han podido terminar con su agonía". Off: "El pabellón 6 de IFEMA de nuevo el centro del dolor [...] el dolor es enorme y se multiplica en multitud de casos, hay familias que han perdido a varios de sus miembros".
		75	Reportera: "Dedicado en cuerpo y alma a la atención de los familiares, dedicado en cuerpo y alma a la identificación más rápida posible de los fallecidos [...] en términos médicos se dice que estos pabellones son un escenario traumático por el que los familiares debían pasar el menor tiempo posible, porque sin duda para esas 400 personas que lo han tenido que pisar será siempre el escenario más terrible de su vida". Off: "Las horas de angustia pasan factura a las familias [...] intentan buscar respuestas, pero ningún consuelo es suficiente".

		79	Reporter: "Ya no se trata de grandes cifras, sino de pequeñas historias que conmueven y de dolores muchos más íntimos". Off: "Aún sin cuerpo, en el tanatorio de Ingenio los familiares de Rubén velan un recuerdo [...] sólo el viento y el silencio pasean hoy por las calles de esta localidad [...] con alrededor de 50.000 habitantes este municipio intenta superar una tragedia que a todos les toca muy de cerca".
		80	Presentadora: "En Canarias el impacto ha sido brutal, pero las escenas de dolor se repiten en muchos puntos del país. En el avión viajaban familias que iban o venían de vacaciones. Han fallecido padres, hijos, hermanos... se llora la muerte de familias enteras. Al menos seis familias completas han perdido la vida, aunque también queda algún hueco para el milagro". Off: "Hay quien ya no tiene ni lágrimas [...] Benditas lágrimas de alivio".
		81	Presentadora: "Y en muchas ciudades españolas, silencio".
		82	Presentadora: "Hoy en los aeropuertos la tensión se palpaba, hemos visto a trabajadores llorando, a pasajeros que no se atrevían a mirar los periódicos. Casi nadie los llevaba abiertos, sino doblados, para no ver las fotos de portada, y por supuesto, a bordo de los aviones se ha suspendido el reparto de prensa. ¿Qué difícil recuperar la normalidad después de una tragedia semejante, verdad?" Reporter: "Barajas funciona ya a pleno rendimiento pero seguro que a sus empleados les costará mucho tiempo recuperarse de lo ocurrido ayer aquí. Hoy hemos visto rostros desencajados, más de una lágrima aquí en la zona cero [...] hoy hemos visto a muchos pasajeros que les costaba más que nunca subirse a un avión, sobre todo aquellos que hoy tomaban ese mismo vuelo que nunca llegó a aterrizar en Las Palmas". Off: "A la misma hora, en el mismo vuelo, el día después [...] nervios, dudas, es el sentir de los que hoy tenían que coger un avión y sobre todo miedo, miedo a volar [...] caras largas, silencio y tensión en un aeropuerto que ha registrado una actividad similar a un día normal".
		84	Presentadora: "Vean y escuchen la perplejidad con la que le cuenta a su esposa lo que está viendo".
		87	Presentador: "Vamos a Valencia, allí también ha quedado todo alterado con el trágico accidente de Barajas [...] Gran Premio ensombrecido por el dolor que hoy sentimos todos, pero la vida sigue".
		91	Presentadora: "La imagen de hoy, la que mejor expresa el dolor de los familiares es la del primer entierro y lo peor es que la vamos a ver multiplicada por 153, 153 despedidas, 153 vidas truncadas, como la de Isaac Domínguez".
		95	Off: "El regreso era un nuevo paso en el lento camino de la agonía". Reporter: "Poco a poco las cifras dan paso a la tragedia y la historia parece no tener fin".
		96	Presentadora: "Hay muy pocas, pero hemos tenido imágenes inéditas del momento posterior al accidente. Sobrecoge ver a los equipos de emergencia buscando supervivientes en el río, pero quizá lo que más impresiona es cómo quedó la cola de avión".
22/08/08	Informativos 1	97	Off: "Tras la explosión, lo que vio le dejó paralizado. El terreno todavía en llamas, la inmensa columna de humo de más de 1 km y una enorme mancha negra. En esos momentos supo que se trataba de un grave accidente".

		101	Presentadora: "No sólo las cajas negras darán información sobre ese avión que acabamos de ver. Como si fuera la escena de un crimen, habrá que analizar también el lugar de la catástrofe".
		102	Off: "Todos coinciden en algo. Esas imágenes, esos momentos, vuelven cuando han pasado varios días".
		104	Presentadora: "De entre los 19 heridos, 2 que nos preocupan especialmente, 2 de los niños, Roberto y Jesús, ni siquiera han cumplido los 10 años y ya se tienen que enfrentar a una situación difícil hasta para un adulto. El resto de su vida serán los supervivientes del JK5022". Reporter: "Roberto, de 6 años, viajaba junto a su hermana María. Ella no sobrevivió, él se recupera de un traumatismo craneo-encefálico. Su madre, superando el dolor de haber perdido a su otra hija, no se separa de él".
		105	Presentadora: "La mayor de las tragedias es la que viven los que se han quedado solos. Había familias prácticamente enteras en ese avión. Han muerto hermanos, padres, hijos. Vamos conociendo las historias más tristes". Off: "Es duro escuchar a los que han perdido tanto. Aún más duro ponerle cara a esas sobrinas, a esos seres queridos".
		106	Presentadora: "Un grupo de personas sin mayor relación que la de coincidir el peor día en el peor lugar. Ahora sus familias y sus amigos están unidos para siempre por esta tragedia".
	Informativos 2	113	Off: "Su madre continua debatiéndose entre la vida y la muerte". Reporter: "Son muchas las historias truncadas y muchas las lágrimas derramadas".

2.7.4.3. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 100. Telecinco. Altres recursos d'espectacularització

Data	Programa	Núm. notícia	Recurs d'espectacularització
20/08/2008	Informativos 2	7	Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		8	Zoom sobre la zona de l'accident.
		18	Imatges persones afectades caminant pels passadissos de l'aeroport plorant.
		21	Imatges de dues persones afectades plorant i tapant-se la cara per no ser gravades.
		28	Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		33	Imatges de persones afectades caminant per l'aeroport escortats i alguns d'ells plorant.
		38	Imatges de persones afectades parlant pel telèfon mòbil i ploroses.
		40	Imatges de persones afectades parlant pel telèfon mòbil i ploroses.
21/08/2008	Informativos 1	46	Imatges de persones afectades plorant.
		47	Imatges que no es corresponen amb l'àudio: so de les sirenes d'ambulància de fons durant els inserts.
		49	Imatges de persones afectades plorant.
		50	Imatges de persones afectades plorant. Imatges d'una persona afectada que és atesa per serveis mèdics.
		54	Imatges de persones afectades plorant i parlant pel mòbil. Àudio d'una dona plorant i cridant a l'interior d'una sala per a familiars.
		64	Imatges de dues persones afectades caminant pel carrer i plorant. Imatges d'una persona afectada caminant per l'aeroport parlant pel mòbil i plorant.
	Informativos 2	71	Imatges de persones afectades plorant.
		75	Imatges d'una persona afectada que és atesa per serveis mèdics. Imatges de persones afectades abraçades i plorant.
		79	Imatges de familiars a l'aeroport plorant i parlant pel telèfon mòbil. Imatges de treballadors de l'Ajuntament de San Bartolomé plorant.
		80	Imatges de persones afectades pel carrer plorant i durant uns segons només s'escolta el so ambient dels plors. Imatges d'una persona afectada plorant i parlant pel mòbil a l'aeroport.
22/08/2008	Informativos 1	91	Imatges de persones afectades abraçades plorant.
		105	Imatge de les persones afectades entrevistades plorant.
	Informativos 2	107	Zoom sobre la zona de l'accident.
		111	Imatges de persones afectades plorant.

2.7.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades

En aquest punt, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 2: "Cal evitar de recórrer a la participació de menors" i 5 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua, que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats [...]" i 5 (adreçada a les autoritats: "[...] les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el seu dret a la intimitat i la privadesa".

2.7.5.1. Presència d'adults identificables

Quadre 101. Telecinco. Presència d'adults identificables¹⁵

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals					
		Nom i cognoms	Edat	Dades laborals	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
63	Persona morta (home)			Regidor de cultura de l'Ajuntament de San Bartolomé de Tirajana	San Bartolomé de Tirajana		Fotografia
	Persona morta (dona)				San Bartolomé de Tirajana	Esposa del regidor de cultura de l'Ajuntament de San Bartolomé de Tirajana	
	Víctima ¹⁶ (home)		31 anys	Metge	San Bartolomé de Tirajana	Fillastre del propietari de la farmàcia Chano de San Bartolomé de Tirajana	Imatge de la façana de la farmàcia de la família
64	Persona morta (home)				La Guardia		Imatge de la façana del domicili
	Persona morta (dona)				La Guardia		Imatge de la façana del domicili
	Persona morta (dona)	Amalia			Fregeneda		Imatge de la façana del domicili
	Persona morta (dona)	María del Pilar Márquez Valle		Treballadora de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa
	Persona morta (dona)	Juli Fernández Manso		Treballadora de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa
	Persona morta (home)	Sergio de la Riva Cuadrado		Treballador de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa
	Persona ferida (dona)	Antonia			Úbeda		

¹⁵ S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a *Dades personals*.

¹⁶ La cadena no especifica si la víctima és una persona ferida o morta.

79	Persona morta (home)	Rubén			Ingenio		
	Persona morta (home)	Laudencio		Regidor de cultura de l'Ajuntament de Tirajana	San Bartolomé de Tirajana		Fotografia
	Persona morta (dona)				San Bartolomé de Tirajana	Esposa de Laudencio	
80	Persona morta (dona)	Amalia			Fregeneda		Imatge de la façana del domicili
	Persona morta (dona)	María del Pilar Márquez Valle		Treballadora de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa
	Persona morta (dona)	Juli Fernández Manso		Treballadora de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa
	Persona morta (home)	Sergio de la Riva Cuadrado		Treballador de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa
	Persona morta (home)	José		Pilot	Mallorca		Fotografia
	Persona ferida (dona)	Antonia		Auxiliar de vol	Úbeda		
83	(No el citen com a víctima)	Antonio Luna		Comandant del vol JK 5022 d'Spanair			
89	Persona morta (home)	David Caballero	26 anys		Canàries		
	Persona morta (home)	Isaac Domínguez	21 anys		Salamanca		
91	Persona morta (home)	Isaac Domínguez	21 anys		Salamanca		
	Persona morta (home)	David Caballero	26 anys		Canàries		
95	Persona morta (home)	David Caballero	26 anys		Canàries		
	Persona morta (dona)	Rubén			Ingenio		Fotografia
	Persona morta (dona)	Antoinette			Bulgara. Vecindario		Fotografia. Imatge de la façana del domicili
104	Persona morta (home)	Alfredo			Torralba de Calatrava	Marit de Gregoria	Fotografia. Imatge de la façana del domicili
	Persona ferida (dona)	Gregoria			Torralba de Calatrava	Esposa d'Alfredo	Fotografia. Imatge de la façana del domicili
105	Persona morta (dona)	Siomara	19 anys		Canàries		Fotografia

106	Persona morta (home)	José Joaquín Pérez de Obanos	61 anys	President de la Confederació de Cooperatives Agràries d'Espanya	Liédena		3 fotografies
	Persona morta (home)	Francesc Mulet	32 anys	Pilot d'aviació		Copilot de l'avió accidentat	Fotografia
	Persona morta (home)	José Fernández		Comandant d'aviació d'Spanair			Fotografia
	Persona morta (home)	Baldomero			Biso del Marqués (Ciudad Real)	Marit de Mari Carmen i pare de Carlos	
	Persona morta (dona)	Mari Carmen			Biso del Marqués (Ciudad Real)	Esposa de Baldomero i mare de Carlos	
	Persona morta (home)	Carlos	19 anys		Biso del Marqués (Ciudad Real)	Fill de Baldomero i Mari Carmen	
	Persona morta (home)	Issac Domínguez	21 anys		Salamanca		
108	Persona morta (dona)	Siomara	19 anys		Gran Canaria		Fotografia
	Persona morta (home)	Alfredo				Marit de Gregoria	Fotografia
	Persona ferida (dona)	Gregoria				Esposa d'Alfredo	Fotografia
	Persona morta (home)	Francesc Mulet	32 anys	Pilot d'aviació d'Spanair		Copilot de l'avió accidentat	Fotografia
111	Persona morta (home)	Isaac Domínguez	21 anys		De Salamanca i residia a Catalunya		
113	Persona morta (home)	Alfredo					Fotografia
	Persona ferida (dona)	Gregoria					Fotografia
	Persona morta (home)	Francesc Mulet	32 anys	Pilot d'aviació d'Spanair	Palma de Mallorca	Copilot de l'avió accidentat	Fotografia
	Persona morta (home)	José Fernández		Pilot d'aviació	Palma de Mallorca		Fotografia
	Persona morta (home)	José Joaquín Pérez de Obanos			Liédena		3 fotografies
	Persona morta (home)	Rubén			Gran Canaria		Fotografia
	Persona morta (dona)	Maria Jesús			Gran Canaria		Fotografia
	Persona morta (dona)	Antoinette			Bulgara		Fotografia
	Persona morta (home)	Baldomero			Biso del Marqués (Ciudad Real)	Marit de Mari Carmen i pare de Carlos	
	Persona morta (dona)	Mari Carmen			Biso del Marqués (Ciudad Real)	Esposa de Baldomero i mare de Carlos	
	Persona morta (home)	Carlos	19 anys		Biso del Marqués (Ciudad Real)	Fill de Baldomero i Mari Carmen	
114	Persona morta (dona)	Siomara	19 anys		Canarias		Fotografia
115	Persona morta (dona)	Yaysa Medina	26 anys		Telde (Canarias)		
	Persona morta (home)	Joseph Alcón			Canarias		
	Persona morta (dona)	Mónica Diepa			Canarias		

2.7.5.2. Presència de menors identificables

Quadre 102. Telecinco. Presència de menors identificables¹⁷

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals				
		Nom i cognoms	Edat	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
80	Persona morta (nena)	Amalia		La Fregeneda (Salamanca)		Imatges de la façana de la casa
	Persona ferida (nena)	Maria		La Fregeneda (Salamanca)		Imatges de la façana de la casa
104	Persona ferida (nen)	Jesús	8 anys	Torralba de Calatrava (Ciudad Real)		Imatges de la façana de la casa
	Persona ferida (nen)	Roberto	6 anys			
	Persona morta (nena)	Maria			Germana de Roberto	
105	Persona morta (nena)	Abenauara	14 anys	Illes Canàries		Fotografia
	Persona morta (bebè)		11 mesos	Illes Canàries		Fotografia
108	Persona morta (nena)	Abenauara	14 anys	Illes Canàries		Fotografia
	Persona morta (bebè)			Illes Canàries		Fotografia
113	Persona morta (nen)	Ignacio	16 anys	Viso del Marqués		
114	Persona morta (nena)	Abenauara	14 anys	Illes Canàries		Fotografia
	Persona morta (bebè)		11 mesos	Illes Canàries		Fotografia

2.7.5.3. Rebuig manifest a la càmera

Quadre 103. Telecinco. Rebuig manifest a la càmera

Data	Programa	Núm. notícia	Rebuig manifest a la càmera
20/08/2008	Informativos 2	7	Imatge de dues persones afectades que es tapen la cara a l'arribar a l'aeroport.
		21	Imatge de dues persones afectades que es tapen la cara a l'arribar a l'aeroport.
		38	Imatge de dues persones afectades que es tapen la cara a l'arribar a l'aeroport.
		40	Imatge de dues persones afectades que es tapen la cara a l'arribar a l'aeroport.
21/08/2008	Informativos 1	49	Imatges de persones afectades corrent les cortines de l'autocar perquè no els gravin.
		63	Imatges de dues persones afectades abraçades plorant i tapant-se la cara davant les càmeres.
	Informativos 2	79	Imatges de dues persones afectades abraçades i plorant tapant-se la cara davant les càmeres.

¹⁷ S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a *Dades personals*.

2.8. El tractament informatiu a Antena 3

2.8. El tractament informatiu a Antena 3

2.8.1. Atenció informativa

El prestador de serveis emet la primera informació sobre el tema a les 14:58:57 del dia 20 d'agost de 2008.

2.8.1.1. Estructura de graella

Quadre 104. Antena 3. Relació de teleinformatius i no-teleinformatius. Programes amb informació sobre l'accident

Prestador	Data	Programa	Hora d'inici	Hora final
Antena 3	20/8	<i>Noticias 1</i>	14:58	15:45
		<i>Informativo especial</i>	16:46	17:31
		<i>El método Gonzo</i>	17:32	19:53
		<i>Informativo especial</i>	20:31	20:57
		<i>Noticias 2</i>	20:58	21:48
		<i>Informativo especial</i>	22:01	22:18
	21/8	<i>Informativo especial</i>	10:00	12:06
		<i>Noticias 1</i>	14:58	15:44
		<i>Informativo especial</i>	17:01	17:24
		<i>El método Gonzo</i>	17:24	19:31
		<i>Informativo especial</i>	20:20	20:51
		<i>Noticias 2</i>	20:58	21:44
	22/8	<i>Informativo especial</i>	10:01	12:01
		<i>Noticias 1</i>	14:58	15:42
		<i>El método Gonzo</i>	17:58	18:51
		<i>Noticias 2</i>	20:59	21:43
		<i>¿Dónde estás corazón?</i>	22:25	23:28

Quadre 105. Antena 3. Estructura de graella de l'atenció informativa. Programes amb informació sobre l'accident¹⁸

Informació sobre l'accident		20/08/2008	21/08/2008	22/08/2008
10:00		Informativo especial	Informativo especial	
10:15				
10:30				
10:45				
11:00				
11:15				
11:30				
11:45				
12:00				
12:15				
12:30				
13:00				
13:30				
14:00				
14:30				
14:45				
15:00	Noticias 1 Primera noticia 14:58:57	Noticias 1	Noticias 1	
15:15				
15:30				
15:45				
16:00				
17:00	Informativo especial	Informativo especial		
17:15				
17:30				
17:45	El método Gonzo	El método Gonzo	El método Gonzo	
18:00				
18:15				
18:30				
18:45				
19:00				
19:15				
19:30				
19:45				
20:00				
20:30		Informativo especial		
20:45	Informativo especial			
21:00	Noticias 2	Noticias 2	Noticias 2	
21:15				
21:30				
21:45				
22:00	Informativo especial			
22:15				
22:30			¿Dónde estás corazón?	
22:45				
23:00				
23:15				
23:30				

¹⁸ Els programes ombrejats en blau són teleinformatius i els ombrejats en taronja són un altre tipus de programes (no-teleinformatius). La superfície no és estrictament proporcional a la durada dels programes.

2.8.1.2. Temps de notícia sobre el tema

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: "Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes [...]"

Quadre 106. Antena 3. Atenció informativa

Data	Teleinformatius	No-teleinformatius	Total
20/08/2008	01:02:29	03:48:22	04:50:51
21/08/2008	01:31:12	05:06:58	06:38:10
22/08/2008	00:57:45	02:53:49	03:51:34
Total	03:31:26	11:49:09	15:20:35

Figura 20. Antena 3. Atenció informativa en els teleinformatius i en els no-teleinformatius

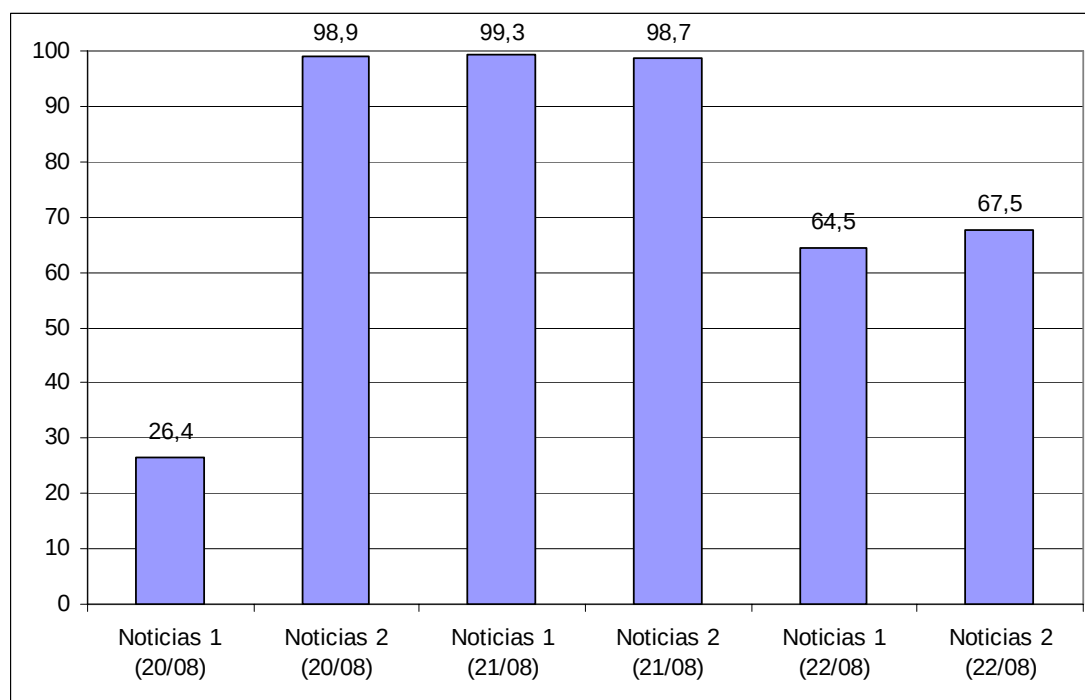
Quadre 107. Antena 3. Percentatge de temps de notícia en els no-teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	<i>El método Gonzo</i>	02:20:46	02:20:46	100,0
	<i>Informativo especial 1</i>	00:44:04	00:44:04	100,0
	<i>Informativo especial 2</i>	00:26:56	00:26:56	100,0
	<i>Informativo especial 3</i>	00:16:36	00:16:36	100,0
21/08/2008	<i>El método Gonzo</i>	02:07:24	02:07:24	100,0
	<i>Informativo especial 1</i>	02:06:25	02:06:25	100,0
	<i>Informativo especial 2</i>	00:23:05	00:23:05	100,0
	<i>Informativo especial 3</i>	00:30:04	00:30:04	100,0
22/08/2008	<i>¿Dónde estás corazón?</i>	00:01:00	01:02:54	1,6
	<i>El método Gonzo</i>	00:53:22	00:53:22	100,0
	<i>Informativo especial</i>	01:59:27	01:59:27	100,0
Total		11:49:09	12:51:03	92

Quadre 108. Antena 3. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius

Data	Programa	Temps de notícia	Durada total del programa	% de temps de notícia sobre el total
20/08/2008	<i>Noticias 1</i>	00:12:18	00:46:34	26,4
	<i>Noticias 2</i>	00:50:11	00:50:43	98,9
21/08/2008	<i>Noticias 1</i>	00:45:25	00:45:44	99,3
	<i>Noticias 2</i>	00:45:47	00:46:22	98,7
22/08/2008	<i>Noticias 1</i>	00:28:11	00:43:41	64,5
	<i>Noticias 2</i>	00:29:34	00:43:50	67,5
Total		03:31:26	04:36:54	76,4

Figura 21. Antena 3. Percentatge de temps de notícia sobre el tema en els teleinformatius

Quadre 109. Antena 3. Títol i temps de notícia en els teletinformatius

Data	Programa	Núm. notícia	Títol de la notícia	Durada
20/08/2008	Notícies 1	1	Informació del bloc titulars.	00:00:18
		2	Un avió de la companyia Spanair surt de la pista d'enlairament de Barajas i s'incendia.	00:00:53
		3	Una gran columna de fum negre es pot observar des de tots els punts de Barajas i les dades sobre les víctimes són confuses.	00:01:27
		4	El portaveu d'emergències de Madrid confirma l'existència de desenes de víctimes en l'accident de l'avió d'Spanair.	00:01:52
		5	Els equips sanitaris i d'emergències treballen amb esforç per salvar els ferits que s'han pogut produir.	00:01:34
		6	Cancel·lats els aterratges i els enlairaments de la T4 de Barajas.	00:00:46
		7	Fonts sanitàries confirmen que hi ha diversos morts i almenys 43 passatgers ferits en l'accident a Barajas.	00:00:34
		8	Retards i cancel·lacions de vols davant la sorpresa de molts passatgers que no saben que passa a Barajas.	00:00:58
		9	Confirmades dues víctimes dels 160 passatgers que viatjaven en l'avió accidentat a Barajas mentre aquest segueix fumejant.	00:02:12
		10	Almenys set persones mortes i un nombre indeterminat de ferits en l'accident d'avió de Barajas.	00:01:44
	Notícies 2	11	Informació del bloc titulars.	00:04:09
		12	Almenys 146 morts i casi 30 ferits en l'accident d'avió a Barajas.	00:00:45
		13	Un dels motors de l'avió sinistrat ha fallat en enlairar-se quan ja no podia retrocedir i les caixes negres ja s'han recuperat.	00:02:04
		14	Centenars d'efectius del Samur, la Creu Roja i de Protecció Civil han participat en les tasques de rescat i d'evacuació de les víctimes.	00:01:27
		15	Els familiars dels passatgers arriben a Barajas completament atordits i desorientats en busca d'informació.	00:01:56
		16	Activat el protocol 11-M i tots els cadàvers han estat traslladades al recinte IFEMA per ser identificats.	00:01:56
		17	Els supervivents de l'accident d'avió són en diversos hospitals de Madrid.	00:02:42
		18	L'avió sinistrat es dirigia a l'illa de Gran Canària i des d'allà surten cap a Madrid familiars dels passatgers morts.	00:01:46
		19	L'avió sinistrat tenia 15 anys d'antiguitat i l'última revisió la va passar al gener.	00:01:42
		20	Entrevista a Juan Carlos Lozano, pilot d'avions i portaveu del sindicat SEPLA.	00:04:11
		21	José Luis Rodríguez Zapatero arriba a Barajas per conèixer de primera mà què ha passat.	00:00:52
		22	Una parella de Canàries salva la vida per haver arribat tard a l'hora de facturar el seu equipatge.	00:01:28
		23	Desenes de psicòlegs intenten consolar els familiars de les víctimes.	00:01:37
		24	Televisions i diaris internacionals es fan ressò de l'accident aeri de Barajas.	00:00:35

		25	Declaracions d'una familiar d'un passatger del vol accidentat realitzades a l'aeroport de Las Palmas de Gran Canària.	00:03:32
		26	Entrevista a Juan Carlos Lozano, pilot d'avions i portaveu del sindicat SEPLA.	00:02:51
		27	La Comunitat de Madrid amplia a 151 les víctimes de l'accident d'avió a Barajas.	00:00:35
		28	Set dels vint supervivents de l'accident estan ingressats a l'Hospital de La Paz de Madrid.	00:01:13
		29	Diversos ministres i polítics es reuneixen en un gabinet de crisi.	00:01:21
		30	Feia 25 anys que no hi havia cap accident aeri a Barajas.	00:02:19
		31	La bandera espanyola onejarà a mig pal a la vila olímpica de Pequín.	00:00:34
		32	Resum del que ha succeït cronològicament a Barajas.	00:01:54
		33	Centenars d'efectius del Samur, la Creu Roja i de Protecció Civil han participat en les tasques de rescat i d'evacuació de les víctimes.	00:01:28
		34	La familiar d'un dels passatgers alertava moments abans de l'accident que ja hi havia problemes.	00:00:50
		35	A l'Aeroport del Prat hi havia familiars d'un supervivent.	00:00:31
		36	Els familiars dels passatgers arriben a Barajas completament atordits i desorientats en busca d'informació.	00:02:05
		37	Els forenses procediran a la identificació dels cadàvers al recinte d'IFEMA.	00:00:56
		38	Els ferits estan sent atesos en diversos hospitals de Madrid.	00:00:56
		39	Pérez Rubalcaba està informant Zapatero sobre el que ha succeït.	00:00:36
		40	Imatges de la jornada tràgica a Barajas.	00:01:20
21/08/2008	Notícies 1	41	Informació del bloc titulars.	00:04:08
		42	Els serveis d'emergències recuperen les darreres dues víctimes de l'accident d'avió.	00:01:08
		43	Els Reis d'Espanya visiten el pavelló núm. 6 d'IFEMA per mostrar el condol als familiars de les víctimes de l'accident aeri.	00:01:47
		44	Els psicòlegs ajuden a passar els moments difícils als familiars de les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	00:01:01
		45	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 49 dels 153 morts.	00:01:15
		46	Zapatero promet als familiars de les víctimes de l'accident que la investigació serà ràpida, exhaustiva i rigorosa.	00:01:36
		47	Esperanza Aguirre visita els pocs supervivents de l'accident aeri de Barajas.	00:02:44
		48	Membres dels serveis d'emergències acudeixen als hospitals per tal de conèixer l'estat dels supervivents a l'accident.	00:02:24
		49	Un supervivent de l'accident aeri de Barajas explica als seus familiars com va viure l'accident.	00:01:37
		50	Dinou dels cent cinquanta-tres passatgers sobreviuen a l'accident aeri de Barajas.	00:01:45
		51	Els familiars de les víctimes de l'accident aeri reivindiquen que les autoritats els proporcionin més informació.	00:02:20

		53	Els passatgers de l'avió accidentat a Barajas tornaven a casa o anaven de vacances a Gran Canària.	00:01:45
		54	Una comissió tècnica d'investigació treballa a la zona de l'accident aeri per tal d'esbrinar els motius del sinistre.	00:02:36
		55	Dirigents de la companyia Spanair confirmen que l'avió accidentat va tenir un problema en la presa d'aire del motor.	00:01:48
		56	Zapatero crea un gabinet de crisi per tal d'examinar els motius de l'accident aeri de Barajas.	00:00:53
		57	El Comitè de Direcció del PP es reuneix per analitzar els motius de l'accident aeri de Barajas.	00:00:52
		58	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes.	00:01:24
		59	Nervis entre els passatgers del vol JK5022 del 21 d'agost i el personal d'Spanair fa tres minuts de silenci.	00:01:18
		60	L'aeroport de Gran Canària habilita una sala per tal d'ajudar els familiars de les víctimes de l'accident aeri.	00:01:47
		61	Cronologia dels fets de l'accident aeri de Barajas.	00:02:36
		62	La delegació espanyola de les olimpíades de Pequín fa un minut de silenci en record de les víctimes de l'accident aeri.	00:03:28
		63	Imatges de l'accident aeri del vol JK5022 d'Spanair a l'Aeroport de Barajas.	00:03:07
		52	Repàs a la identitat i la tragèdia d'algunes de les famílies de les víctimes.	00:02:06
	Notícies 2	64	Imatges de la zona de l'accident després del sinistre.	00:00:33
		65	44 víctimes ja han estat identificades.	00:00:29
		66	Les persones afectades busquen respostes.	00:00:42
		67	Els Reis donen el condol a les persones afectades.	00:00:31
		68	Les autoritats donen el condol a les persones afectades.	00:00:15
		69	Última hora de l'estat dels ferits de l'accident de Barajas.	00:00:30
		70	Traslladen els cossos dels no identificats a La Almudena.	00:00:22
		71	Els familiars de les víctimes demanen més informació.	00:00:28
		72	Imatges exclusives de la situació que es van trobar els serveis d'emergències just després de l'accident aeri de Barajas.	00:01:20
		73	Els forenses reprenen la identificació de les víctimes després de reconèixer ja 49 dels 153 morts.	00:02:04
		74	El bisbe de Gran Canària fa un ofici per les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	00:00:16
		75	Reportatge sobre el testimoni de l'accident de Barajas d'una metgessa del SUMMA de Madrid.	00:01:29
		76	Els cossos de les víctimes de l'accident de Barajas que no han pogut ser identificats es traslladen al dipòsit de La Almudena.	00:00:55
		77	Els Prínceps d'Astúries visiten els supervivents de l'accident aeri de Barajas en sis hospitals de Madrid.	00:01:29
		78	Els Reis d'Espanya visiten el pavelló núm. 6 d'IFEMA per mostrar el condol als familiars de les víctimes de l'accident aeri.	00:00:31

		79	Zapatero diu que el govern posarà a disposició de les famílies afectades tots els mitjans per facilitar els tràmits administratius.	00:00:56
		80	De la Vega anuncia la creació d'una comissió d'investigació per esclarir els fets de l'accident de Barajas.	00:00:44
		81	El Comitè de Direcció del PP es reuneix per analitzar la situació de l'accident aeri de Barajas.	00:00:49
		82	Esperanza Aguirre visita els pocs supervivents de l'accident aeri de Barajas.	00:01:38
		83	Els familiars de les víctimes de l'accident aeri reivindiquen que els proporcionin més informació.	00:03:03
		84	Concentracions arreu de l'Estat en memòria de les víctimes.	00:02:07
		85	Entrevista a Francisco Martínez, bomber de l'Aeroport de Barajas, i Mari Luz Sabine, supervisora de Protecció Civil.	00:03:49
		86	La pista des d'on va intentar enlairar-se l'avió sinistrat es tanca durant dues hores perquè la Comissió d'investigació la inspeccioni.	00:02:38
		87	Spanair confirma que l'avió accidentat va tenir un problema en una presa d'aire i que va quedar solucionat abans d'autoritzar-ne l'enlairament.	00:01:44
		88	Entrevista a José María Vázquez, president del Sindicat de Pilots Espanyols.	00:03:21
		89	Els pobles i les ciutats de les Illes Canàries, consternats per l'accident aeri de Barajas.	00:02:12
		90	Passatgers, personal de terra i membres dels aeroports mostren el seu condol a les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	00:01:43
		91	Entrevista a José María Vázquez, president del Sindicat de Pilots Espanyols.	00:01:10
		92	Repàs dels últims comunicats mèdics dels dinou supervivents de l'accident aeri de Barajas.	00:02:11
		93	Entrevista a Francisco Martínez, bomber de l'Aeroport de Barajas, i Mari Luz Sabine, supervisora de Protecció Civil.	00:01:23
		94	La delegació espanyola de les olimpíades fa un minut de silenci en record de les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	00:01:57
		95	Els esportistes espanyols mostren el seu condol a les víctimes de l'accident aeri de Barajas des de la Xina.	00:01:17
		96	Els clubs de futbol i la Fórmula 1 mostren el seu condol a les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	00:00:27
22/08/2008	Notícies 1	97	Els familiars de les víctimes tornen a l'Hotel Auditorium, on passen la segona nit després de l'accident.	00:00:25
		98	Les víctimes no identificades són traslladades a La Almudena per realitzar les proves d'ADN.	00:00:19
		99	Imatges de la zona de l'accident després del sinistre.	00:00:42
		100	Declaracions del SEPLA.	00:00:40
		101	Traslladen els cossos dels no identificats a La Almudena.	00:00:46
		102	Els familiars de les víctimes demanen més informació.	00:00:27
		103	Alguns supervivents van arriscar la vida per salvar altres persones.	00:00:17

		104	Imatges gravades per un videoafeccionat de la columna de fum deixada per l'accident aeri de Barajas.	00:01:24
		105	Un vídeo d'AENA, de les càmeres de l'Aeroport de Barajas, confirma que l'avió no es va incendiar fins que va impactar a terra.	00:01:34
		106	El SAMUR improvisa un hospital de campanya a La Almudena per atendre els familiars de les víctimes que s'hi acosten.	00:02:26
		107	De la Vega es reuneix amb els familiars de les víctimes per escoltar les seves queixes i oferir-los assistència legal.	00:02:09
		108	Zapatero es reuneix amb Paulino Rivero per informar-lo dels detalls de l'accident i coordinar el trasllat de les víctimes.	00:00:32
		109	El primer cos d'una de les víctimes de l'accident aeri de Barajas arriba a les Illes Canàries.	00:01:41
		110	Un club de natació de les Canàries mostra el seu condol per la mort d'una família a l'accident aeri de Barajas.	00:01:53
		111	El poble de La Guardia (Jaén) mostra el seu condol per la mort d'una família resident en aquest municipi.	00:01:50
		112	Familiars de les víctimes expliquen com els han pres mostres per realitzar les proves d'ADN a les víctimes de l'accident aeri.	00:01:01
		113	Els veïns del poble de Batres (Madrid), consternats per la mort d'un matrimoni a l'accident aeri de Barajas.	00:01:09
		114	Una de les supervivents de l'accident aeri de Barajas està en estat molt crític arran de les greus cremades que pateix.	00:02:41
		115	Beatriz Reyes, una de les supervivents de l'accident de Barajas, salva dos nens i un matrimoni gran durant el sinistre.	00:01:33
		116	El funeral per les víctimes de l'accident se celebrarà el dia 1 de setembre a la catedral de La Almudena de Madrid.	00:00:51
		117	La zona afectada pel sinistre ja ha estat completament desbrossada.	00:01:09
		118	El vol JK5022 d'Spanair torna a funcionar un dia després de l'accident de Barajas.	00:01:50
		119	Un simulador de vol demostra que un avió pot volar amb una avaria en un motor o amb un motor incendiat.	00:01:36
	Noticias 2	120	Informació del bloc titulars.	00:03:24
		121	Imatges de l'accident aeri del vol JK5022 d'Spanair a l'Aeroport de Barajas, cedides per un videoaficionat.	00:01:52
		122	Un vídeo d'AENA confirma que l'avió no es va enlairar en flames.	00:02:10
		123	Els veïns de Fregeneda (Salamanca) enterren la mare i la filla d'una família que van ser víctimes de l'accident de Barajas.	00:01:43
		124	Els familiars d'Isaac Domínguez enterren el seu cos al seu municipi natal de Cabrerizos (Salamanca).	00:00:16
		125	El veïns de Fuentesauco (Zamora) mostren el seu condol per la mort d'un veí en l'accident aeri de Barajas.	00:00:17
		126	El municipi de Viso del Marqués, consternat per la mort d'una família sencera de veïns a l'accident.	00:01:52

	127	El familiars de Joaquín Pérez de Obanos enterren el seu cos al seu municipi natal de Navarra.	00:00:16
	128	La base aèria de Gando, a les Illes Canàries, comença a rebre els cadàvers de les víctimes de l'accident aeri de Barajas.	00:01:48
	129	Un club de natació de les Canàries mostra el seu condol per la mort en l'accident de Barajas d'una família associada al club.	00:01:24
	130	El poble de La Guardia (Jaén) mostra el seu condol per la mort d'una família resident en aquest municipi.	00:02:09
	131	Els veïns del poble de Batres (Madrid), consternats per la mort d'una matrimoni a l'accident de Barajas.	00:01:44
	132	Spanair garanteix les indemnitzacions, mentre que les famílies volen saber què va passar.	00:02:31
	133	Continua el procés d'identificació de les víctimes mentre els familiars són atesos per psicòlegs.	00:02:27
	134	Una de les dinou víctimes de l'accident aeri de Barajas explica l'experiència del sinistre.	00:02:23
	135	Beatriz Reyes, una de les supervivents de l'accident de Barajas, salva dos nens i un matrimoni gran.	00:01:42
	136	Un simulador de vol confirma que l'accident de Barajas no va ser un error del pilot.	00:01:36
Total			

2.8.1.3. Temps de paraula dels actors

En aquest apartat, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 1: "Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades [...]", la recomanació 3: "Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació [...]" i la recomanació 5: "[...] substituir-les per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment"

Quadre 110. Antena 3. Temps de paraula dels actors

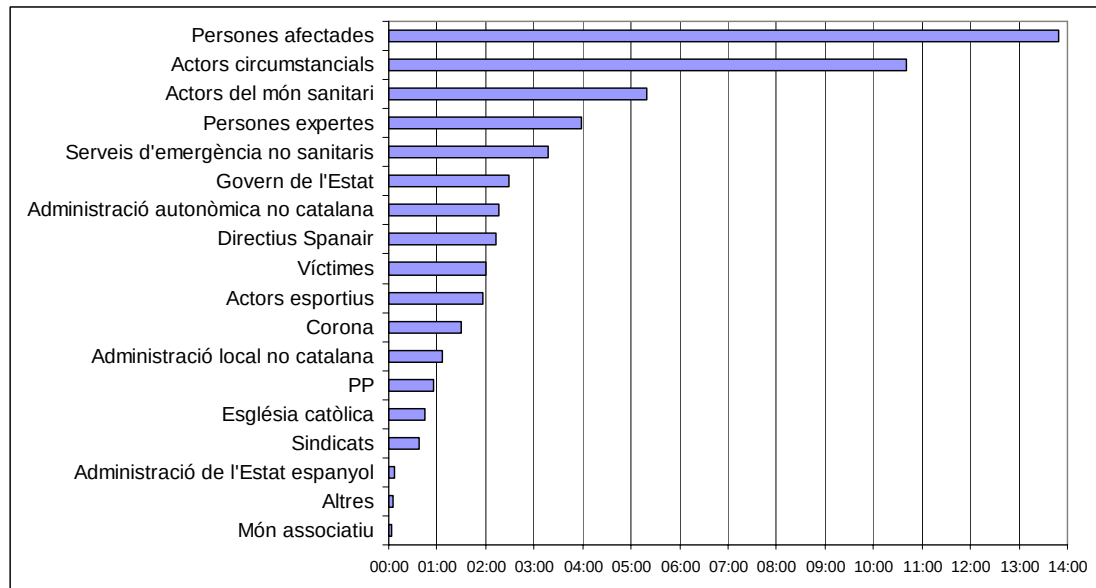
Identificació	Agrupació	Durada	Nre. d'inserts
Sense identificar	Persones afectades	0:07:13	48
Edelvina (familiar d'accidentat)	Persones afectades	0:03:18	3
Sense identificar (usuari de companyies aèries)	Actors circumstancials	0:02:24	23
Palomino, Ligia (supervivent accident Barajas)	Víctimes	0:02:01	5
Corral, Ervigio	Actors del món sanitari	0:01:57	7
Aguirre, Esperanza	Administració autonòmica no catalana	0:01:54	2
Sense identificar (usuària de companyies aèries)	Actors circumstancials	0:01:51	16
Albella, Pablo	Serveis d'emergències no sanitaris	0:01:24	3
Mendoza, Javier	Directius Spanair	0:01:22	5
Gràcia, Francesc	Persones expertes	0:01:10	9
Rodríguez Zapatero, José Luis	Govern de l'Estat	0:01:03	3
Roselló, Ramón (amic d'accidentat)	Actors circumstancials	0:01:02	6
Gómez, Antonio (videoaficionat testimoni de l'accident de Barajas)	Actors circumstancials	0:01:01	3
Rajoy, Mariano	PP	0:00:55	3
Redondo, María	Actors del món sanitari	0:00:54	4
Galván, Paco (amic d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:54	2
Sense identificar (amiga d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:50	7
Álvarez, Magdalena	Govern de l'Estat	0:00:46	3
Padre Ángel	Església catòlica	0:00:45	3
Ruiz Gallardón, Alberto	Administració local no catalana	0:00:43	2
García, Fernando (bomber)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:42	3
Claret, Daniel	Persones expertes	0:00:41	3
Fernández Pavón, Aurora	Actors del món sanitari	0:00:40	3
Vázquez, José María	Sindicats	0:00:38	3
Ferreras, Fernando	Actors del món sanitari	0:00:34	2
Sense identificar (veí d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:33	5
Echávarri, Fernando	Actors esportius	0:00:32	2
Bosch, Sara	Persones expertes	0:00:32	4
Martínez, Francisco	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:31	3
De Borbón, Felipe	Corona	0:00:31	2
Sense identificar (amic d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:28	4
Allard, Sergio	Directius Spanair	0:00:26	1
Palomino, Fernanda	Persones afectades	0:00:26	4
Fernández de la Vega, María Teresa	Govern de l'Estat	0:00:25	1
Olivares, Benjamín	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:24	1

De Borbón, Cristina	Corona	0:00:24	2
Hernández, Domingo	Persones afectades	0:00:24	4
Rivero, Paulino	Administració autonòmica no catalana	0:00:23	2
Blanco, Alejandro	Actors esportius	0:00:23	2
Martínez Pancorbo, Carmen	Actors del món sanitari	0:00:23	2
Freixa, Santi	Actors esportius	0:00:22	1
Martínez, Victoria (amiga d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:22	2
Sense identificar (psicòloga)	Persones expertes	0:00:22	3
Hernández, Yurena	Persones afectades	0:00:21	3
Urdangarín, Iñaki	Corona	0:00:20	2
Sánchez, Carmen	Persones afectades	0:00:20	3
White, Pedro (pilot)	Persones expertes	0:00:20	2
Villalonga, Carmen (amiga d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:20	2
Raña, Ivan	Actors esportius	0:00:19	2
Sense identificar (veïna d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:19	3
Núñez, Javier	Persones afectades	0:00:19	3
Sense identificar (voluntari de la Creu Roja de suport als afectats)	Persones expertes	0:00:18	1
Sense identificar (voluntari de la Creu Roja)	Serveis d'emergències no sanitaris	0:00:17	2
Sandoval, Héctor	Directius Spanair	0:00:17	2
Salvador (familiar d'accidentat)	Persones afectades	0:00:16	2
Virina (familiar d'accidentat)	Persones afectades	0:00:16	1
Sense identificar (metge forense)	Actors del món sanitari	0:00:15	2
Ugarte, Manuel (ex pilot)	Persones expertes	0:00:15	2
Chacón, Carme	Govern de l'Estat	0:00:15	1
Sedano, Jesús	Administració local no catalana	0:00:15	1
Caballero, Marcos	Persones afectades	0:00:14	1
Ortiz, Letizia	Corona	0:00:14	1
Castrejana, Carlota	Actors esportius	0:00:14	1
Martínez, Antonio	Persones afectades	0:00:12	2
Tamarillo, José	Persones afectades	0:00:11	1
Vera, Vanessa (amiga d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:10	2
Prados, Diana	Persones expertes	0:00:09	1
Sense identificar (servei d'emergències)	Actors del món sanitari	0:00:09	1
Jiménez, Elisa	Persones afectades	0:00:09	2
Susana (videoaficionada testimoni de l'accident aeri de Barajas)	Actors circumstancials	0:00:08	1
Royo, María Dolores	Persones expertes	0:00:08	1
De León, María Teresa (amiga d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:08	1
Aizcorbe, Fernando (amic d'accidentat)	Actors circumstancials	0:00:08	1
San Juan, Carlos	Administració de l'Estat espanyol	0:00:08	1
Rodríguez, Pilar	Actors del món sanitari	0:00:08	2
Miró, Álvaro	Actors del món sanitari	0:00:07	1
Alegre, Ramon	Actors esportius	0:00:07	1
Hedblom, Marcus	Directius Spanair	0:00:07	1
Suárez, Hermenegildo	Persones afectades	0:00:06	1

Pérez, Darío	Actors del món sanitari	0:00:06	1
Andreu, Eduardo	Actors del món sanitari	0:00:06	1
Dran-Bos, Elisabeth	Persones afectades	0:00:05	1
Sense identificar (víctima d'un accident aeri)	Altres	0:00:05	1
Sense identificar (treballador de Samur)	Administració local no catalana	0:00:04	1
Azcúnaga, Fernando	Persones expertes	0:00:04	1
Sense identificar (treballador del Samur)	Administració local no catalana	0:00:04	1
Urruzumo, Juan María	Món associatiu	0:00:03	1
Marquínez, Javier (usuari de companyies aèries)	Actors circumstancials	0:00:02	1
Total		0:53:11	282

Quadre 111. Antena 3. Temps de paraula de les agrupacions

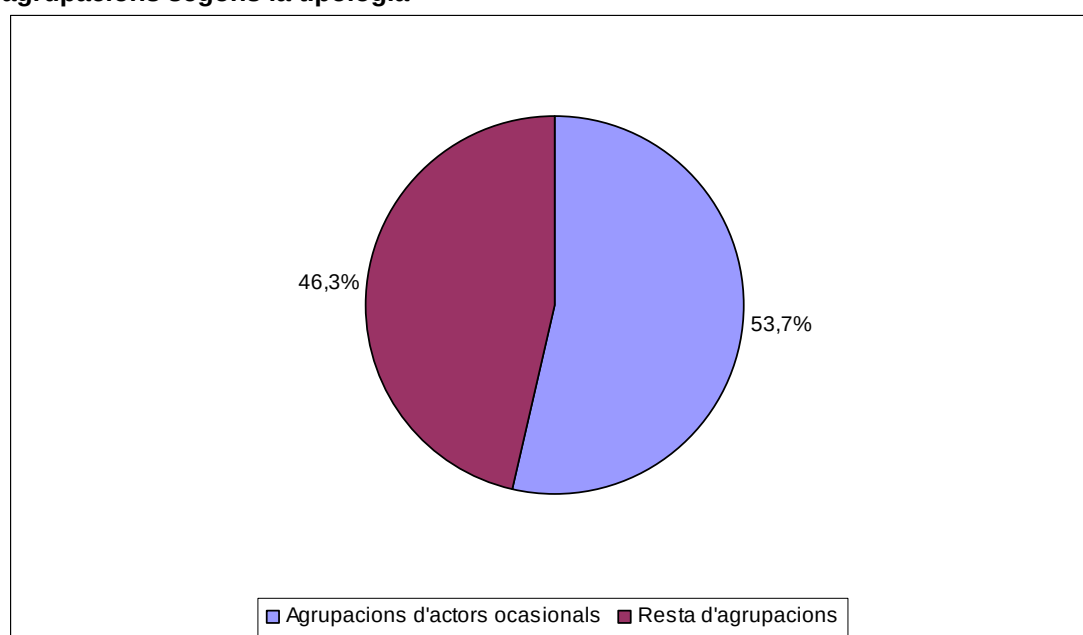
Agrupació	Durada	% temps de paraula
Persones afectades	0:13:50	26
Actors circumstancials	0:10:40	20,1
Actors del món sanitari	0:05:19	10
Persones expertes	0:03:59	7,5
Serveis d'emergències no sanitaris	0:03:18	6,2
Govern de l'Estat	0:02:29	4,7
Administració autonòmica no catalana	0:02:17	4,3
Directius Spanair	0:02:12	4,1
Víctimes	0:02:01	3,8
Actors esportius	0:01:57	3,7
Corona	0:01:29	2,8
Administració local no catalana	0:01:06	2,1
PP	0:00:55	1,7
Església catòlica	0:00:45	1,4
Sindicats	0:00:38	1,2
Administració de l'Estat espanyol	0:00:08	0,3
Altres	0:00:05	0,2
Món associatiu	0:00:03	0,1
Total	0:53:11	100

Figura 22. Antena 3. Temps de paraula de les agrupacions

Quadre 112. Antena 3. Temps de paraula de les agrupacions en funció de la tipologia

Agrupacions d'actors ocasional			Resta d'agrupacions		
Agrupació	Durada	Percentatge	Agrupació	Durada	Percentatge
Persones afectades	0:13:50	26	Actors del món sanitari	0:05:19	10,0
Actors circumstancials	0:10:40	20,1	Persones expertes	0:03:59	7,5
Víctimes	0:02:01	3,8	Serveis d'emergències no sanitaris	0:03:18	6,2
Actors esportius	0:01:57	3,7	Govern de l'Estat	0:02:29	4,7
Altres	0:00:05	0,2	Administració autonòmica no catalana	0:02:17	4,3
			Directius Spanair	0:02:12	4,1
			Corona	0:01:29	2,8
			Administració local no catalana	0:01:06	2,1
			PP	0:00:55	1,7
			Església catòlica	0:00:45	1,4
			Sindicats	0:00:38	1,2
			Administració de l'Estat espanyol	0:00:08	0,3
			Món associatiu	0:00:03	0,1
Total	0:28:33	53,7	Total	0:24:38	46,3

Figura 23. Antena 3. Comparativa del percentatge de temps de paraula de les agrupacions segons la tipologia

Quadre 113. Antena 3. Entrevistes en els teleinformatius

Títol del programa	Data	Actor	Activitat	Agrupació	Durada
Notícies 2	20/08/08	Lozano, Juan Carlos	Pilot d'avions i portaveu del sindicat SEPLA	Sindicats	0:07:02
Notícies 2	21/08/08	Martínez, Francisco	Bomber de l'Aeroport de Barajas	Serveis d'emergències no sanitaris	0:05:12
		Sabine, Mari Luz	Supervisora de Protecció Civil	Serveis d'emergències no sanitaris	0:05:12
		Vázquez, José María	President del SEPLA	Sindicats	0:04:31

2.8.2. Fonts d'informació

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 3: “[...] convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de premsa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada[...]”.

Quadre 114. Antena 3. Fonts d'informació contrastades citades

Data	Programa	Núm. notícia	Font d'informació
20/08/2008	Noticias 1	7	Serveis d'emergències de l'aeroport
	Noticias 2	19	Spanair
		27	Comunitat de Madrid
		28	Conselleria de Sanitat de la Comunitat de Madrid
21/08/2008	Noticias 1	47	Conselleria de Sanitat de la Comunitat de Madrid
22/08/2008	Noticias 1	105	AENA

2.8.3. Discurs de causalitat

En aquest apartat s'analitzen els paràmetres referents a la recomanació 14: “Convé així mateix extremar la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejudicar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones [...]”

No hi ha discurs culpabilitzador dels pilots o personal de terra de l'avió en els teletinformatius.

2.8.4. Elements de dramatització i espectacularització

En aquest apartat es presenten els paràmetres d'anàlisi referents a la recomanació 7: "Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments [...]", la recomanació 16: "Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats [...]", la núm. 4 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] cal evitar l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges", la núm. 4 (consideració general): "Cal evitar el recurs a imatges de víctimes mortes, de fèretres o persones ferides [...]", la núm. 6 "No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment [...]" i la núm. 15 "[...] cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin [...]".

2.8.4.1. Canal visual

a) imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Quadre 115. Antena 3. Imatges d'arxiu d'altres tragèdies

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges d'arxiu d'altres tragèdies
20/08/2008	Notícies 2	19	Imatges d'arxiu de l'accident d'un MD82 a Tailàndia el 2007 que inclou imatges de familiars plorant abraçats.
		23	Imatges d'arxiu que inclou gent plorant, una persona desmaiant-se, un zoom a dues dones plorant i abraçant-se.
		30	Imatges d'arxiu d'alguns accidents d'avió a l'Estat espanyol (1983-2001).

b) imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Quadre 116. Antena 3. Imatges de procedència aliena (videoafeccionats)

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges
21/08/08	Notícies 2	64	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre.
		72	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre.
		85	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre.
22/08/08	Notícies 1	99	Imatges de la columna de fum causada per l'accident aeri (inclou l'àudio).
		104	Imatges de la columna de fum causada per l'accident aeri (inclou l'àudio).
		114	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre.
	Notícies 2	120	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre.
		121	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre.
		123	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre.
		134	Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre.

c) reconstruccions ficcionades

No hi ha la presència de reconstruccions ficcionades de l'accident en els teletinformatius.

d) reiteració d'imatges

Quadre 117. Antena 3. Reiteració d'imatges en un mateix teletinformatiu¹⁹

Data	Programa	Reiteració d'imatges en el teletinformatiu
20/08/2008	<i>Notícies 1</i>	Imatges del fum a la zona de l'accident i d'un cotxe de bombers i una ambulància acostant-se al lloc de l'accident .
	<i>Notícies 2</i>	Imatges d'una persona afectada que està plorant i es tapa la cara a l'aeroport per no ser gravada. Imatges d'hostesses plorant. Imatges de familiars caminant per l'aeroport escortats. Imatges de familiars plorant. Imatges d'una persona afectada que està plorant i es tapa la cara a l'aeroport per no ser gravada i un reporter diu: "¿Alguna declaración?" I respon: "No, gracias". Imatges del fum a la zona de l'accident i d'un cotxe de bombers i una ambulància acostant-se al lloc de l'accident. Imatges d'arxiu d'altres avions d'Spanair del mateix model que l'accidentat. Infografia del moment de l'accident. Imatges de les tasques de rescat, amb helicòpters i cotxes de bombers. Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
21/08/2008	<i>Notícies 1</i>	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>). Fotografies de les restes de l'avió. Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur. Imatges d'arxiu d'un avió del mateix model que l'accidentat enlairant-se. Imatges de la zona de l'accident amb helicòpters i ambulàncies realitzant tasques de rescat <i>Zoom</i> a l'interior de la sala de familiars on es veu una noia plorant. Imatges de familiars plorant.
	<i>Notícies 2</i>	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>). Imatges d'afectats dins del bloc titulars. Imatge de la pantalla d'un mòbil amb un missatge de text enviat per una de les passatgeres: "Ibams a dspegar y hems tnido kdar la vuelta x 1problema dl avion.asik aun stamos en barajas. No se si ns skaran dl avion. Bs 20/08/08 13:48". Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre (videoafeccionats).
22/08/2008	<i>Notícies 1</i>	Imatges de la columna de fum causada per l'accident aeri (inclou l'àudio). Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
	<i>Notícies 2</i>	Imatges d'un fèretre traslladat a una església a Fuentesauco. Imatges de la zona de l'accident minuts després del sinistre (videoafeccionat). Infografia del moment de l'accident. Fotografies de les restes de l'avió. Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.

¹⁹ No inclou les imatges reiterades en una mateixa notícia que s'indiquen en el quadre següent.

Quadre 118. Antena 3. Reiteració d'imatges en una mateixa notícia

Data	Programa	Núm. notícia	Reiteració imatges
20/08/2008	<i>Notícies 1</i>	10	Imatges del fum a la zona de l'accident i d'un cotxe de bombers i una ambulància acostant-se al lloc de l'accident.
	<i>Notícies 2</i>	11	Una persona afectada que està plorant es tapa la cara a l'aeroport per no ser gravat.
		18	Zoom d'una noia plorant i tapant-se la cara (a través d'un vidre).
		20	Infografia del moment de l'accident.
		26	Imatges de les tasques de rescat, amb helicòpters i cotxes de bombers.
21/08/2008	<i>Notícies 1</i>	54	Imatges d'arxiu d'un avió del mateix model que l'accidentat enlairant-se.
	<i>Notícies 2</i>	75	Fotografies de les restes de l'avió reduïdes a ferralla.
22/08/2008	<i>Notícies 2</i>	122	Infografia del moment de l'accident.

e) imatges de fèretres, morts i ferits

Quadre 119. Antena 3. Imatges de fèretres, morts i ferits

Data	Programa	Núm. notícia	Imatges de fèretres, morts i ferits
20/08/2008	Notícies 2	11	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		17	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		23	Imatges de fèretres (en imatges d'arxiu).
		24	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur (en imatges emeses per Al-Jazeera).
		28	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		30	Imatges de multitud de fèretres en una sala i del trasllat de ferits (en imatges d'arxiu).
		38	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		40	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
21/08/2008	Notícies 1	41	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>).
		45	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>).
		47	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		50	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		61	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		63	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
	Notícies 2	64	Imatges de cossos tapats amb llençols a la zona de l'accident (videoafeccionat).
		65	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>).
		72	Imatges de cossos tapats amb llençols a la zona de l'accident (videoafeccionat).
		73	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>).
		85	Imatges de cossos tapats amb llençols a la zona de l'accident (videoafeccionat).
		92	Imatges de ferits traslladats en llitera pel SAMUR.
22/08/2008	Notícies 1	106	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>).
		114	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		115	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
	Notícies 2	120	Imatges d'un fèretre traslladat a una església a Fuentesauco.
		123	Imatges de dos fèretres traslladats en el moment del funeral a Fregeneda. Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		124	Imatges de l'enterrament del fèretre a Cabrerizos.
		125	Imatges d'un fèretre traslladat a una església a Fuentesauco.
		128	Imatges de l'interior d'un cotxe fúnebre on hi ha un fèretre obtingudes mitjançant un zoom a l'aeroport de Gando.
		133	Fotografia dels cadàvers tapats amb llençols a l'interior d'IFEMA (publicada pel <i>Qué!</i>).
		134	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.
		135	Imatges de ferits traslladats en llitera pel Samur.

f) primers plans, zooms, plans de detall

Quadre 120. Antena 3. Imatges de primers plans i zooms

Data	Programa	Núm. notícia	Primers plans	Zooms
20/08/2008	<i>Notícies 1</i>	9		Zoom de la zona de l'accident on es veu fum i cotxes de bombers.
	<i>Notícies 2</i>	11		Zoom de cares d'hostesses plorant.
		18		Zoom d'una noia plorant i tapant-se la cara (a través d'un vidre). Zoom d'una noia plorant i tapant-se la cara (a través d'un vidre).
		23		Zoom de dues dones plorant i abraçant-se (inclòs en una imatge d'arxiu).
21/08/2008	<i>Notícies 1</i>	43		Zoom de persones afectades a l'interior d'IFEMA (a través dels vidres).
		51		Zoom de persones afectades a l'interior de l'autocar plorant.
		52		Zoom de l'interior de la sala de familiars de l'aeroport on hi ha gent plorant.
		60		Zoom de l'interior de la sala de familiars on es veu una noia plorant.
		61		Zoom de l'interior de la sala de familiars on es veu una noia plorant.
		63		Zoom d'una noia que es tapa la cara i plora a la sala de familiars (a través d'un vidre). Zoom a l'interior de la sala de familiars on es veu una noia plorant.
	<i>Notícies 2</i>	84	Primers plans de persones afectades plorant.	
22/08/2008	<i>Notícies 2</i>	124	Primers plans de persones afectades plorant.	

g) transcripció de titulars de grafisme

Quadre 121. Antena 3. Titulars de grafisme en pantalla (elements d'espectacularització en negreta)

Data	Programa	Núm. notícia	Titular grafisme
20/08/2008	Notícies 1	2	Accidente aéreo en Barajas
		3	Accidente aéreo en Barajas
		5	Accidente aéreo en Barajas
		6	Accidente aéreo en Barajas
		8	Accidente aéreo en Barajas
		9	Accidente aéreo en Barajas
		10	Accidente aéreo en Barajas
	Notícies 2	11 (bloc titulars)	146 muertos y 26 heridos Investigan las cajas negras "Protocolo 11-M" Situación dramática Las familias buscaban noticias La impotencia de las familias Llegaron tarde a Barajas 146 fallecidos y casi 30 heridos al estrellarse un avión en Barajas Los cadáveres están siendo identificados en un pabellón de IFEMA de Madrid Los 27 heridos han sido trasladados a varios hospitales de Madrid El avión se dirigía al aeropuerto de Las Palmas de Gran Canaria
		12	146 fallecidos y casi 30 heridos al estrellarse un avión en Barajas
		13	Catástrofe aérea en Barajas
		15	Decenas de familiares de los pasajeros acuden al aeropuerto
		16	Los cadáveres están siendo identificados en un pabellón de IFEMA en Madrid
		17	Los 27 heridos han sido trasladados a varios hospitales de Madrid
		25	El avión se dirigía hacia el aeropuerto de Las Palmas de Gran Canaria
		31	Duelo en Pekín: la bandera española ondeará a media asta en la villa olímpica
		32	Catástrofe aérea en Barajas
		36	Decenas de familiares de los pasajeros acuden al aeropuerto
		37	Los cadáveres están siendo identificados en un pabellón de IFEMA en Madrid
		38	Los 27 heridos han sido trasladados a varios hospitales de Madrid
		40	Jornada trágica en Barajas
21/08/2008	Notícies 1	41 (bloc titulars)	153 víctimas mortales Sólo 36 identificados Los Reyes, con las familias ... rotas por el dolor 19 hospitalizados España, de luto Testimonios de la tragedia Esquivaron la muerte Investigación
		46	Zapatero promete que la investigación será rápida, exhaustiva y rigurosa

		57	El Comité de Dirección del PP también se reúne para analizar el accidente
		58	Cientos de personas guardan un minuto de silencio en homenaje a las víctimas En el pabellón de Canarias de la Expo también se ha recordado a las víctimas
	Noticias 2	64	Minutos después del accidente
		65	44 fallecidos identificados
		66	Quieren respuestas
		67	El apoyo de la Familia Real
		68	Visitan a las víctimas
		69	Catástrofe aérea en Madrid
		70	Catástrofe aérea en Madrid
		71	Catástrofe aérea en Madrid
		73	Catástrofe aérea en Barajas: los cuerpos de las 153 víctimas han sido trasladados desde el pabellón 6
		76	Catástrofe aérea en Barajas: los resultados de las pruebas de ADN se conocerán en 48 horas
		77	Catástrofe aérea en Barajas: los Príncipes de Asturias visitan a los supervivientes en 6 hospitales de Madrid
		78	Los Reyes, con las víctimas
		83	Catástrofe aérea en Barajas: los familiares de los fallecidos se quejan de falta de información
		84	Fallecido en el accidente de Barajas [mentre mostren una fotografia]
		85	Catástrofe aérea en Madrid
		86	Catástrofe aérea en Madrid
		88	Catástrofe aérea en Madrid
		89	Catástrofe aérea en Madrid: la mitad de los pasajeros del avión siniestrado eran canarios
		92	Catástrofe aérea en Barajas: 19 heridos siguen hospitalizados en 6 hospitales de Madrid
		97	Catástrofe aérea en Barajas: los familiares de las víctimas se quejan de falta de información
		98	Catástrofe aérea en Madrid Catástrofe aérea en Barajas: los resultados de las pruebas de ADN se conocerán en 48 horas
22/08/2008	Noticias 1	99	Los primeros momentos
		101	50 identificados Traslado de los fallecidos
		102	Quieren que todo acabe
		103	Arriesgó su vida
		105	Catástrofe aérea en Barajas
		108	Zapatero y el presidente canario coordinan el traslado de las víctimas
	Noticias 2	120 (bloc titulars)	Vio la tragedia en directo No estalló en el suelo Dio la vida por su hija Demasiado dolor Familiares desesperados Salvó la vida a cuatro personas
		122	El video del despegue revela que ningún motor estaba en llamas
		124	Iba a un bautizo
		125	Dolor en Zamora
		127	Era muy aficionado al ciclismo
		128	Trasladados a Canarias los primeros cadáveres de víctimas del accidente

		130	Los fallecidos son una pareja y su hija de 6 años que se iban de vacaciones
		132	Los familiares de las víctimas se quejan del retraso en las identificaciones
		133	50 cadáveres ya han sido identificados y entregados a sus familiares
		134	19 heridos siguen hospitalizados, una mujer en estado crítico

h) avís de la duresa de les imatges

No hi imatges que es puguin qualificar com de duresa excessiva, segons la definició operativa que consta a la recomanació núm. 8 de les adreçades especialment als professionals de la informació audiovisual en el tractament informatiu de les tragèdies personals.

2.8.4.2. Canal so

a) discurs dramatitzador

Quadre 122. Antena 3. Discurs dramatitzador

Data	Programa	Núm. notícia	Discurs dramatitzador
20/08/08	Noticias 1	5	Reporter: "Spanair no ha querido confirmar el número de pasajeros, pero teniendo en cuenta lo que estamos viendo, el accidente pudo haber sido de unas consecuencias trágicas bastante grandes".
	Noticias 2	11	Presentadora: "Buenas noches. Eran las tres menos cuarto de la tarde y la situación era límite [...] En la T4 se habilitaba la sala de prensa para atender a las familias, la situación era dramática, personas que acaban de despedir a sus seres queridos y que se enteraban de la noticia en el mismo aeropuerto. Necesitaban datos".
		13	Off: "Eran las tres menos cuarto de la tarde. Todas las alarmas saltan en el aeropuerto de Barajas [...] dicen que el panorama era desolador [...] las cajas negras ya se han localizado y se sabrá qué pasó en ese vuelo fatídico".
		14	Off: "Cientos de ambulancias se apilaban en las puertas de la T4".
		15	Presentadora: "A la sala habilitada para los familiares han llegado completamente aturridos". Reporter: "Han llegado aturridos y desorientados [...] se han vivido momentos de tensión en la sala y algunos de esos familiares han tenido que ser trasladados a hospitales para ser atendidos". Off: "Desde primera hora de la tarde los familiares de las víctimas se acercaban destrozados hasta la Terminal 4. A lo mejor no ha pasado nada, le dicen a este hombre para animarle, pero tras cruzar esta puerta no reciben mucha información [...] la policía solicita refuerzos. Esperan una avalancha de gente preguntando por las víctimas".
		16	Reporter: "Lo primero, decir que el estado de los cadáveres es terrible". Off: "Otra vez los pabellones de IFEMA se convierten en un gigantesco e improvisado tanatorio [...] Para evitar el desagradable momento a los familiares de reconocer a las víctimas, los cadáveres en peor estado, en su mayoría carbonizados, serán identificados mediante el análisis de sus objetos personales".
		17	Presentadora: "Los testigos dicen que es un milagro que haya habido supervivientes, pero afortunadamente los hay". Reporter: "Esta tarde hemos visto llegar a alguno de ellos (heridos) y la imagen era terrible, con quemaduras de segundo y tercer grado por todo su cuerpo". Off: "Ir y venir de ambulancias y caras de preocupación entre los familiares".
		18	Off: "Tras enterarse de lo ocurrido, muchos se venían abajo, desolados esperaban obtener algo más de información [...] más de cien familiares que han pasado la peor tarde de su vida esperando conocer la lista de fallecidos [...] esta tarde las lágrimas en la Terminal de llegadas del aeropuerto de Gran Canaria no eran como tantas veces por la alegría del reencuentro, sino por el temor a la pérdida de los seres más queridos".

		19	Off: "El resto de personal de tripulación llora la pérdida de sus compañeros. Este modelo tiene un largo historial de accidentes [...] Pero, además, en sólo 9 años el MD82 acumula seis de los accidentes más graves ocurridos en la historia de la aviación".
		20	Presentadora: "¿Es un modelo seguro? [...] Usted como piloto, supongo que se habrá puesto en la piel del piloto del avión siniestrado: ¿qué capacidad de maniobra habrá podido tener en esa situación?".
		22	Off: "Esta pareja canaria hoy ha vuelto a nacer [...] son los otros supervivientes de la tragedia. El aeropuerto se convierte en un caos [...] se viven momentos de pánico entre los pasajeros".
		23	Off: "Palabras y apoyo emocional para evitar escenas de llanto descontrolado o histeria [...] pero sin duda el peor momento es la notificación de una muerte [...] su trabajo seguirá siendo imprescindible en los días posteriores para que los afectados puedan superar un golpe tan duro".
		25	Reportera: "Y los familiares que han quedado aquí, imagino que muy desesperados por la información, ¿No sé si ha habido muchas personas a las que ha habido que prestar atención médica, verdad?, ¿Lo que llama la atención es que hay muchos pasajeros muy jóvenes, no?, ¿incluso niños?".
		28	Reporter: "También podemos contarles la historia conmovedora de una de las supervivientes... ella se ha podido salvar porque cuando el avión se ha partido en dos, ella ha podido saltar".
		30	Off: "Un cúmulo de fatales coincidencias provocó el choque frontal de los dos aviones. Llovía, la visibilidad escasa... Los Rodeos se convirtió en un aeropuerto maldito... un capítulo más de la trágica lista de accidentes de esta Terminal [...] en 1985 centenares de familiares se agolpaban en búsqueda de noticias".
		32	Off: "Eran las tres menos cuarto de la tarde. Todas las alarmas saltan en el aeropuerto de Barajas [...] dicen que el panorama era desolador [...] las cajas negras ya se han localizado y se sabrá qué pasó en ese vuelo fatídico".
		33	Off: "Cientos de ambulancias se apilaban en las puertas de la T4".
		34	Presentadora: "Uno de los testimonios que más nos estremecía a lo largo de la tarde, la familiar de uno de los pasajeros que le alertó momentos antes del accidente que ya había problemas".
		36	Presentadora: "Por el aeropuerto de Barajas hemos ido viendo a lo largo de la tarde caras de desolación [...] todos con el mismo rostro de tristeza, de preocupación en cuanto se enteraban de lo ocurrido". Reporter: "Todos con lágrimas, todos con incertidumbre [...] estos familiares están recibiendo atención psicológica, también están recibiendo atención médica, muchos de ellos han sido trasladados a hospitales porque aquí no los podían seguir atendiendo...". Off: "Desde primera hora de la tarde los familiares de las víctimas se acercaban destrozados hasta la Terminal 4. A lo mejor no ha pasado nada, le dicen a este hombre para animarle, pero tras cruzar esta puerta no reciben mucha información [...] la policía solicita refuerzos. Esperan una avalancha de gente preguntando por las víctimas".
		37	Reporter: "Desgraciadamente, aquí solo podemos contar malas noticias. Están llegando continuamente furgones de servicios funerarios aquí a IFEMA".

21/08/08	Noticias 1	41	Presentadora: "El pabellón 6 de IFEMA es una inmenso depósito de cadáveres [...] 24 horas después del accidente 153 familias tratan de asumir la tragedia [...] lo más difícil es aceptar que ya no van a ver más a sus seres queridos [...] España entera está de luto [...] silencio sólo roto por el llanto que ha estallado entre los compañeros de los tripulantes del avión que también perdieron la vida en el siniestro".
		42	Reportera: "Fatídica lista de 153 fallecidos".
		43	Presentadora: "IFEMA, lugar en el que se concentra hoy el dolor de los que han perdido a algún ser querido". Off: "De riguroso luto y con un semblante serio llegaban a las instalaciones de IFEMA".
		44	Reportera: "Aún quedan muchos familiares en esa angustiosa espera, recibiendo tratamiento psicológico, ya que detrás de cada uno de ellos hay una historia desgarradora y trágica, de la que aún están intentando tomar conciencia".
		45	Off: "Esta imagen es el trágico resumen de lo que se ha vivido dentro de ese pabellón [...] en IFEMA se mantendrá el dispositivo de apoyo psicológico para ayudar a las familias a pasar estas largas horas de incertidumbre y desconsuelo".
		46	Presentadora: "Una de las escenas más emotivas de la mañana se producía en el Hospital de La Paz, el presidente del gobierno se abrazaba al padre de una de las víctimas".
		47	Reportera: "Un pequeño de seis años, que está consciente, con un traumatismo craneal, en la UVI pediátrica. Al parecer, este pequeño volvía a Las Palmas con un hermanito mayor de trece años que no ha aparecido".
		48	Presentadora: "Describen la situación como un infierno". Reporter: "Por encima de todas, una visita que nos ha puesto los pelos de punta, la de dos bomberos del parque del aeropuerto". Off: "Un duro trabajo que no olvidarán".
		49	Off: "El destino quiso que en el lado derecho (sentado), en el izquierdo habría muerto carbonizado [...] Rafael de 31 años despertó entre un amasijo de hierros, no vio el fuego, sólo oía a la gente gritar, quería llamar a su madre pero no conseguía recordar el teléfono [...] sólo repite una y otra vez: he vuelto a nacer".
		50	Off: "La buena suerte les salvó. El azar se puso de su parte. 19 supervivientes y sus familiares han podido verse, abrazarse, están felices aunque desechos emocionalmente, con heridas, pero el accidente ha respetado sus vidas [...] tres escasos minutos cruciales, suficientes como para seguir aquí, con vida".
		51	Presentadora: "Los familiares de las víctimas están alojados en un hotel de Madrid, allí han pasado seguro la peor noche de sus vidas". Reporter: "Los familiares que han regresado a este hotel desde IFEMA lo han hecho derrotados por la certeza que sus seres queridos no han sobrevivido al accidente... hoy no había consuelo para ninguno de ellos". Off: "Los familiares arrastran su tragedia camino del tanatorio improvisado para identificar los cadáveres [...] este padre ha dado su ADN para identificar a sus hijas, pero daría su vida, ha perdido a toda su familia".

		52	Off: "Camina rota, como sólo puede estar una madre que ha perdido a su hija en una muerte anunciada [...] en el accidente han muerto familias enteras, como los padres y la niña de La Guardia, Jaén, que iban por primera vez de vacaciones a Canarias, un pequeño lujo para una peluquera y un electricista [...] Vicente Fernández recorrió todos los hospitales de Madrid con la esperanza de que estuvieran vivas al no encontrar sus nombres en la lista de fallecidos, fue en vano [...] su hermana se había quedado viuda hace mes y medio, deja dos hijos de 2 y 4 años [...] entre los fallecidos el piloto y el copiloto del avión, la autopsia ha rebelado que ambos se rompieron los brazos intentando evitar la tragedia [...] momentos para el recuerdo y también para la rabia [...] cientos de historias se acumulan en la memoria de allegados y familiares, historias para bañar en lágrimas, para vestir de luto".
		53	Presentadora: "En algún caso viajaban familias enteras" Off: "Estaban en Madrid porque al pequeño se le había colocado un marcapasos, jamás volverá a latir [...] la tragedia afecta a toda la geografía de la isla".
		55	Off: "Caras largas, un sentido minuto de silencio y un mensaje repetido hasta la saciedad [...] una compañía hoy unida por el dolor".
		58	Presentadora: "Los pasajeros hoy no se han olvidado de los fallecidos". Reporter: "A las doce en punto este aeropuerto de Madrid-Barajas enmudecía [...] Son los propios pasajeros quienes viven la jornada con cierta angustia al subirse a un avión con el drama reciente de ayer en su mente".
		59	Reportera: "Esta misma cola la hicieron ayer los 164 pasajeros que facturaron aquí sus equipajes para volar con destino a Gran Canaria. Hoy, los que toman ese mismo vuelo viven con nervios el momento de subirse al avión". Off: "otros se alegran de no haber cogido ese fatídico vuelo [...] muchos nervios en el ambiente y algún que otro milagro [...] aplausos y lágrimas en esta emotiva despedida".
		60	Presentadora: "Muchos pasajeros han tenido que coger un vuelo, no ha sido nada fácil para ellos". Reporter: "Hoy los ánimos no estaban precisamente para volar [...] En cuanto al resto de pasajeros que tenían que coger un vuelo hoy no han dejado de pensar en lo sucedido". Off: "Donde ayer hubo tanto dolor hoy ha reinado el silencio en las terminales y en los vuelos [...] aunque al margen de estadísticas hoy los ánimos no estaban precisamente para volar".
		61	Presentadora: "Pasará a la historia como el vuelo 5022 [...] su destino era Gran Canaria. Sólo tuvo tiempo de levantar las ruedas delanteras, a los pocos segundos se estrelló contra el suelo". Off: "En pocos minutos, bomberos, policías y médicos llegan al lugar del siniestro. La escena es dantesca [...] todo es una incógnita. Los teléfonos no paran [...] Desde allí al pabellón de IFEMA. El momento más duro llega. Hay que identificar a los cadáveres".

		62	Presentadora: "En Pekín se siguen disputando los juegos olímpicos, aunque teñidos de luto para la delegación española". Reporter: "Te aseguro que hasta ahora se habían vivido momentos muy emocionantes, pero ninguno tan intenso como el que hemos vivido esta misma tarde [...] toda la delegación española ha aguantado las lágrimas durante un minuto en la Casa del Deporte. Después, ese silencio ha quedado roto por una atronadora ovación [...] El trágico accidente ocurrido ayer en Barajas ha cambiado la vida de nuestros deportistas aquí en Pekín [...] su oro también estaba teñido de luto".	
		63	Presentadora: "Hasta aquí la crónica de una jornada negra. A3 sigue con la programación especial de esta catástrofe aérea [...] ahora les dejamos con las imágenes y los sonidos más emotivos de esta tragedia".	
		Noticias 2	64	Presentadora: "Las dimensiones de la catástrofe. Pusieron entonces todas sus fuerzas en ayudar a los supervivientes"
			65	Presentadora: "En IFEMA la jornada ha sido larga y dolorosa"
			71	Reporter: "El dolor de los primeros momentos todavía permanece, pero ha dado paso a la indignación".
			72	Off: "La escena dantesca. El queroseno lo abrasó todo a su paso [...] Las mantas térmicas en el suelo tapando los cuerpos hacían presagiar el drama que se avecinaba. Todo lo demás alrededor del siniestro se había evaporado".
			73	Reportera: "Al terrible pero necesario pabellón 6 [...] Hoy ha sido un día muy largo y muy duro aquí en IFEMA". Off: "Llegan desolados y todavía confusos al lugar donde la realidad se hace mas dura aún".
			74	Off: "Las familias que encuentran en un abrazo un leve refugio del dolor por la pérdida de sus seres queridos".
			83	Reporter: "No las volverá a ver nunca más". Off: "angustiosa espera"
			84	Presentadora : "Cada uno de los 153 fallecidos deja una huella imposible de olvidar"
			85	Presentadora: "Una situación tan tremenda, tan dramática [...] esos primeros momentos tan dramáticos"
			87	Presentadora: "Los responsables, hundidos"
			89	Reportera: "No hay municipio de Gran Canaria que no haya llorado hoy la pérdida de alguno de sus vecinos". Off : "Canarias está de luto [...] en un piso de este inmueble, en Las Palmas, vivía un matrimonio que jamás volverá a su casa"
			93	Presentadora: "Fue el encargado de transportar a los desconsolados familiares de las víctimas"
			94	Reporter: "Un dolor tan enorme como la distancia que separa Madrid de Pekín".
			97	Reporter: "Con lágrimas en los ojos [...] si bien la noche de ayer fue larga, la de hoy esperan que sea mucho peor".
	22/08/08	Noticias 1	99	Presentadora: "Instantes después de que el avión de Spanair se estrellara y se convirtiera en una gran bola de fuego".
			101	Presentadora: "En el cementerio de La Almudena se ha puesto ya nombre y apellidos a 50 de las víctimas".
			103	Presentadora: "Beatriz, a la que ya se conoce como la heroína".
105			Off: "Una de las chispas del rozamiento fue la que prendió el queroseno e hizo que la tragedia fuese inevitable".	
106			Off: "Las llamas han hecho imposible diferenciar un cuerpo de otro".	
107			Reportera: "Como prueba de la desesperación, este lamento que van a escuchar".	

		111	Off: "48 horas después de la tragedia aún suenan los ecos del silencio que los vecinos [...] Ya sólo queda esperarlos y llorar [...] estas fatídicas vacaciones [...] rotos de dolor [...] Habrá que aprender a vivir sin ellos".
		113	Off: "No hay consuelo para la familia de María Jesús [...] no regresó en ese vuelo maldito".
		114	Off: "Sintió que su rápida llegada le devolvía la vida porque en los oídos de Ligia aún retumban las explosiones [...] desde el hospital, dolorida, despierta de un mal sueño".
		118	Off: "Lo cerca que habían estado de la desgracia".
	Noticias 2	120	Presentadora: "En la Fregeneda (Salamanca), ha sido enterrada la mujer que se negó a ser atendida por los bomberos para que pudieran evacuar a su hija pequeña", "Dramas como el de María Jesús y Rubén, que se habían casado el sábado y han muerto cuando debían estar de luna de miel".
		121	Presentadora: "Además lo gravó con su videocámara. Luego, sólo fuego, humo y desolación, la suya y la de su esposa". Off: "Es el desgarrador testimonio de Antonio Gómez [...] le acompañaba su mujer. Incapaz de asumir que fuera una tragedia de tal magnitud, se aferraba a la idea de que fuera un accidente de coche [...] al ver llegar los coches de bomberos y tomar conciencia del desastre, Susana se derrumbaba".
		122	Reportera: "Es un código unido a la tragedia y desde hoy permanece en la memoria". Off: "Estudian los restos del avión en la zona cero".
		123	Off: "Los vecinos de Fregeneda contienen la emoción. Por guardar respeto y silencio, casi ni respiran. Pero la tensión se rompe cuando aparecen los féretros de madre e hija", "gracias a la proeza de la madre, Amalia, la más pequeña ahora se ha salvado [...] La familia, ahora rota en dos, era muy querida en el pueblo".
		124	Off: "El joven se dirigía a Gran Canaria con una pareja de amigos y su bebé de tres meses iba a ser bautizado en la Isla, ninguno sobrevivió".
		126	Off: "Se despidieron con un hasta pronto, sin saber que sería hasta nunca [...] en el pueblo, de apenas 3.000 habitantes, no hay consuelo posible, están rotos de dolor [...] iban a Canarias a pasar unas cortas vacaciones. Un sueño que el destino se ha encargado de convertir en la peor de las pesadillas [...] la tragedia ha golpeado también a otro pueblo de Ciudad Real [...] su hijo de ocho años, Alfredo, es uno de los milagros que se vivieron ese fatídico día [...] Desde hace dos días, el luto y el dolor atenazan a media España".
		127	Presentadora: "Luto y consternación también en Liébana".
		129	Off: "Hoy sólo queda su recuerdo y una profunda consternación en el club deportivo".
		130	Presentadora: "En La Guardia (Jaén), otra familia al completo perdía la vida en el avión siniestrado [...] iban de vacaciones, pero se quedaron en el camino". Off: "Velas y más velas en recuerdo de Juan y Mercedes y su hija de 6 años. El accidente de Barajas se los llevó cuando iban de vacaciones [...] eran sobradamente conocidos en una localidad que entre lágrimas masca poco a poco la tragedia".
		131	Presentadora: "Un drama que se está viviendo también en Batres, un pueblecito de Madrid. Cinco días han estado casados María Jesús y Rubén. El sábado se daban el sí quiero y el miércoles se dirigían a Gran Canaria a preparar una luna de miel que nunca llegó". Off: "El sábado, vestida de blanco, subió las escaleras de la iglesia. Quizá el día más feliz de su vida".

		132	Presentadora: "Uno de los lugares donde se concentra mayor angustia por la espera es el hotel de Madrid". Off: "A las puertas del hotel, los familiares esperan la llamada que les comunique que sus seres queridos han sido identificados. El estado de <i>shock</i> inicial ha dado paso a un estado de desesperación y nerviosismo".
		133	Off: "Las horas pasan lentamente y la espera, para los familiares de las víctimas, es insoportable [...] las heridas sólo pueden cicatrizar con la despedida final".
		134	Reporter: "Detalles tan abrumadores, tan humanos, como que lo primero que hizo es pedir un teléfono para llamar a su hermana gemela, que les dijo que ya lo sabía que había sentido algo que le decía que algo había ocurrido".

2.8.4.3. Altres recursos d'espectacularització

Quadre 123. Antena 3. Altres recursos d'espectacularització

Data	Programa	Núm. notícia	Recurs d'espectacularització
20/08/2008	Notícies 2	11	Imatges de familiars plorant.
		15	Imatges de familiars caminant per l'aeroport escortats. Imatges de familiars plorant. Imatges de familiars plorant i rebutjant ser gravats.
		18	Imatges de diversos familiars plorant a l'aeroport de Gran Canària.
		19	Imatges d'hostesses plorant. Imatges d'arxiu que inclouen imatges de familiars plorant.
		23	Imatges d'arxiu que inclouen gent plorant i desmaiant-se.
		36	Imatges de familiars caminant per l'aeroport escortats. Imatges de familiars plorant i rebutjant ser gravats.
		40	So de les sirenes de les ambulàncies que no es correspon amb les imatges. Imatges de familiars plorant. Imatges d'hostesses plorant.
21/08/2008	Notícies 1	41	Imatges de múltiples familiars plorant.
		51	Imatges d'una dona desmaiant-se que és auxiliada pel Samur. Imatges de familiars plorant.
		52	Imatges d'una mare que camina tot plorant tapada amb una manta vermella.
		53	Imatges de veïns de les víctimes desolats i plorant.
		55	Imatges d'hostesses d'Españair plorant. So de les sirenes de les ambulàncies que no es corresponen amb les imatges.
		59	Imatges d'hostesses i passatgers emocionats i plorant.
		61	Imatges de familiars plorant.
		63	Imatges d'hostesses plorant. So de les sirenes de les ambulàncies que no es correspon amb les imatges. Música per il·lustrar les imatges de l'accident i el dolor dels familiars.
	Notícies 2	65	Imatges d'afectats.
		66	Imatge de la pantalla d'un mòbil amb un missatge de text enviat per una de les passatgeres: "Ibams a dspegar y hems tnido kdar la vuelta x 1problema dl avion.asik aun stamos en barajas. No se si ns skaran dl avion. Bs 20/08/08 13:48". Imatges d'afectats entrant en algun recinte. Imatge d'una dona a l'interior d'un autocar.
		73	Imatges d'afectats entrant i sortint de recintes o dins de l'autocar que els trasllada.
		74	Imatges dels afectats sortint d'IFEMA. Una de les persones és una noia embarassada.
		75	Imatges dels afectats plorant.
		83	Imatges d'afectats. Imatges d'una dona desmaiant-se, que és auxiliada pel Samur.

		84	Imatge de la pantalla d'un mòbil amb un missatge de text enviat per una de les passatgeres: "Ibams a dspegar y hems tnido kdar la vuelta x 1problema dl avion.asik aun stamos en barajas. No se si ns skaran dl avion. Bs 20/08/08 13:48". Imatges d'afectats arribant en cotxe i cridant "se los han cargado. Hijos de puta". Imatges d'afectats.
22/08/2008	Noticias 1	101	Imatges d'afectats a La Almudena.
		102	Imatges d'afectats entrant a l'Hotel Auditorium de Madrid.
		106	Imatges d'afectats anant cap a La Almudena.
		107	Imatges d'afectats abraçats i plorant.
		109	Imatges d'afectats abraçats i plorant.
		112	Imatges d'afectats plorant.
	Noticias 2	120	Imatges d'afectats abraçats, plorant.
		123	Imatges de familiars i gent plorant.
		124	Imatges de familiars plorant.
		127	Imatges de la família plorant.
		128	Imatges de familiars a peu de pista plorant de lluny.
		130	Primers plans de veïns plorant.
		132	Imatges de familiars a les portes de l'hotel.
		133	Imatges de familiars plorant.

2.8.5. Respecte de la privadesa de les persones afectades

En aquest punt, s'analitzen els paràmetres referents a les recomanacions 2: "Cal evitar de recórrer a la participació de menors" i 5 (adreçada a empreses audiovisuals): "[...] és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua, que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats [...]" i 5 (adreçada a les autoritats: "[...] les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el seu dret a la intimitat i la privadesa".

2.8.5.1. Presència d'adults identificables

Quadre 124. Antena 3. Presència d'adults identificables²⁰

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals					
		Nom i cognoms	Edat	Dades laborals	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
35	Víctima (home)	Isaac				Identificat dins un insert	
49	Persona ferida (home)	Rafael Vidal	31 anys	Enginyer			
52	Persona morta (dona)	Cristina	25 anys				
	Persona morta (dona)			Perruquera	La Guardia		
	Persona morta (home)			Electricista	La Guardia		
	Persona morta (dona)	Pilar Márquez		Treballadora de Pevafersa	Toro (Zamora)	Esposa de Vicente Fernández, president de Pevafersa	Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa. Fotografia
	Persona morta (dona)	Juli Fernández		Treballadora de Pevafersa	Toro (Zamora)	Germana de Vicente Fernández, president de Pevafersa	Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa. Fotografia
	Persona morta (home)			Treballador de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa
	Persona morta (home)			Copilot d'Spanair	Mallorca		Imatges de la botiga de la família
53	Persona morta (home)			Regidor de cultura de l'Ajuntament de San Bartolomé de Tirajana	San Bartolomé de Tirajana		
	Persona morta (dona)	Carmen			Arucas	Esposa de Pedro.	Imatge de la façana del domicili
	Persona morta (home)	Pedro			Arucas	Marit de Carmen	Imatge de la façana del domicili
82	Persona ferida (dona)	Beatriz			Canarias		
	Persona ferida (home)			Enginyer	Alcalà de Henares (Madrid)		

²⁰ S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a *Dades personals*.

84	Persona morta (dona)	Cristina	25 anys				
	Persona morta (dona)	Pilar Márquez		Treballadora de Pevafersa	Toro (Zamora)	Esposa de Vicente Fernández, president de Pevafersa	Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa. Fotografia
	Persona morta (dona)	Juli Fernández		Treballadora de Pevafersa	Toro (Zamora)	Germana de Vicente Fernández, president de Pevafersa	Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa. Fotografia
	Persona morta (home)			Treballador de Pevafersa	Toro (Zamora)		Imatge de la façana de l'empresa Pevafersa
	Persona morta (home)	José Joaquín Pérez de Obanos		President de la Confederació de Cooperatives Agràries d'Espanya			Fotografia
	Persona morta (home)			Pilot d'aviació d'Españair	Palma de Mallorca	Copilot de l'avió accidentat	Imatge de la façana de la botiga de la família
86	No el citen com a víctima	Antonio Luna		Comandant d'aviació d'Españair		Comandant de l'avió accidentat	
89	Persona morta (home)			Regidor de cultura de l'Ajuntament de San Bartolomé de Tirajana	San Bartolomé de Tirajana		
	Persona morta (dona)		18 anys				Fotografia
103	Persona ferida (dona)	Beatriz			Canarias		Fotografia
109	Persona morta (home)	David Caballero Tagoronte	28 anys	Soldat paracaidista	Canari resident a Madrid		
110	Persona morta (dona)	Carmen Santana			Las Palmas	Membre de la família Villanueva Santana	
	Persona morta (home)	Alejandro Villanueva			Las Palmas	Membre de la família Villanueva Santana	
111	Persona morta (home)	Juan		Electricista	La Guardia		
	Persona morta (dona)	Mercedes	34 anys	Perruquera	La Guardia		
112	Persona morta (dona)	Siomara Hernández	19 anys		Canarias		Fotografia
113	Persona morta (dona)	Maria Jesús			Canarias		
	Persona morta (home)	Rubén		Enginyer	Canarias		
115	Persona ferida (dona)	Beatriz Reyes	41 anys	Directora d'una oficina de Caixa Galicia de Las Palmas	Las Palmas		Fotografia
116	Persona ferida (home)	Pedro			Originari de Guadilla i resident a Madrid		
120	Persona morta (dona)	María Jesús					
	Persona morta (home)	Rubén					

124	Persona morta (home)	Isaac Domínguez	21 anys			Enterrat a Cabretizos	
125	Persona morta (home)	Tomás Sánchez Bernal	45 anys	Mecànic	Fuentesauco (Zamora)		
	Persona morta (dona)					Esposa de Tomás Sánchez Bernal	
126	Persona morta (home)	Baldomero	48 anys		Biso del Marqués (Ciudad Real)	Marit de María del Carmen	
	Persona morta (dona)	María del Carmen	44 anys		Biso del Marqués (Ciudad Real)	Esposa de Baldomero	
	Persona morta (home)		18 anys		Biso del Marqués (Ciudad Real)	Fill de Baldomero i María del Carmen	
	Persona morta (home)	Alfredo			Torralba de Calatrava (Ciudad Real)	Marit de Grogoria	Fotografia
	Persona ferida	Gregoria			Torralba de Calatrava (Ciudad Real)	Esposa d'Alfredo	Fotografia
127	Persona morta (home)	José Joaquín Pérez de Obanos		President de la Confederació de Cooperatives Agràries d'Espanya	Liédena (Navarra)		Fotografia
128	Persona morta (dona)	Mónica Diepa			Canarias		
	Persona morta (home)	José Falcón			Canarias		
	Persona morta (dona)	Yaiza Medina	26 anys		Canarias		
	Persona morta (home)	Marcos Hernández			Canarias	Promès de Yaiza Medina	
	Persona morta (home)	David Caballero		Militar paracaidista	Canari resident a Madrid		
129	Persona morta (home)	Alejandro Villanueva			Canarias	Soci del C.N. Las Palmas. Marit de Carmen Santana	
	Persona morta (dona)	Carmen Santana				Esposa d'Alejandro Villanueva. Sòcia del C.N. Las Palmas	
130	Persona morta (home)	Juan	36 anys	Electricista	La Guadia	Marit de Mercedes	
	Persona morta (dona)	Mercedes	34 anys	Perruquera	La Guardia	Esposa de Juan	
131	Persona morta (dona)	María Jesús			Originària de Bartres (Madrid) resident a Gran Canaria	Esposa de Rubén	
	Persona morta (home)	Rubén			Gran Canaria	Marit de María Jesús	
134	Persona ferida	Lígia Palomino	41 anys	Treballadora del SAMUR			
135	Persona ferida	Beatriz Reyes		Directora d'una oficina de Caixa Galicia	Valleseco		Fotografia. Imatge de la façana de la oficina de Caixa Galicia que dirigeix

2.8.5.2. Presència de menors identificables

Quadre 125. Antena 3. Presència de menors identificables²¹

Número de notícia	Persona afectada	Dades personals				
		Nom i cognoms	Edat	Nacionalitat, lloc de residència i/o adreça	Altres dades	Imatges
48	Persona ferida (nena)	Maria	11 anys			
77	Persona ferida (nen)	Roberto	6 anys			
89	Persona morta (nen)		4 anys	Arucas (Gran Canaria)		Imatges de la façana de la casa
	Persona morta (nena)		14 anys	Illes Canàries		Imatges d'una fotografia
	Persona morta (bebè)		11 mesos	Illes Canàries		Imatges d'una fotografia
110	Persona morta (nena)	Dara Villanueva Santana	12 anys	Illes Canàries	Membre del Club de Natació Las Palmas	Imatges de dues fotografies de la nena
	Persona morta (nena)	Keila Villanueva Santana	10 anys	Illes Canàries	Membre del Club de Natació Las Palmas	
	Persona morta (nen)	Alejandro Villanueva Santana	4 anys		Membre del Club de Natació Las Palmas	
112	Persona morta (nena)	Abenauara Hernández	14 anys	Illes Canàries		Imatges d'una fotografia
	Persona morta (bebè)		11 mesos	Illes Canàries		Imatges d'una fotografia
123	Persona morta (nena)	Amalia Alonso Filloy		La Fregeneda (Salamanca)		
	Persona ferida (nena)	(-) Alonso Filloy		La Fregeneda (Salamanca)		
129	Persona morta (nena)	Dara Villanueva			Membre del Club de Natació Las Palmas	Imatges de dues fotografies de la nena
	Persona morta (nena)	Keila Villanueva	10 anys		Membre del Club de Natació Las Palmas	
	Persona morta (nen)	Alejandro Villanueva	4 anys		Membre del Club de Natació Las Palmas	

²¹ S'ha respectat el vocabulari utilitzat pel prestador de serveis per identificar les persones pel que fa a *Dades personals*.

2.8.5.3. Rebuig manifest a la càmera

Quadre 126. Antena 3. Rebuig manifest a la càmera

Data	Programa	Núm. notícia	Rebuig manifest a la càmera
20/08/2008	Noticias 2	11	Una persona afectada que està plorant es tapa la cara a l'aeroport per no ser gravada.
		15	Una persona afectada que està plorant es tapa la cara a l'aeroport per no ser gravada. Un reporter diu: "¿Alguna declaración?" I una persona afectada diu: "No, gracias".
		36	Una persona afectada que està plorant es tapa la cara a l'aeroport per no ser gravada. Un reporter diu: "¿Alguna declaración?" I una persona afectada diu: "No, gracias".
		40	Una persona afectada que està plorant es tapa la cara a l'aeroport per no ser gravada.

3. Síntesi de verificació del respecte a les *Recomanacions*

Síntesi de verificació del respecte a les *Recomanacions del Consell de l'Audiovisual sobre el tractament informatiu de les tragèdies personals* que són d'aplicació a aquest informe

Paràmetre d'anàlisi	Recomanació	Variable d'anàlisi	TV3	TVE a Catalunya	La 1	8tv	Telecinco	Antena 3
Atenció informativa	Núm. 3. "Convé no incórrer en estratègies de sobreatenció mediàtica de les catàstrofes [...]"	Teleinformatius						
		• Nombre de programes analitzats	8	1	7	3	6	6
		• Nombre peces informatives sobre el tema	81	14	110	26	119	136
		• Temps total de notícia sobre el tema	2:25:36	0:11:45	2:51:00	0:28:17	2:43:12	3:31:26
		• % de temps de notícia sobre el total de teleinformatius	41	72,2	66,6	32,2	73,1	76,4
		• % màxim d'atenció informativa en un teleinformatiu	66,4 (Els matins 21/08)	72,2 (L'informatiu migdia 21/8)	100 (TD2 i TD2 Especial 20/8)	52,8 (Notícies 8 21/08)	98,4 (Informativo 1 21/08)	99,3 (Noticias 1 21/08)
		No-teleinformatius						
		• Nombre de programes analitzats	10	-	11	1	6	11
		• Temps total de notícia sobre el tema	05:48:37	-	10:07:48	00:01:28	06:40:14	11:49:09

Paràmetre d'anàlisi	Recomanació	Variable d'anàlisi	TV3	TVE a Catalunya	La 1	8tv	Telecinco	Antena 3
Inserts d'actors	Núm. 1 "Convé tenir present sempre que no és acceptable formular requeriments a les víctimes en circumstàncies inadequades [...]"	% Temps de paraula de víctimes i persones afectades	18,7	5,8	19	14,9	32,5	29,8
	Núm. 3 "Les autoritats, especialment les polítiques, han d'evitar la sobreactuació [...] Haurien de renunciar a accions com les declaracions rutinàries o la convocatòria explícita de càmeres.	% Temps de paraula dels actors polítics	29,5	47,5	30,1	40,7	12,5	15,8
	Núm. 5. "[...] prescindir d'aquella informació rutinària i supèrflua, que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats, i substituir-la per intervencions especialitzades de persones o institucions expertes, segons la naturalesa de cada esdeveniment.	% Temps de paraula dels actors ocasionals ²²	34,5	32,8	47,8	26,3	58,7	53,7
		% Temps de paraula d'intervencions especialitzades ²³	36	19,7	22	32,9	28,8	30,5
Fonts d'informació	Núm.3. "[...] convé donar prioritat a la reducció de les àrees de preocupació de l'audiència tan de premsa com sigui possible, per disminuir o estalviar l'angoixa de moltes persones. Proporcionar un esment clar i rigorós de les fonts i una informació detallada i precisa, provada i contrastada [...]"	Nombre de fonts d'informació oficials citades	18	1	16	6	12	6
Discurs de causalitat	Núm.14. "Convé així mateix extreure la prudència a l'hora de construir discursos i seqüències de causalitat. Especialment és imprescindible no prejudicar i no incórrer en atribucions de culpabilitat ni elaborar projeccions de sospita sobre persones [...]"	Discurs culpabilitzador dels pilots o personal de terra de l'avió	-	-	-	-	5 discursos culpabilitzadors del personal d'Spanair	-

²² Inclou: víctimes, persones afectades, actors circumstancials, actors esportius, altres.

²³ Inclou: serveis d'emergència no sanitaris, actors del món sanitari, sindicats, persones expertes, directius Spanair, món associatiu, església, associacions i col·lectius professionals, organitzacions empresarials.

Paràmetre d'anàlisi	Recomanació	Variable d'anàlisi	TV3	TVE a Catalunya	La 1	8tv	Telecinco	Antena 3
Respecte a la privadesa de les persones afectades	Núm. 5 "Sempre que sigui possible, és aconsellable prescindir d'aquella informació rutinària o supèrflua, que no proporciona valor afegit informatiu o que pot resultar lesiva en la privadesa dels afectats [...]"	Nombre de víctimes adultes amb elements d'identificació	22 adults en 8 notícies	-	52 adults en 13 notícies	3 adults en 1 notícia	57 adults en 16 notícies	58 adults en 27 notícies
	Núm. 2 "Cal evitar, en general i fins on sigui possible, de recórrer a la participació de menors".	Nombre de víctimes menors d'edat amb elements d'identificació	3 menors en 2 notícies	-	7 menors en 7 notícies	-	12 menors en 6 notícies	15 menors en 7 notícies
	Núm. 5 "[...] en qualsevol circumstància, i especialment en situació dolosa, les persones tenen el dret de rebutjar les sol·licituds que formulin els mitjans i emparar-se en el seu dret a la intimitat i la privadesa.	Situacions de rebuig manifest a la càmera	4 situacions	-	5 situacions	-	7 situacions	6 situacions

Paràmetre d'anàlisi	Recomanació	Variable d'anàlisi	TV3	TVE a Catalunya	La 1	8tv	Telecinco	Antena 3
Elements de dramatització i espectacularització	Núm. 7. "Cal tenir molta cura amb la reutilització d'imatges d'arxiu sobre esdeveniments tràgics perquè poden evocar sobtadament situacions de patiment intens a moltes persones [...]"	Emissió d'imatges d'arxiu d'altres tragèdies	4	-	1	-	2	3
	Núm. 16 "Cal extremar la cautela a l'hora d'emetre imatges de videoafeccionats [...] resulta recomanable que les imatges hagin passat per un procés d'edició [...]"	Emissió de cintes de videoafeccionats	1	-	11	2	8	10
	Núm. 9 "[...] la reconstrucció documental (feta amb imatges i so pregravats) o la seva recreació per ficció dramatitzada, ha de ser assenyalada de manera inequívoca per no induir l'audiència a error.	Emissió de reconstruccions ficcionades	-	-	-	-	-	-
	Núm. 4. "El sentit de la mesura i les proporcions és fonamental en la política informativa d'un mitjà davant d'un desastre o una tragèdia. Cal evitar [...] l'efecte acumulatiu de l'ús reiteratiu d'unes mateixes imatges.	Reiteració d'imatges en una mateixa notícia o teletinformatiu	9 reiteracions d'imatges en un mateix teletinformatiu	-	1 reiteració d'imatge en una mateixa notícia 10 reiteracions d'imatges en un mateix teletinformatiu	4 reiteracions d'imatges en un mateix teletinformatiu	6 reiteracions d'imatges en una mateixa notícia 25 reiteracions d'imatges en un mateix teletinformatiu	8 reiteracions d'imatges en una mateixa notícia 29 reiteracions d'imatges en un mateix teletinformatiu
	Núm. 4 "Cal evitar fins on sigui possible, i com a norma general, el recurs a imatges de víctimes mortes, de ferides o persones ferides [...]"	Imatges de ferides, morts i ferits	Imatges de ferits: 7	Imatges de ferits: 1	Imatges de ferits: 6 Imatges de morts: 6 Imatges de ferides: 4	Imatges de ferits: 1 Imatges de morts: 1 Imatges de ferides: 1	Imatges de ferits: 10 Imatges de morts: 6	Imatges de ferits: 16 Imatges de morts: 9 Imatges de ferides: 7

Paràmetre d'anàlisi	Recomanació	Variable d'anàlisi	TV3	TVE a Catalunya	La 1	8tv	Telecinco	Antena 3
Elements de dramatització i espectacularització	Núm. 5 "Cal procurar que els plans de persones afectades no transgredeixin la seva privadesa. [...]" Núm. 6 "No haurien d'obtenir-se ni haurien de ser emesos primers plans o plans curts de persones ferides, en estat de xoc, o en situació de patiment [...]"	Primers plans i zooms de persones afectades	Primers plans: 5 Zooms: 1	-	Primers plans: 6 Zooms: 6	Zooms: 1	Primers plans: 7 Zooms: 13	Primers plans: 2 Zooms: 12
	Núm. 15 "[...] cal ser particularment amatents amb el lèxic emprat. Convé evitar adjectius, frases fetes i llocs comuns que dramatitzin [...]"	Titulars grafisme amb discurs dramatitzador	15/61 (24,6%)	1/1 (100%)	23/71 (32,4%)	9/44 (20,4%)	18/87 (20,7%)	18/87 (20,7%)
	Núm. 8 "Convé introduir sempre un avís amb prou temps abans de l'emissió d'imatges d'escenes "dures" (de duresa excessiva) [...]"	Avís de la duresa de les imatges	No hi ha imatges de duresa excessiva	No hi ha imatges de duresa excessiva	No hi ha imatges de duresa excessiva	No hi ha imatges de duresa excessiva	No hi ha imatges de duresa excessiva	No hi ha imatges de duresa excessiva
	Núm. 4 "Resulta recomanable, en el tractament de les tragèdies, evitar qualsevol mena d'efectes i recursos que tenen una funció preferentment espectacularitzadora.	Discurs dramatitzador del prestador Nombre de notícies que contenen altres recursos d'espectacularització	11/81 notícies (13,6%) 13/81 (16%)	0/14 notícies 1/14 (7,1%)	16/110 notícies (14,5%) 24/110 (21,8%)	5/26 notícies (19,2%) 8/26 (30,8%)	69/119 notícies (58%) 22/119 (18,5%)	77/136 notícies (56,6%) 36/136 (26,5%)

4. Síntesi

4. Síntesi

4.1. Objecte de l'informe

L'objecte d'aquest informe és l'anàlisi de les informacions emeses en els teleinformatius i en magazins per TV3, TVE a Catalunya, La 1, 8tv, Telecinco i Antena 3 TV els dies 20, 21 i 22 d'agost en relació amb l'accident aeri que va tenir lloc a l'Aeroport de Barajas el 20 d'agost de 2008 a les 14.30 h, aproximadament. Les hores d'anàlisi són: dimecres 20 d'agost, de les 14.30 h a les 24.00 h; dijous 21 d'agost, de les 9.00 h a les 24.00 h; divendres 22 d'agost, de les 9.00 h a les 24.00 h.

Concretament, s'estudia la reacció i l'atenció informativa dels diferents prestadors, així com l'adequació de les informacions emeses en els teleinformatius a les *Recomanacions sobre el tractament informatiu de les tragèdies personals* que són d'aplicació en aquest informe (vegeu el punt 1.4 de l'informe, Operacionalització de les recomanacions sobre el tractament informatiu de tragèdies personals).

A títol de prevenció metodològica, cal advertir que la lectura de l'informe i d'aquesta síntesi ha de tenir en compte les notables diferències de temps de la mostra entre els prestadors analitzats i que, pel que fa a la verificació de les *Recomanacions*, ens mostra conjuntament dades referents a més de 3 hores i 30 minuts d'informació (Antena 3) i a 28 minuts de 8tv o 11 de TVE a Catalunya. En el cas de TVE a Catalunya, el caràcter de desconexió territorial és determinant per entendre el comportament d'aquest prestador, tant a nivell qualitatiu com quantitatiu.

4.2. Reacció informativa

Pel que fa a les primeres reaccions a la notícia de l'accident, Telecinco va ser la primera cadena a donar la informació (14.58.22 h), seguida d'Antena 3 (14.58.57 h), La 1 (15.02.22 h), TV3 (15.18.09 h) i 8tv (19.07.27 h) (vegeu els quadres 3 i 6). Pel que fa a TVE a Catalunya, la primera informació sobre l'accident va ser emesa per La 1, atès que en el moment dels fets ja havia acabat l'horari de desconnexió per a TVE a Catalunya.

A conseqüència d'aquest fet, totes les emissores (excepte 8tv, que únicament va introduir un especial informatiu) van efectuar canvis de consideració en les graelles de la programació del 20 d'agost, i van programar avanços informatius, especials informatius i/o redefinint el contingut dels magazins informatius i d'entreteniment programats prèviament (vegeu els quadres 6, 7 i 8).

4.3. Atenció informativa

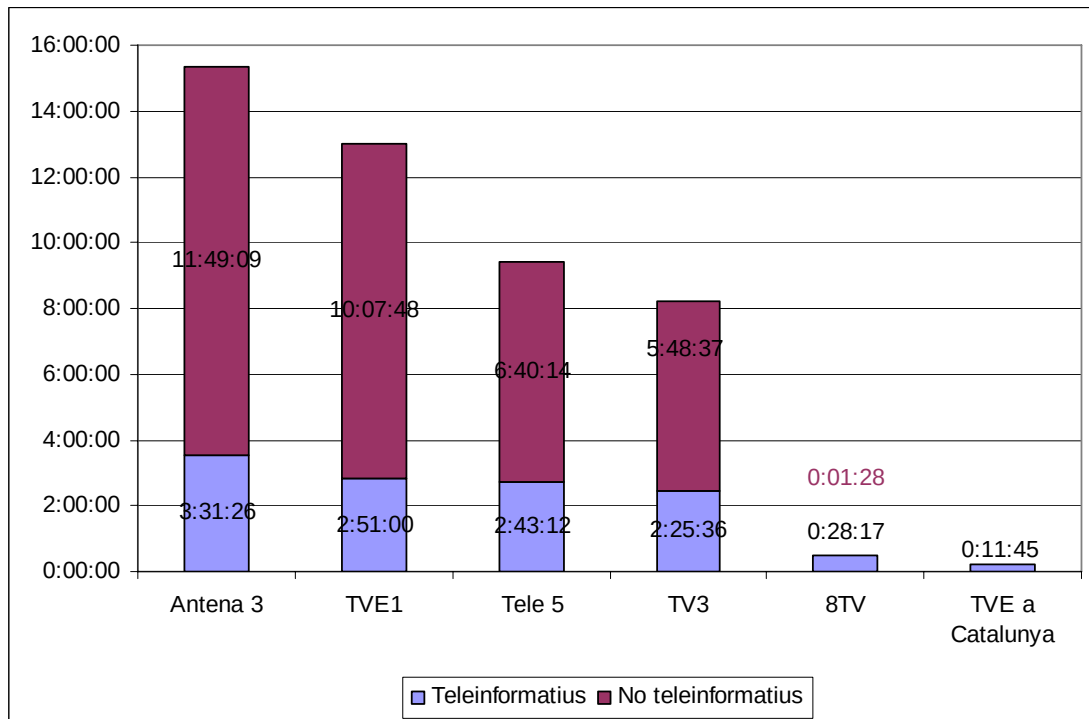
En el conjunt dels prestadors analitzats i per al període de la mostra, **la informació sobre els fets** va ser de 46 hores i 38 minuts (12 hores i 11 minuts pel que fa als teleinformatius, i de 34 hores i 27 minuts per als programes no teleinformatius). El dia de major atenció mediàtica va ser el dijous 21, quan les informacions van ocupar 22 hores i 36 minuts, un 48% del total del temps (vegeu el quadre 4).

L'atenció varia entre prestadors: Antena 3, amb 15 hores i 20 minuts, és el prestador amb més temps de notícia sobre els fets, seguida de La 1 (12 hores i 58 segons), Telecinco (9 hores i 23 minuts) i TV3 (8 hores i 14 minuts). 8tv i TVE a Catalunya se situen per sota de l'hora d'informació (vegeu el quadre 5 i la figura 24).

Antena 3 és també el prestador que més temps dedica a les informacions sobre l'accident **en els espais no teleinformatius** (11 hores i 49 minuts), seguida de La 1 (10 hores i 7 minuts), Telecinco (6 hores i 40 minuts), TV3 (5 hores i 48 minuts). 8tv va emetre únicament un especial informatiu (1 minut i 28 segons) i

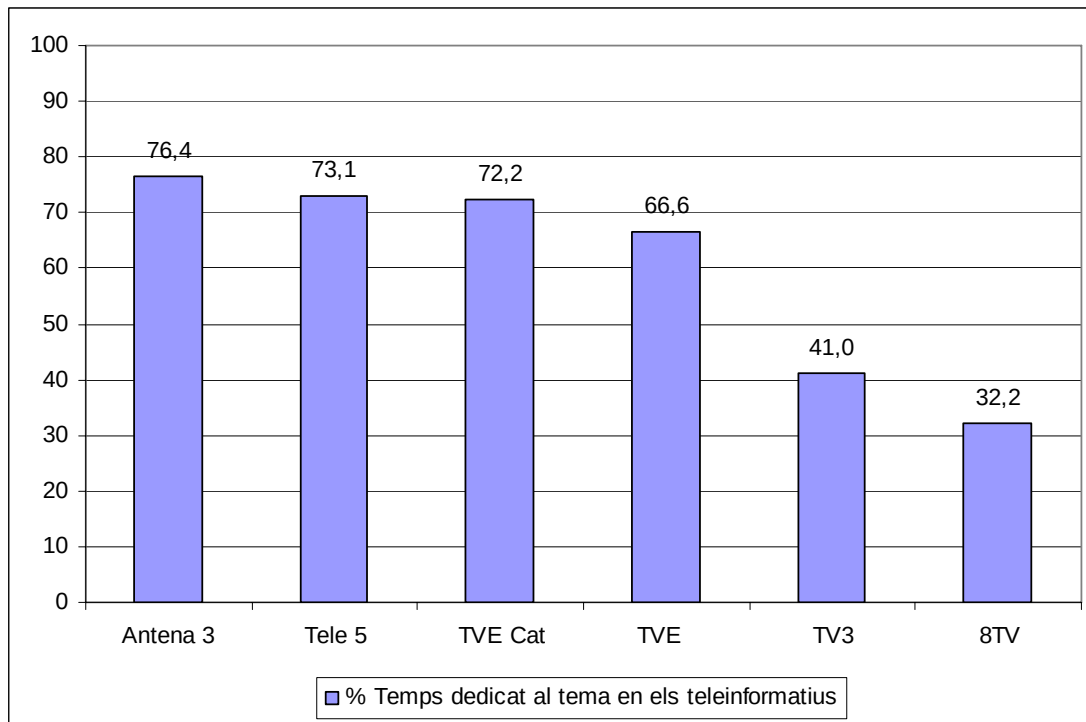
TVE a Catalunya no fer cap emissió especial (vegeu els quadres 11, 32, 44, 65, 83, 106 i la figura 24)

Figura 24. Temps de notícia sobre el tema per prestador de serveis

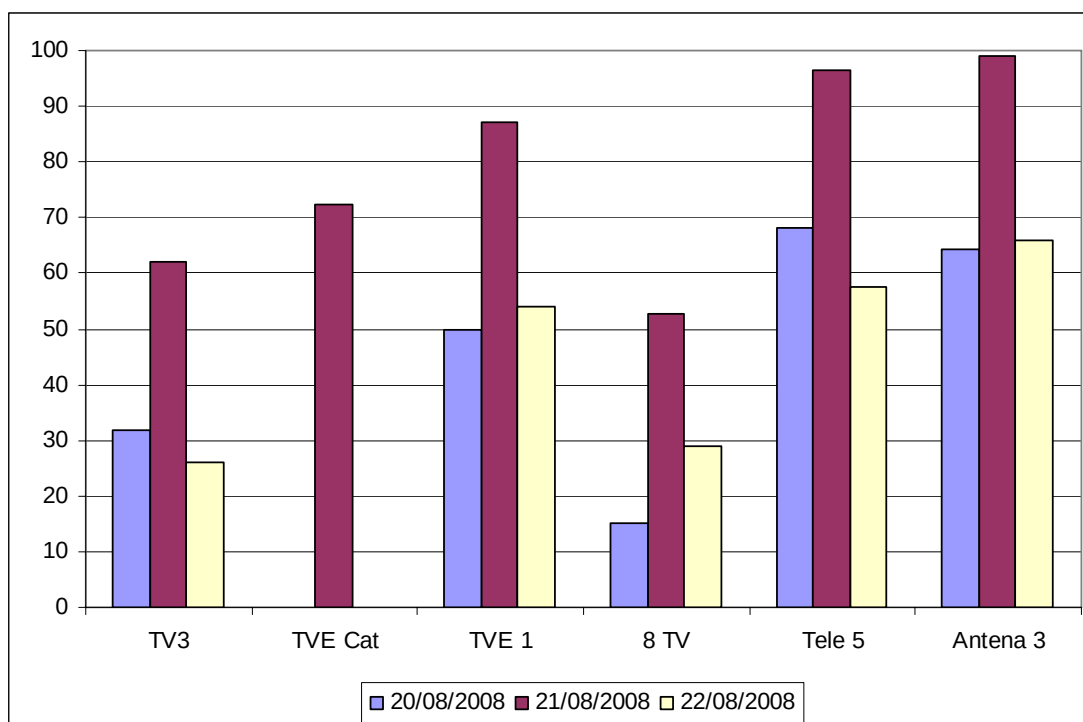
Pel que fa al **temps dedicat a l'accident en els teleinformatius** analitzats, Antena 3 ha ocupat el 76,4% dels seus teleinformatius a cobrir la notícia de l'accident de Barajas; Telecinco, el 73,1%; TVE a Catalunya, el 72,2% de l'únic teleinformatiu analitzat; La 1, el 66,6%; TV3, el 41%, i 8tv, el 32,2% (vegeu els quadres 13, 33, 46, 67, 85 i 108 i la figura 25).

Figura 25. Totes les cadenes. Percentatge de temps de notícia en els teleinformatius (del 20 al 22 d'agost)

El temps de notícia dedicat a les informacions sobre l'accident de Barajas en els teleinformatius té el seu punt més alt el dia 21, quan tots els prestadors hi dediquen més de la meitat de la durada, amb una forquilla que va del 51% de 8tv fins a la pràctica totalitat d'Antena 3 (99%) i Telecinco (96,4%) (vegeu els quadres 13, 33, 46, 67, 85 i 108 i la figura 26).

Figura 26. Totes les cadenes. Percentatge de temps de notícia en els teletinformatius per dia

4.4. Compliment de les *Recomanacions sobre el tractament informatiu de tragèdies personals* en els teleinformatius analitzats

L'anàlisi de les informacions emeses en els teleinformatius sobre l'accident aeri de Barajas conclou que tots els prestadors han incomplert, tot i que en diferent nombre i grau, alguna de les recomanacions del CAC sobre el tractament informatiu de tragèdies personals.

Pel que fa als aspectes relacionats amb els inserts dels actors (Recomanació núm. 1 adreçada a professionals i 3 i 5 adreçades a les autoritats) s'observa, en primer lloc, que **TV3 i 8tv són els únics prestadors que han dedicat més temps de paraula a intervencions especialitzades d'actors que a les intervencions d'actors ocasionals**. TV3 inclou, a més, una entrevista amb una persona experta a *Els matins d'estiu* del dia 21/08/08.²²

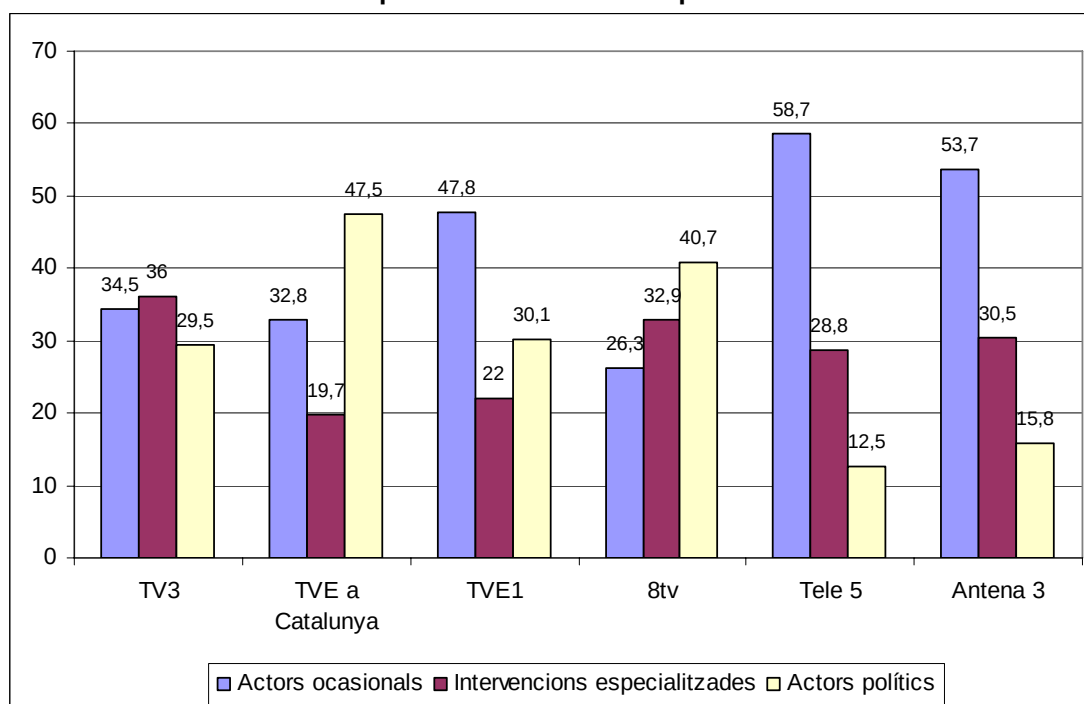
Per contra, La 1, Antena 3 i Telecinco les intervencions dels actors ocasionals superen les intervencions especialitzades, tot i que amb diferències: a Telecinco, el temps de paraula dels actors ocasionals se situa en el 58,7% del total de temps de paraula de tots els actors, xifra superior a la de La 1 (47,8%) i Antena 3 (53,7%) (vegeu la figura 27). Val a dir que Antena 3 va emetre entrevista (*Noticias 1* del dia 20 d'agost de 2008) i 3 entrevistes (*Noticias 1* del dia 21 d'agost de 2008) amb intervencions especialitzades, que metodològicament no s'ha computat a l'efecte del temps de paraula (vegeu els quadres 18 i 113).²⁴

Respecte a la presència d'actors polítics, tots els prestadors públics (29,5% del total de temps de paraula a TV3; 30,1% a La 1; 47,5% a TVE a Catalunya) i 8tv (40,7%) hi han dedicat molt més temps de paraula que els prestadors privats d'àmbit estatal: Antena 3 dedica un 15,8% i Telecinco un 12,5% del total de temps de paraula de tots els actors.

²⁴ El concepte de temps de paraula, tal com s'utilitza en els estudis sistemàtics de pluralisme, no inclou el temps de debats, tertúlies o entrevistes, que atesa la peculiaritat es tracten de manera individualitzada.

TV3, a més, és el prestador que presenta un equilibri més notable entre els temps de paraula d'actors ocasionals (34,5%), d'intervencions especialitzades (36%) i d'actors polítics (29,5%).

Figura 27. Totes les cadenes. Percentatge de temps de paraula d'actors ocasionals, d'intervencions especialitzades i d'actors polítics

Finalment, i en conseqüència lògica de les dades d'actors ocasionals, Telecinco (32,5%) i Antena 3 (29,8%) són els prestadors que **més temps de paraula han atorgat a víctimes i persones afectades** (bàsicament, familiars) de l'accident. La resta de prestadors se situa sempre per sota del 20% del temps total de paraula (vegeu els quadres 16, 36, 49, 70, 88 i 111 i les figures 4, 6, 10, 14, 18 i 22).

Respecte de la recomanació núm. 14 adreçada als professionals, l'anàlisi dels teletinformatius estudiats en aquest informe, només ha detectat **discursos i seqüències de causalitat** que atribueixen algun tipus de responsabilitat al personal d'Spanair en el prestador Telecinco, en cinc ocasions (vegeu el quadre 91). Cap dels altres prestadors no n'inclouen.

Pel que fa a la **presència d'elements de manca de respecte a la privadesa de les persones afectades** (recomanació núm. 5 adreçada a les empreses, núm. 2 adreçada als professionals i núm. 5 adreçada a les autoritats), tots els prestadors (excepte TVE a Catalunya en el seu únic teleinformatiu) han inclòs elements d'identificació de les víctimes, tot i que en un grau molt diferent.

Així, Antena 3 (amb 58 adults amb elements d'identificació), Telecinco (57) i La 1 (52) se situen molt per sobre de TV3 (22) i 8tv (3). Pel que fa als menors d'edat, novament Antena 3 (amb 15 menors amb elements d'identificació) i Telecinco (amb 12) tenen els registres més elevats; 8tv, per contra, no aporta elements d'identificació de cap menor d'edat.

Tots els prestadors, excepte TVE a Catalunya i 8tv, emeten situacions de rebuig manifest a la càmera i els prestadors privats estatals tenen els registres més elevats: 7 situacions a Telecinco, 6 a Antena 3, 5 a La 1 i 4 a TV3 (vegeu els quadres 30, 63, 103 i 126).

Els paràmetres de comportament dels diferents prestadors es repeteixen pel que fa a la **presència d'elements de dramatització i d'espectacularització de les informacions** (recomanacions 4, 5, 6, 7, 8, 9, 15 i 16 adreçades als professionals, recomanació 4 adreçada a les empreses i recomanació 4 adreçada a la consideració general).

Així, tot i que trobem recursos d'espectacularització i de dramatització en tots els prestadors, **Telecinco i Antena 3** són els que en fan un ús més intens i obtenen els registres més elevats en la reiteració d'imatges en un mateix teleinformatiu (i en una mateixa notícia), en la mostra de ferits i morts víctimes de l'accident, en l'ús de primers plans i *zooms* sobre persones afectades i, de manera molt notable, en l'ús del discurs dramatitzador en el relat de les informacions.

Pel que fa a l'ús de discurs dramatitzador, aquests dos prestadors el fan servir en més de la meitat de les notícies (en el 58% a Telecinco i en el 56,6% a Antena 3) i constitueix, per comparació a la resta dels prestadors (cap dels

altres l'aplica a més del 20% de les notícies), el principal recurs d'espectacularització d'ambdues televisions.

Igualment, els teleinformatius de **La 1**, tot i no arribar als nivells dels prestadors privats, presenta sovint elements de dramatització i d'espectacularització. Per comparació amb la resta de prestadors, La 1 destaca en l'emissió d'imatges de morts, ferits i fèretres, en l'emissió de primers plans i *zooms* de persones afectades, en la sobreimpressió de grafismes amb discurs dramatitzador i en l'ús d'altres recursos dramatitzadors diferents dels recollits en d'altres apartats.

Els principals recursos d'espectacularització de **TV3** són la presència de grafismes amb discurs dramatitzador (un de cada 4 en conté) i en l'emissió d'arxius d'altres tragèdies aèries.

Tots els prestadors, excepte TVE a Catalunya, han emès imatges de procedència aliena (videoaficionats): 11 cops La 1, 10 Antena 3, 8 Telecinco, 2 8tv i 1 TV3.

Tots els prestadors coincideixen, també, en la no-emissió d'imatges de duresa excessiva de l'accident (la difusió de les possibles imatges de procedència oficial va ser prohibida per ordre judicial) ni de possibles reconstruccions ficcionades dels fets (vegeu els punts 2.3.4.1, 2.4.4.1, 2.5.4.1, 2.6.4.1, 2.7.4.1, 2.8.4.1, en els apartats c i h).

Cost de l'informe

El cost total d'elaboració de l'informe és de 490 hores